

KONTULA ALUERAKENTAMISEN MALLIKOHTEENA

Selvitys Kontulan rakennetusta ympäristöstä

Leikkikuja 5. Valokuv. Pia Pärepatlo.

Liisa Kuokkanen-Suomi, Riitta Salastie

**Kontula aluerakentamisen mallikohteenä -
selvitys Kontulan rakennetusta ympäristöstä**

30.09.1995

Tekijä(t) Liisa Kuokkanen-Suomi, Riitta Salastie	
Nimeke Kontula aluerakentamisen mallikohteena - selvitys Kontulan rakennetusta ympäristöstä	
Sarjan nimeke Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja	
Sarjanumero 1995: 12	Julkaisu-aika 30.09.95
Sivuja 40	Liitteitä 5
ISBN 951-772-672-4	ISSN 0787-9024
Kieli koko teos FIN	Yhteenveto
Tiivistelmä <p>Selvitys on osa prosessia, jonka tehtävänä on määritellä aluerakentamisen tuloksena syntyneiden alueiden rakennetun ympäristön arvoja. 1960- ja 1970-lukujen lähiöiden asemakaavan ja rakennetun ympäristön tarkastelu tavoitteellisen esteettisen toiminnan tuloksena on välttämätöntä sekä rakennetun ympäristön ylläpidon että rakennussuojelun tavoitteiden onnistumisen kannalta.</p> <p>Kontulan kerrostaloalue oli Pihlajamäen ohella Helsingin ensimmäisiä lähiöitä, joissa siirryttiin teolliseen aluerakentamiseen ja täyselementtijärjestelmän käyttöön. Kontula oli 1960-luvulla Suomen suurin yhtenäisesti suunniteltu ja rakennettu asuntoalue. 1970-luvun puolivälissä Kontulan kerrostaloalueella asui 20 000 asukasta. Nykyisin asukasmäärä on enää vajaat 13 000. Silti Kontula on yhä pienen suomalaisen kaupungin kokoinen asuinalue. Alueella ovat ajankohtaisia kuten monella muullakin tämän aikakauden alueella, rakennusten peruskorjaukseen liittyvät hankkeet kuten julkisivuelementtien korjaus, lähiympäristön parannus ja täydennysrakentaminen. Osa hankkeista on jo käynnistynyt ja toteutunut. Rakennusten toiminnallisesta parantamisesta lähtevät vaatimukset, varsinkin tarve rakentaa parvekkeita parvekkeettomiin yksiöihin ja kaksioihin, lisäävät paineita julkisivumuutoksiin betonijulkisivujen korjaustarpeiden ohella. Selvityksessä keskitytään kahteen keskeiseen Kontulan rakennetun ympäristön arvottamisen ongelmaan:</p> <ul style="list-style-type: none">- Tarpeeseen arvioida Kontulan asemakaavasommitelman arvoa rakennussuojelun tavoitteiden kannalta. Mikä arvo Kontulan asemakaavasommitelmalla on Helsingin muiden lähiöryppäiden joukossa? Selvityksessä tarkastellaan Kontulan asemakaavaa alkuperäistä suunnittelua ohjanneiden tavoitteiden kannalta.- Julkisivuissa ja rakennuksissa tehtävät muutokset. Kuinka paljon aluerakentamisen tuloksena syntyneen ympäristön rakennuksia saadaan ja voidaan muuttaa? Tarkoituksena on löytää Kontulan rakennusten keskeiset ominaispiirteet. Mm. nauhaikkunajäsentely ja suuri mittakaava olivat asioita, joita tietoisesti tavoiteltiin.	
Avainsanat LÄHIÖIDEOLOGIA LÄHIÖPARANNUS	
Asiasanat HELSINKI KONTULA LÄHIÖT RAKENUSSUOJELU	ALUERAKENTAMINEN RAKENNETTU YMPÄRISTÖ
UDK 711.4	

TIIVISTELMÄ

Tavoitteet

Suomessa ollaan tällä hetkellä käynnistämässä useitakin lähiöuudistusprojekteja ja osa on paraikaa meneillään. Verrattuna muihin pohjoismaihin ja varsinkin Ruotsissa tehtyihin massiivisiin lähiöuudistuksiin Suomessa laajamittaisempi lähiöuudistus on vasta käynnistymässä. Kontulan rakennushistoriallisen inventoinnin tarkoituksena on antaa pontta lähiöuudistuksen tavoitteista käytävälle keskustelulle erityisesti Kontulassa, mutta toimia myös alkuna prosessille, jonka tavoitteena on aluerakentamisen kohteina syntyneiden ympäristöjen arvottaminen yleisemminkin.

Tutkimus on Helsingissä osa prosessia, jonka tehtävänä on määritellä aluerakentamisen tuloksena syntyneiden alueiden rakennetun ympäristön arvoja. 1960- ja 1970-lukujen lähiöiden asemakaavan ja rakennetun ympäristön tarkastelu tavoitteellisen esteettisen toiminnan tuloksena on välttämätöntä sekä rakennetun ympäristön ylläpidon että rakennussuojelun tavoitteiden onnistumisen kannalta.

Kohdealue

Tutkimuksessa on paneuduttu yhden Helsingin suurimman ja merkittävimmän aluerakentamisen tuloksena syntyneen ympäristön visuaalisiin ominaisuuksiin. Kontulan kerrostaloalue oli Pihlajamäen ohella Helsingin ensimmäisiä lähiöitä, joissa siirryttiin teolliseen aluerakentamiseen ja täyselementtijärjestelmän käyttöön. Kontula oli 1960-luvulla Suomen suurin yhtenäisesti suunniteltu ja rakennettu asuntoalue. Parhaimmillaan kerrostaloalueella asui 20 000 ihmistä, nykyisin vajaan 13 000. Kontula on yhä pienen suomalaisen kaupungin kokoinen asuinalue. Alueella ovat ajankohtaisia, kuten monella muullakin tämän aikakauden alueella, rakennusten peruskorjaukseen liittyvät hankkeet kuten julkisivuelementtien korjaus, lähiympäristön parannus ja täydennysrakentaminen. Osa hankkeista on jo käynnistynyt ja toteutunutkin.

Tutkimustapa

Oleellinen kysymys tutkimuksen kannalta on ollut, voidaanko Kontulan ympäristöä ja asemakaavaa pitää positiivisessa mielessä lähtökohtana alueen korjaus- ja täydennysrakentamiselle. Valmista vastausta kysymykseen ei ole, koska aluerakentamisen kohteet ovat muutamaa poikkeusta lukuunottamatta jääneet toistaiseksi arkkitehtuuritutkimuksen ulkopuolelle. Pihlajamäki on Suomessa ollut ainoita lähiöitä, joka on läpäissyt Arkkitehti-lehden julkaisuseulan.

Kontula-tutkimuksen olennainen tehtävä on ollut arvojen löytäminen ja antaminen tähän mennessä lähinnä unohtetulle ja aliarvostetulle ympäristölle. Suhtautuminen tällaiseen ympäristöön on edellyttänyt myös tutkijalta uutta ja ennakkoluulotonta asennetta. Löytämään arvoja siitä mikä on. Hyväksymään olemassa oleva ja

löytämään siitä oma draamansa. Ympäristön ja asemakaavan tasolla kokonaisnäemyksen merkitys korostuu entisestään. Näin on etenkin Kontulassa.

Kontulan arvottamisanalyysi on tapahtunut kahdenlaisen lähestymistavan kautta:

1. Kontulan asemakaavasommitelman ominaispiirteet ja arviointi alkuperäistä suunnittelua ohjanneiden tavoitteiden valossa
2. Kontulan rakennuskannan ominaispiirteiden analysointi

Tutkimuksen tarkoituksena on auttaa arvioimaan mitä Kontulan rakennuksissa ja ympäristössä kannattaa ja voidaan muuttaa ja mitä pitäisi säilyttää ennallaan.

Kontulan asemakaavojen ja niiden selostuksien ohella itse asemakaavoitusprosessista on ollut saatavilla vain niukasti tietoa. Työtä varten haastateltiin Pentti Aholan toimistossa työskennellyttä arkkitehti Riitta Thunebergia, joka muiden asemakaavoitustöidensä (mm. Puotinharju, Myllypuro, Mellunmäki) ohella osallistui jonkin verran myös Kontulan asemakaavatyöhön.

Rakennuskannan osalta metodisen tarkastelun yhtenä keskeisenä lähteenä on ollut arkkitehti Erkki Mäkiön teos 1960- ja 1970-lukujen kerrostaloista (Mäkiö et. al., 1994). Kontulan asuinkerrostalot on inventoitu ja valokuvattu. Koko alueen kattavien inventointien ohella on käyty läpi aikakauden rakennusalan kirjallisuutta sekä muuta lähiöiden rakentamista koskevaa kirjallisuutta sekä mm. kaikki 1960- ja 1970-lukujen Arkkitehti-lehdet. Inventointi on toteutettu kaupunginmuseon ja muiden rakennussuojeluviranomaisten luomaa käytäntöä soveltaen. Viime aikaisesta käytännöstä poiketen inventointi on tehty kaupunkisuunnitteluvirastossa, koska työ on haluttu kytkeä alueen ajankohtaisiin suunnittelukysymyksiin, ennen kaikkea julkisivujen saneeraukseen ja korjauksiin. Inventointi on ollut osa Kontulan kerrostaloalueen perusparannusohjelmaa.

Tutkimustulokset

Kontulan asemakaavoitus liittyy moderniin lähiöideologiaan, jonka juuret ovat funktionalismin suunnitteluperiaatteissa ja joka vaati asemakaavalta väljyyttä ja rationaalista tarkoituksenmukaisuutta. Aikakauden suunnitteluperiaatteiden mukaan Kontula suunniteltiin puhtaana asuntoalueena. Kokoojakadut jakoivat alueen kolmeen osa-alueeseen, joihin kuhunkin varattiin omat puistoalueet sekä koulu- ja päivähoitopalvelut. Kaupalliset palvelut keskitettiin erilliseen ostoskeskukseen, jota täydensivät asuntoalueille sijoitetut lähipalvelut. Toiminnallisesti Kontulan asemakaava on metron ja ostoskeskuksen laajennuksen myötä vain parantunut.

Asemakaavasommitelmana Kontulan asemakaava edustaa vapaan veistoksellisen muodon ja järjestelmäsuunnittelun välimuotoa. Vapaan muodon ohella suuri mitta-kaava ja toisaalta rakennusmassojen väliin jäävä tyhjä tila, väljyys, olivat asioita joita tietoisesti tavoiteltiin. Tämä rakennusten ulkopuolella oleva väljä tila, metsässä olevat talot, on eräs Kontulan keskeisiä piirteitä vielä nykyään ja eräs Kontulan asemakaavan arvoja verrattuna uudistuotannossa lähiöissäkin esiintyviin tiiviisti mitoitettuihin asutokortteleihin.

Kontulan rakennusten ja julkisivujen visuaalisia ominaisuuksia tarkastellaan tutkimuksessa muutaman keskeisen tekijän tai ominaisuuden perusteella. Näitä ovat mm. julkisivujen reliefivaikutelma ja ikkunajäsentely, rakennusten mittakaava, kattomuoto ja sokkelikerros sekä julkisivujen väritys. Rakennusten julkisivuista voitiin tutkimuksessa erottaa useita eri perustyyppisiä. Juuri nauhaikkunajulkisivu oli eräs niitä aluerakentamisen esteettisiä ihanteita, joita tietoisesti tavoiteltiin ja joita esiintyy runsaasti myös Kontulassa. Kontulan julkisivuista noin puolet (42 kpl) oli luokiteltavissa puhtaiksi nauhaikkunajulkisivuiksi.

Nauhajulkisivujen ohella muita tunnusomaisia Kontulan rakennusten visuaalisia ominaisuuksia ovat mm. tummiksi käsitellyt pohjakerrokset, joiden tarkoituksena oli luoda vaikutelma maanpinnan yläpuolelle nostetusta "kelluvasta" rakennusmas-
sasta, valkoinen väritys, korkeiden rakennusten kattokerrokset, sekä julkisivuille ominainen pintareliefi. Kaikki nämä ominaisuudet ovat tekijöitä, jotka antavat Kontulan rakennuksille niille ominaista luonnetta ja erottavat ne sekä kaikkein pelkistetyimmästä elementtituotannosta että uudistuotannon yliviritetyistä julkisivuista.

Kontula jakaantuu useaan aluekokonaisuuteen, joilla jokaisella on ollut oma suunnittelijansa johtuen siitä, että Kontula oli rakentamisvaiheessa jaettu eri rakennuttajille. Tämä seikka jo sinänsä erottaa alueet omiksi selvästi tunnistettaviksi osakokonaisuuksiksi ja antaa alueille sisäistä identiteettiä. Kontula ei siis tässäkin suhteessa ole monoliitti. Asuinrakennusten suunnittelijoiden joukosta mainittakoon mm. jo Pihlajamäen suunnitteluun ja aluerakentamisen estetiikan kehittämiseen aktiivisesti osallistunut arkkitehti Lauri Silvennoinen. Erityisen maininnan arvoiset ovat hänen suunnittelemansa Keinulaudantien alueen hienot nauhaikkunalliset rakennukset. Kontulan talotyyppien joukossa on myös arkkitehtiprofessori Hilding Ekelundin suunnittelemat kolme pistetaloa, joissa maininnan arvoista on rakennusten porrastetun massoittelemisen ohella niiden ansiokkaat asuntopohjat. Yleensäkin Kontulan arvoja on väljästi mitoitettut ja toimivat asuntopohjat.

Johtopäätökset

On kyseenalaista ruveta kehittämään erilaisia malleja tai suosituksia Kontulan kokonaisvaltaiseksi uudistamiseksi. Pikemminkin on edettävä harkitusti. Jokainen muutos on harkittava erikseen ja suhteessa olemassa olevaan rakennuskantaan ja sen ympäristöön. Tutkimus osoittaa, että on perusteltua puhua jopa betoniympäristön arvojen suojelusta. Julkisivujen ja asemakaavan suojelusta liialta "parantamiselta".

Useat tällä hetkellä käytössä olevat ympäristönparannus- ja "elävöittämismenetelmät" eivät suunnitteluideologialtaan sovellu lainkaan Kontulaan. Ympäristönparannus ei saa muodostua itsetarkoitukseksi. Sitä paitsi monet kokemukset ovat osoittaneet, että paikan tai alueen saama negatiivinen identiteetti elää sitkeästi ympäristön parannustoimenpiteistä huolimatta (ks. esim. Wegelius 1995).

Kontulan rakennuskannan ominaispiirteistä mm. nauhaikkunajäsentely ja suuri mittakaava olivat asioita joita tietoisesti tavoiteltiin. Kontulan nauhaikkunataloilla on edelleenkin oma selkeä esteettinen arvonsa, joka on vain korostunut sitä mukaa

kun erilaiset elävöittämiseen pyrkivät sommitteluperiaatteet ovat vallanneet alaa uudistuotannossa.

Kontulan esteettisiin arvoihin kuuluu myös rakennusten tietty karuus ulkonäössä, betonielementtituotantoon kuulunut askeettisuus. Nämä tavallaan itsestään selvydet ovat niitä tekijöitä, jotka antavat Kontulalle osaltaan omaleimaisen, selkeästi tunnistettavan identiteetin. Nauhaikkunajäsentelyn lisäksi Kontulan asuinrakennusten ja julkisivujen jäsentelylle ominaisia piirteitä, joita tulisi pyrkiä vaalimaan, ovat mm. väri, tietynlainen julkisivureliefi, materiaalit, sisäänvedetyt sokkelit, kattokerrokset.

Asemakaavan tasolla tutkimuksessa korostuu erityisesti Kontulan vapaaseen veistokselliseen muotoon perustuva asemakaavasommitelma, jolla on oma selkeä luonteensa Helsingin muiden lähiöiden asemakaavasommitelmien joukossa. Asemakaavatyyppejä on verrattavissa esim. Pihlajamäen asemakaavaan, joskin Pihlajamäessä päästiin esteettisesti vielä korkeatasoisempaan ja laadukkaampaan tulokseen. Kontulassa ratkaisivat määrälliset tekijät.

Kontulan vapaaseen muotoon perustuvaa asemakaavasommitelmaa ei voi mitenkään tahansa paloittain täydennysrakentaa kokonaisuuden kärsimättä. Laajamittainen täydennysrakentaminen ei tule kysymykseen ilman perusteellista harkintaa ja alueellista kehityssuunnitelmaa. Tutkimus osoittaa selkeästi sen, että on perusteltua arvioida Kontulan asemakaavasommitelman arvoa myös rakennussuojelun tavoitteiden kannalta.

Tutkimuksen johtopäätöksenä oleva suojeleva ote ei kuitenkaan tarkoita sitä, ettei Kontulassa olisi syytä tehdä mitään muutoksia tai uudistuksia. Tällä tutkimuksella halutaan huomio kiinnittää ennen kaikkea siihen, että tiedostettaisiin minkälaisessa ja minkälaisen tavoitteiden ja arvojen pohjalta syntyneessä ympäristössä liikutaan ja ettei ymmärtämättömyyden takia hävitettäisi tai turmeltaisi sellaisia asioita, jotka juuri tekevät Kontulasta muista alueista poikkeavan ja antavat sille oman ilmeen. Kontulan asemakaavaa ja ympäristöä voidaan monin tavoin pitää positiivisena lähtökohdana alueen kehittämiseen ja parantamiseen tähtääville toimenpiteille.

1 JOHDANTO	1
2 KONTULAN RAKENTAMINEN	3
2.1 Johdanto	
2.2 Asemakaavoitus	
2.3 Hakan alueet	
2.4 Saton alueet	
2.5 Muiden rakennuttajien alueet	
2.6 Yhteenveto	
3 KONTULAN ASEMAKAAVA	6
3.1 Kontulan asemakaavan periaatteet	
3.2 Kontulan asemakaava esteettisenä sommitelmana	
3.3 Kontulan asemakaavasommitelma rakennussuojelun tavoitteiden kannalta	
4 ASUINRAKENNUS- JA ASUNTOTYYPIT	12
4.1 Asuinrakennustyytit	
4.2 Asuintalojen suunnittelijat	
4.3 Asuntopohjat	
4.4 Rakennustyyppien ja rakennejärjestelmien kehittelystä	
4.5 Muutokset	
5 KONTULAN ASUINRAKENNUSTEN ARKKITEHTUURISTA	20
5.1 Johdanto	
5.2 Julkisivut	
6 ALUEKOKONAISUUDET	23
6.1 Porttikuja	
6.2 Naapurintie	
6.3 Kontulankuja	
6.4 Tanhuantie	
6.5 Keinulaudantie	
6.6 Keinutien länsipuoli	
6.7 Keinutien itäpuoli	
6.8 Kontulankaari 2-4	
6.9 Kaarikuja	
6.10 Kontulankaari 8-12	
6.11 Kontulankaari 7-9	
6.12 Kontulankaari 11	
6.13 Kontulankaari 14-18	
6.14 Ostostie	
6.15 Kotikonnuntie 10 ja 12	
6.16 Kotikonnuntie 3-9	
6.17 Kotikonnuntie 2 ja Ostostie 2	
6.18 Pistetalot	
7 KONTULAN JULKISET RAKENNUKSET	33
7.1 Kontulan koulurakennukset	
7.2 Kontulan kirkko	
7.3 Kontulan vanhusten asuintalo ja vanhainkoti-palvelukeskus	
7.4 Kontulan päiväkodit	
8 KONTULAN KAUPALLISET RAKENNUKSET	36
8.1 Kontulan ostoskeskus	
8.2 Korttelimyymälät	
8.3 Huoltoasema	
9 LÄHTEET	39
LIITTEET	

Kontulankaari 12. Kuva Pia Pärevalo.

1 JOHDANTO

Kontulan kerrostaloalue oli Pihlajamäen ohella Helsingin ensimmäisiä lähiöitä, joissa siirryttiin teolliseen aluerakentamiseen ja täyselementtijärjestelmän käyttöön. Tosin Kontulan ensimmäisessä rakennusvaiheessa työ oli osittain vielä puolielementtityötä. Kontula oli 1960-luvulla Suomen suurin yhtenäisesti suunniteltu ja rakennettu asuntoalue. Parhaimmillaan 1970-luvun puolivälissä Kontulan kerrostaloalueella asui 20 000 asukasta. Nykyisin asukasmäärä on enää vajaat 13 000. Silti Kontula on yhä pienen suomalaisen kaupungin, Pikkisämen tai Kemijärven, kokoinen asuinalue. Tällä hetkellä alueella ovat ajankohtaisia kuten monella muullakin tämän aikakauden alueella, eri tasoiset rakennusten peruskorjaukseen ja perusparannukseen liittyvät hankkeet kuten julkisivuelementtien korjaus, lähiympäristön parannus ja täydennysrakentaminen. Osa hankkeista on jo käynnistynyt ja toteutunut.

Kontula kuuluu niihin asuntoalueisiin, jotka on totuttu määrittelemään lähinnä vain negatiivisuuden kautta. Lehdistön ruokkimat kielteiset mielikuvat lähiöstä ovat kuitenkin toista kuin ihmisten jokapäiväinen todellisuus. Myös aika muuttaa suhtautumistamme ympäristöön ja sen arvoihin. Kontulan rakennuskulttuuri-inventointilla pyritään löytämään keinoja 1960-luvun lähiöiden rakennetun ympäristön arvojen analyysiin ja niiden hyödyntämiseen suunnittelussa. Mielikuvissa Kontula koetaan monoliittina, yhdestä putkesta valetulta. Kontula aluerakentamisen "mallikohteena" kertoo kuitenkin selkeällä tavalla rakentamisaikakautensa esteettisistä ja yhteiskunnallisista pyrkimyksistä. Selvityksen tarkoituksena on tunnistaa ja tuoda esiin näitä aluerakentamisen tuottaman ympäristön ominaispiirteitä kulttuuri- ja rakennusperinnössämme. Mitkä Kontulan erityispiirteet ja tekijät alueen peruskorjauksessa tulisi erityisesti ottaa huomioon?

Uudemman arkkitehtuurin arviointi on tehtävänä sekä ajankohtainen että vaikea. 1960-luvun aluerakentamisen kulttuurihistoriallinen arvo on suureksi osaksi vielä avoinna oleva kysymys. Osasyynä on ollut puuttuva ajallinen etäisyys. Ollakseen kulttuurihistoriallisesti arvokas tai merkittävä rakennuksen on oltava yleensä vähintään 40 vuoden ikäinen. Helsingissä tähän saakka tehdyissä rakennussuojeluinventoinneissa rajavuotena on yleensä ollut vuosi 1950. Tätä nuorempi rakennuskanta on toistaiseksi jäänyt suunnitelmallisen inventoinnin ja lähemmän tarkastelun ja arvioinnin ulkopuolelle. Herttoniemen kerrostaloalueen inventoinnin yhteydessä luetteloiitiin ja arvioitiin ensimmäisiä kertoja uudempaa, 1950-luvun kerrostalokantaa.

Lähiöiden ja aluerakentamiskohteiden asemakaavan ja rakennetun ympäristön tarkastelu ja arviointi tavoitteellisen esteettisen toiminnan tuloksena on **välttämätöntä sekä rakennetun ympäristön ylläpidon että rakennussuojelun tavoitteiden onnistuneen toteutumisen kannalta**. Rakennussuojelu sinänsä ei ole mikään itseisarvo. Usein vain on käynyt niin että jonkin ympäristön arvo on huomattu vasta kun se on tullut jollain tavalla uhanalaiseksi. Kontulassa ajankohtaisia rakennusten ylläpitoon liittyviä kysymyksiä ovat ennenkaikkea julkisivujen korjaukset ja siinä yhteydessä tapahtuva julkisivujen muuttaminen, joka varsinkin kaupungin vuokratilakortteleissa on muuttanut rakennusten ilmettä. Kaikkialla modernin arkkitehtuurin korjauksen ongelmaksi on noussut se, miten suhtautua jo alunperin teknisesti epäonnistuneiksi osoittautuneisiin rakenteisiin. Betonielementtien osalta ei valmista ratkaisumallia tällä hetkellä ole. Myös toiminnalliset puutteet kuten minimikokoiset parvekkeettomat yksiot ja kaksiot tuottavat tulevaisuudessa muutostarpeita rakennuskantaan ja muutoksia julkisivuihin. Kontulan taloista lähes jokatoisessa on parvekkeettomia huoneistoja.

Kun kyse on arkipäivän käyttöä varten rakennetuista asuinrakennuksista, rakennukset tulisi nähdä prosessina, jotka korjattaessa muuttuvat. Muutoksen sallimisen ei pitäisi kuitenkaan tarkoittaa rakennusten ulkonäön muuttamista tunnistamattomaksi tai olemassa olevien ympäristöarvojen ymmärtämätöntä turmelemista. Kaiken kulttuurisen toiminnan pohjalla, johon korjausrakentaminenkin yhtenä osana kuuluu, on oltava käsitys historiasta, johon kuuluu rakentamisajankohdan alkuperäisten tavoitteiden kunnioittaminen. Korjaus- ja täydennysrakentamisessa tulisi säilyttää kunkin aikakauden ominaispiirteet ja alueen hyvät puolet,

vaikka ne eivät aina olisi tämän hetken kaikkein muodikkaimpien suunnitteluideologioiden hengen mukaisia. Tämän selvityksen yhtenä tarkoituksena on auttaa arvioimaan mitä Kontulan rakennuksissa ja ympäristössä kannattaa ja voidaan muuttaa ja mitä pitäisi säilyttää ennallaan.

Kontulan asuinrakennuksien arkkitehtuuria ei ole aikaisemmin juurikaan arvioitu. Rakennukset eivät aikanaan ylittäneet Arkkitehti-lehden julkaisukynnystä. Mainittakoon että Arkkitehti-lehden vuoden 1964 numero 10-11 oli omistettu suurimmaksi osaksi Kontulaa hieman aikaisemmin toteutetulle Pihlajamäen asuntoalueen esittelylle. Aluerakentamisen arkkitehtuurin ja miljöö'n esittely oli ennen tätä lehden numeroa Tapiolaa ja joitakin arkkitehtikunnan keskuudessa edistyksellisinä pidettyjä standardisoimiskokeiluja lukuunottamatta tuntematon alue. Pihlajamäki oli myös niitä harvoja aluerakentamiskohteita, Siltamäen ohella, joka 1960-luvulta on päässyt rakennustaiteellisen arvioinnin kohteeksi.

Kontulan valmistumisvaiheessa Arkkitehti-lehti ei esitellyt Kontulasta kuin arkkitehti Heikki Sirenin suunnitteleman elementtirakenteisen siirrettävän kirkkorakennuksen, joka purettiin Kontulan Mikaelinkirkon rakentamisen yhteydessä. 1980-luvun lopulla on Arkkitehti-lehdessä esitelty runsaasti Kontulan uusia julkisia rakennuksia Mikaelinkirkkoa, Kontulan asemakeskusta ja Kontulan terveysasemaa. Arkkitehti Käpy ja Simo Paavilaisen suunnittelema Mikaelinkirkko on ainoa Kontulan julkisista rakennuksista, joka on ylittänyt myös ulkolaisten arkkitehtilehtien julkaisukynnyksen.

Työtä varten haastateltiin arkkitehti Riitta Thunebergia, joka on arkkitehti Pentti Aholan toimistossa osallistunut Kontulan alueen suunnitteluun. Haastattelu tuo selvitykseen tärkeän aikalaisnäkökulman. Kun haastattelu sisältää mielenkiintoista aineistoa myös muiden tämän aikakauden lähiöiden suunnitteluperiaatteista ja ajatusmaailmasta, on osa haastattelusta sisällytetty selvitykseen liitteenä. Rakennuskannan osalta metodisen tarkastelun yhtenä keskeisenä lähteenä on ollut arkkitehti Erkki Mäkiön teos 1960- ja 1970-lukujen kerrostaloista. Kontulan asuinkerrostalon rakennuskannasta on inventointia varten täytetty yksityiskohtainen inventointilomake ja rakennukset on valokuvattu. Selvityksen valokuvat on ilmakuvia lukuunottamatta ottanut arkkitehtiopiskelija Pia Pärevalo. Pääasiallisena lähteenä on käytetty rakennusvalvontaviraston piirustusarkistoa sekä kaupungin tietokeskuksen rakennusrekisteriä. Näiden koko aluetta kattavien inventointien ohella on käyty läpi aikakauden rakennusalan kirjallisuutta sekä lähiöiden rakentamista sivuavaa kirjallisuutta, sekä mm. kaikki 1960- ja 1970-lukujen Arkkitehti-lehdet.

Inventointi on toteutettu kaupunginmuscon ja muiden rakennussuojelun viranomaisten luomaa käytäntöä soveltaen. Viime aikaisesta käytännöstä poiketen, jossa päävastuu kaupunginosittain etenevien perusinventointien toteuttamisesta ja kehittämisestä on ollut kaupunginmuseolla, Kontulan rakennuskulttuuriselvitys on tehty kaupunkisuunnitteluviraston toimesta. Tämä on siksi, että selvitys on haluttu kytkeä ajankohtaisiin suunnittelukysymyksiin alueella, ennen kaikkea julkisivujen saneeraukseen ja korjauksiin. Inventointiaineisto on tallennettu tietokantamuotoon ja paperitulosteena.

Kaupunkisuunnitteluvirastossa Kontulan rakennuskulttuuri-inventointi on ollut osa Kontulan kerrostaloalueen perusparannusohjelmaa. Kontula on valittu ensimmäiseksi kohteeksi Itäisten lähiöiden perusparannuksen suunnitteluprojektissa (no 3755). Kontulan historiaa ja rakentamisvaiheita on tarkasteltu erikseen Sirkka Sädevirran tekemässä Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisussa 1994:13 ja Kontulan asuinrakennusten kuntoa ja korjauskustannuksia puolestaan Eija Kivilaakson ja Sirkka Sädevirran tekemässä Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisussa 1995:6.

Tarkastelu on rajattu koskemaan pääosin Kontulan 1960- ja 1970-luvulla rakennettuja asuinkerrostaloja. Näiden ohella selvitykseen on sisällytetty Kontulan julkiset rakennukset, päiväkodit, koulut, kirkko ja korttelimyymälät. Kontulan ostoskeskuksen 1980-luvulla rakennetut uudisrakennukset on rajattu tarkastelun ulkopuolelle.

2 KONTULAN RAKENTAMINEN

Tanhuanatie 1. Kuva Pia Pärevalo.

2.1 Johdanto

Helsingissä järjestelmällisen elementtituotannon ja aluerakentamisen aloittivat ns. yleishyödylliset rakennusliikkeet, Helsingin Asuntokeskunta Haka ja Helsingin Sato Oy. Nämä toimivat myös Kontulan päärakennuttajina. Kontulan rakentamisessa käytettiin hyväksi varsinkin Saton kokemuksia Pihlajamäen lounaisosan täyselementtirakentamisesta. Sato oli käyttänyt Pihlajamäen matalien kaitotalojen rakentamisessa ruotsalaista Skarne-järjestelmää, jossa väliseinäelementit olivat huoneen suuruisia. Järjestelmää käytettiin myös Kontulassa, sillä muut tarjolla olleet elementtijärjestelmät oli todettu Suomen oloihin sopimattomiksi. Sato oli ainoa rakentaja, joka käytti ulkomaista elementtijärjestelmää. Satokin luopui Skarne-järjestelmästä, kun muiden aluerakentajien omat elementtituotteet osoittautuivat tekniikaltaan toimiviksi ratkaisuksiksi. On huomattava, että kaikissa 1960-luvun lähiöissä ei silti siirrytty täyselementtitekniikkaan. Esimerkiksi Jakomäen asuinkerrostalot toteutettiin kolmikerroksina osaelementtitaloina (Hurme 1991, 103-107; Soini 1991, 185).

Kontulan alueen rakentaminen lyhyessä ajassa suurena aluerakentamiskohteena asetti erityisiä vaatimuksia alueen suunnitteluorganisaatiolle ja rakennuttamiselle. Alueen rakennuttaja hoiti sekä alueen asemakaavoituksen että kunnallistekniset työt. Kontulan toteuttamisen yhteydessä rakentajille tarjoutuikin tilaisuus olla mukana suunnittelemassa kokonaisen yhdyskunnan rakentamista jo asemakaavatyöstä lähtien. Juuri tämä oli aluerakentamisen keskeinen periaate. Kokonaisen asuntoalueen suunnittelu ja rakentamisesta kerralla ei sinänsä ollut uusi ajatus eikä edes 1960-luvun keksintöä. Sen etuja oli Suomessa jo 1940-luvulla julistanut mm. Heikki von Hertzen, joka Göteborgin Norra Guldhedenin asemakaavaan ja aluesuunnitteluun vedoten oli todennut aluerakentamisen yhdyskunnalle tuottavat "korvaamattomat edut" (Hertzen 1946, 59).

Edelleen, helpottaakseen sodan jälkeistä asutuskeskusten vaikeaa asuttopulaa Väestöliitto julisti, valtioneuvoston aloitteesta, vuonna 1952 asuntoreformikilpailun, jolla haettiin uusia ratkaisuja lähinnä halpojen vuokra-asuntojen rakentamiseksi. Tavoitena oli löytää sosiaalisesti tyydyttäviä ja arkkitehtonisesti ja taloudellisesti hyviä ratkaisuja, jolla asuttopulaa voitaisiin helpottaa. Asuntoreformikilpailusta muodostuikin keskeinen tekijä, joka toi "tiivistettynä esiin koko sotien jälkeisen, ulkomaiseen kehitykseen perustuvan rationalisointiajattelun suomalaisiin oloihin jalostettuna" ja jolla oli "...merkittävä suuntaa antava vaikutus Suomen rakentamisen kehitykselle" (Mäkiö 1990, 49). Kilpailun parhaat ehdotukset muodostuivat eräänlaisiksi tulevaisuuden visioiksi, jotka sittemmin toteutuivat. Näihin kuului mm. arkkitehti Viljo Revellin suunnittelema "Sininen nauha", jossa aikakauden rationalisointipyrkimykset saivat fyysisen hahmon ja jonka esteettisesti esikuvallinen vaikutus näkyi vielä Kontulan pitkissä nauhalamellitaloissa.

Viljo Revell, "Sininen nauha" 1952.
Lähde: Mäkiö et. al., Kerrostalot
1940-1960.

2.2 Asemakaavoitus

Kartta: Kontulan asemakaavat.

Kaupunginvaltuusto oli jo vuoden 1960 lopulla tehnyt päätöksen Kontulan asemakaavoittamisesta ja Kontulan asemakaavatyö alkoi arkkitehti Pentti Aholan toimistossa vuonna 1961. Kaupunginvaltuusto päätti vuonna 1962 varata alueita Helsingin Sato Oy:n, Helsingin Asuntokeskuskunta Hakan ja kaupungin yhteisesti rakennutettaviksi. Alue, joka käsitti yhteensä 193 ha, kaavoitettiin kahdessa osassa, joskin pohjoisosan asemakaava jaettiin myöhemmin kahtia (Asemakaavan 5370 selostus).

Aluerakentamissopimuksessa Haka ja Sato olivat lupautuneet suorittamaan sekä alueen asemakaavoituksen että kunnallistekniset työt. Töiden suunnittelun ja rakentamisen hoitamiseksi Haka ja Sato perustivat yhteisen yhtiön Kontulan Haka-Saton (Helsingin Sato Oy 1940-1965, 26).

Sisäasiainministeriö vahvisti Kontulantien itäpuoleisen, pääasiassa kaupungin omistaman alueen asemakaavan 16.8.1963 (asemakaava 5370). Alueen kaikki kerrostalot suunniteltiin vuosina 1963-65. Suurin osa niistä valmistui jo vuonna 1965, loput vuosina 1966-67.

Kontulantien länsipuolisen alueen, joka käsitti Hakan ja Saton omistamat alueet, ensimmäinen asemakaava vahvistui 7.5.1965 (asemakaava no 5550). Alueen kerrostalot suunniteltiin vuosina 1964-66, lukuunottamatta Kontulan ostoskeskusta lähinnä olevan korttelin 47020 taloja, jotka suunniteltiin vuosina 1967-69, sekä vuonna 1970 suunniteltua kerrostaloa tontilla 47015/6.

Ostoskeskuksen pohjoispuolisen alueen asemakaava vahvistettiin 17.5.1966 (asemakaava no 5753). Alueen kerrostalot on suunniteltu vuosien 1964-69 aikana lukuunottamatta tonttien 47033/1 ja 47034/1 asuinrakennuksia, jotka suunniteltiin ja rakennettiin 1970-luvun alkupuolella.

2.3 Hakan alueet

Kartta: Hakan alueet.

Maaliskuussa 1964 muurattiin Porttitien ja Porttikujan risteyksen läheisyydessä olevaan siirtokivihokareeseen Kontulan alueen perustamiskirja, jossa todettiin että "Kontulan rakentamisen tarkoituksena on asutopulan voittaminen ja asunto-olojemme parantaminen kaupungin ja yleishyödyllisten asuntotuottajien yhteistyön avulla" (Hakan vuosikirja 1970, 5). Muutama vuosi myöhemmin vuonna 1969 saattoi kouluneuvos Jussi Saukkonen todeta että Kontulassa "on kuin maasta polkien saavutettu kuudessa vuodessa sellainen elämisen taso, joka tavallisesti vaatii pitkän monivaiheisen kehityksen taakseen. Kontula on muuttoliikkeen ja elintason kohottamispaineen alaisena syntynyt asumalähiö. Se kertoo suomalaisen suunnittelun, teknillisen valmiuden ja taitavan työn saavutuksista" (Hakan vuosikirja 1970, 13).

Ensimmäiset asukkaat muuttivat alueelle tammikuussa 1965. Kontulan uudisraivaajia olivat As. Oy Porttikuja 1,2,4 ja 6:n talo 6:n asukkaat. Samana vuonna valmistuivat muutkin ensimmäisen rakennusvaiheen talot, As. Oy Porttikuja 3 ja 5 sekä Kansa-yhtiöiden vuokratulo Porttikuja 11. Vuoden aikana valmistui yli 500 asuntoa sekä alueen keskellä oleva Elannon myymälärakennus (Hakan vuosikirja 1970, 16-17).

Vuonna 1966 Hakan alueille valmistui 507 uutta asuntoa. Asukasmäärä lisääntyi yli puolelatoista tuhannella. Keinutielle valmistui myymälärakennus, ja siinä aloittivat toimintansa Elannon elintarvikemyymälä ja kemiallinen itsepalvelu- ja valkopesula. Tässä vaiheessa oli jo päällystetty katuja ja asennettu katuvalaistus sekä järjestetty alueen julkinen liikenne (Hakan vuosikirja 1970, 8)

Loput Hakan Kontulaan rakennuttamat asuinrakennukset valmistuivat vuosina 1967-70 Kontulankaarelle, Kaarenjalkaan sekä Keinutielle. Syksyllä 1970 Kontulassa oli valmiina yli 5 000 asuntoa, joista Hakan rakentamia oli 2 280. Asuntojen lisäksi Haka rakensi Kontulan ostoskeskuksen, palvelukeskuksen sekä liiketiloja.

2.4 Saton alueet

Kartta: Saton alueet.

Saton tavoitteena oli rakentaa Kontulaan vuosina 1964-68 yhteensä yli 1 500 pääosin aravarahoitettua asuntoa. Rakennusohjelma jakaantui neljään rakennusvaiheeseen, jotka oli tarkoitus suunnitella ja toteuttaa yhtenäisesti. Kontulan Sato-alueella talosuunnittelun suorittivat Arkkitehtitoimisto Matti Hakala ja Aarne Nuortila sekä Arkkitehtitoimisto Lauri Silvennoinen. Erikoissuunnittelijat valittiin kutakin rakennusvaihetta varten erikseen (Rakennustaito 15/1964, 676-677).

Saton ensimmäiseen rakennusvaiheeseen kuului 216 asuntoa. Ensimmäinen rakennuskohde oli Naapurintie 6-10:n talot, joihin asukkaat pääsivät muuttamaan vuoden kuluttua katualueen raivaustöiden aloittamisesta. Naapuritie 2 ja 3:n taloja ryhdyttiin rakentamaan tammikuussa 1965. Yhteensä Naapurintien alueelle valmistui 427 asuntoa vuosina 1965-66. Toisen rakennusvaiheen Sato-kohde oli Keinulaudantien talot, jotka valmistuivat vuosina 1965-67. Niissä oli yhteensä 504 asuntoa (Helsingin Sato Oy 1940-1965, 27). Kolmas Sato-kohde oli ostoskeskuksen pohjoispuolella Kaarikujalla. Talot valmistuivat vuonna 1967. Ostoskeskuksen itäpuoliset Kotikonnuntien talot valmistuivat 1968. Taloissa oli 501 asuntoa. Sato rakennutti Kontulaan vuosina 1964-68 yhteensä 1 438 asuntoa.

2.5 Muiden rakennuttajien alueet

Kartta: Muut rakennuttajat

Kolmas suuri Kontulan rakennuttaja oli Helsingin kaupunki. Kaupungin asuntotuotantotoimisto rakennutti 356 asuntoa Kontulankujalle vuosina 1965-67. Ostostien alueelle valmistui 450 asuntoa vuonna 1966 ja vuotta myöhemmin Kontulankaarelle 123 asuntoa. Kontulankaari 7-9:n 209 asuntoa valmistuivat vuosina 1968-1969. Loput Kontulankaaren talot valmistuivat 1970-luvun puolella, viimeiset vuonna 1972. Niissä oli 504 asuntoa. Kaupunki rakennutti Kontulaan 1 642 asuntoa (Asuntotuotantotoimikunta 1973, 39).

Keskinäinen henkivakuutusyhtiö Suomi rakennutti Tanhuantielle 160 asuntoa, jotka valmistuivat vuonna 1965. Kiinteistö Oy Tanhuanatie 2 valmistui vuonna 1967. Siinä oli 54 asuntoa. Tanhuantien ensimmäiset viisi rivitaloa valmistuivat vuosina 1966-1967. Viimeiset kaksi rivitaloa rakennettiin vasta 1980-luvun puolivälissä.

Saton alueen keskelle Keinulaudantielle jäi 1960-luvulla rakentamatta yksi tontti, jolle arkkitehti Silvennoinen oli suunnitellut kolmikerroksisen asuinrakennuksen. Tontille rakennettiin vuonna 1971 Arkkitehtitoimisto Vahtera & Heinon suunnittelema nelikerroksinen asuinrakennus, Asunto Oy Keinulaudantie 3.

Kontulan pohjoisosaan Kotikonnuntien alueelle valmistui vuosina 1966-1967 Asunto Oy:t Säästöpiha, Kotikonnuntie 9, Säästökuja, Kotikonnuntie 7 sekä Bostads Ab Styrbord. Yhteensä niissä oli lähes 400 asuntoa. Asunto Oy:t Kontukuja 4 (Keskus-Sato) ja Kotikonnuntie 10 valmistuivat 1970-luvun alussa. Viimeisenä valmistui vuonna 1975 Hakan rakentamana VVO:n vuokratalo, joka käsitti 115 asuntoa.

2.6 Yhteenveto

Ensimmäisten vuosien aikana rakennetut asuinrakennukset olivat siis suurimmaksi osaksi Hakan ja Saton rakennuttamia. Alueen kolmas suuri rakennuttaja oli Helsingin kaupunki. Vuonna 1970 Kontulassa oli valmiina noin 5 500 asuntoa, joista Haka oli rakentanut 2 280, Sato yli 1 400 ja kaupunki yli 1 100.

3 KONTULAN ASEMAKAAVA

KONTULA

Asemakaavavaillustaatio 28.11.1964. Arkkitehti Pentti Ahola.
Lähde: Rakennustaiteen museon arkisto.

Kontulan asemakaavoitus liittyy moderniin lähiöideologiaan, jonka juuret ovat funktionalismin suunnitteluperiaatteissa ja joka vaati asemakaavalta väljyyttä ja rationaalista tarkoituksenmukaisuutta. Perusteluina olivat sekä terveydelliset että sosiaaliset syyt. Helsingissäkin tiheimmin asutuissa kaupunginosissa asui keskimäärin 370 asukasta hehtaarilla kun tavoitetiheytenä eräissä ulkomaisissa esimerkeissä pidettiin 200 asukasta hehtaarilla, ja koko kaupungin alueella 50 asukasta hehtaarilla (Mäkiö 1990, 152).

Uuden lähiöideologian tunnetuimmat puolestapuhujat Suomessa olivat arkkitehti Otto-I. Meurman ja toiminnanjohtaja Heikki von Hertzen. Jo klassikoksi tullessa julistuskirjoituksessaan "Koti vaiko kasarmi lapsillemme" Heikki von Hertzen oli poleemisen kuvakertomuksen avulla rinnastanut otsikon tiiviin kivikaupungin herättämät "syntiset" ja epäterveet mielikuvat ja käyttänyt niitä tunteisiin vetoavalla tavalla ihanteelliseksi ja tavoitteelliseksi koetun esikaupungin vehreitä asuntokortteleita puolustavan suunnittelun teeseinä. Otto-I. Meurman puolestaan sovelsi lähiösuunnittelun periaatteita Asemakaavaoppi teoksessaan vuonna 1947. Keskeisenä ulkomaisena esikuvana olivat amerikkalaisen Clarence F. Perryn (1872-1944) esittämät ajatukset. Perry esitti teoriansa lähiösuunnittelusta New Yorkin yleiskaavan yhteydessä vuonna 1927.

Aikaisemmin mainitulla Asuntoreformikilpailulla oli asemakaavallisessa mielessä keskeinen merkitys uusia ideoita generoivana tekijänä. Arkkitehti Riitta Thunberg on omassa haastattelussaan (liite 5) korostanut varsinkin Myllypuron asemakaavasommitelman sekä ideologista että muodollista yhteyttä Pohjois-Haagan asemakaavasommitelmachdotukseen. Pohjois-Haaga oli asuntoreformikilpailun yhtenä kohdealueena. Ehdotus oli asemakaavasar-

jassa saanut lunastuksen. Varsinaisia palkintoja ei sarjassa jaettu. Thuneberg oli toiminut ehdotuksessa arkkitehti Jorma Järven avustajana. Ehdotus perustui kokonaan ulkosityötoiseen liikennejärjestelmään. Kaavan perusajatuksena oli moottoriajoneuvoliikenteen erottaminen jalankulkuliikenteestä. Myös Kontula kaavoitettiin myöhemmin tällä periaatteella.

Myös ulkomaiset, ennen kaikkea ruotsalaiset esimerkit tunnettiin tarkkaan ja niitä käytettiin esikuvina suunnittelussa yhteiskunnallisten olojen samankaltaisuudesta johtuen. Kontulaa ja muita Helsingin itäisiä lähiöitä suunnitelleen Pentti Aholan toimistoon tuli ulkomaisia lehtiä ja lähempänä sijaitseviin kohteisiin käytiin myös itse paikan päällä tutustumassa (Thuneberg 1995). Ruotsissa keskeisiä trendejä 1960-luvulla lähiösuunnittelussa olivat ennen kaikkea suunniteltavien yksiköiden koon suureneminen, rakennusteollisuuden pitkälle viedyt rationalisointipyrkimykset ja pyrkimys monumentaaliseen mittakaavaan.

3.1 Kontulan asemakaavan periaatteet

Aikakauden suunnitteluperiaatteiden mukaisesti Kontula suunniteltiin puhtaana asuntoalueena. Kokoojakadut jakoivat alueen kolmeen osa-alueeseen, joihin kuhunkin varattiin omat puistoalueet sekä koulu- ja päivähoitopalvelut. Kaupalliset palvelut keskitettiin erilliseen ostoskeskukseen, jota täydensivät asuntoalucelle sijoitetut lähipalvelut. Alunperin alueelle ei ollut tarkoitus rakentaa lainkaan teollisuus- ja toimitiloja. Metron rakentamisen yhteydessä 1980-luvulla Kontulantien ja metron väliselle alueelle rakennettiin kuitenkin jonkin verran toimi-, pientecollisuus- ja liiketiloja sekä laajennettiin ostoskeskusta. Kontulassa on nykyisin noin 3 000 työpaikkaa.

Kaavassa alueen liikennejärjestelmä perustui liikenteen erotteluperiaatteeseen, ns. ulkosityötoiseen järjestelmään ja siihen että kevyen liikenteen raitisto oli erotettu kokonaan autoliikenteeltä. Asuntokadut olivat yleensä pussikatuja. Yhteydet muuhun kaupunkirakenteeseen perustuivat alueen kahtia jakavaan pääkokoajakatuun Kontulantien sekä silloin suunnitteilla olleeseen metron tyypiseen esikaupunkirataan. Suunnittelussa varauduttiin vilkkaaseen henkilöautoliikenteeseen. Jokaista asuntoa kohden varattiin yksi autopaikka. Tonteilla olevien autopaikkojen lisäksi autoille suunniteltiin erillisiä autopaikkatontteja, jotta asuintonteille jäisi mahdollisimman yhtenäiset leikki- ja oleskelualueet. Korttelikokonaisuuden sisällä ajoneuvoliikenne rajoittui huoltoajoon.

Kontulan eteläosan asemakaavaselostuksen mukaan (kaava no 5370) katujen yhteispituus alueella oli 3.88 km. Y-alueita oli asukasta kohti 11 m² ja puistoaluetta asukasta kohti 37 m². Aluetehtokkuusluku oli asuinkortteleissa 0.6. Alue väljyyysluku oli 3. Kontulan kolmen suuralueen välillä oli kuitenkin eroakin. Pohjoisosan kaavassa alueväljyyysluku oli enää 2.4 eli alueesta tuli tiiviimpi. Puistoaluetta oli enää 12.4 m². Ohessa on lisäksi kerätty joitakin tyypillisiä Kontulan asemakaavalle ominaisia mittoja:

- Kontulankaari 18 metriä, ajorata 12 metriä
- Kotikonnuntie, Ostostie, 15 metriä, ajorata yhdeksän metriä
- Kaarikuja, Leikkikuja, Sakara, 12 metriä, ajoradan leveys seitsemän metriä
- Rakennusten etäisyys katulinjasta 20 metriä
- Kontulankaaren varrella sijaitsevien asuinrakennusten etäisyys toisistaan 64 m

Kontulan rakennustyyppinä olivat kolmikerroksiset lamellitalot, joiden asunnot olivat pääasiassa perheasuntoja, sekä 7-9-kerroksiset pienempiä asuntoja sisältävät lamellikerrostalot. Tämän lisäksi Kontulaan rakennettiin muutamia viisikerroksisia taloja, ilmeisesti asuntojen lukumäärän kasvattamiseksi. Talotyypistöä täydensi viisi rakennusalaaltaan pientä pistetaloa ja muutama rivitalo. Suunnitelmaan ei sisällynyt omakotitaloja. Kontulan asema kaupunkirakenteessa ja palvelutaso nousi huomattavasti, kun Kontulan metroasema otettiin käyttöön vuonna 1986 ja alue tuli metrolinjakenteen piiriin. Tässä yhteydessä rakennettiin myös uusi asemakeskus vanhan ostoskeskuksen yhteyteen. Myös arkkitehti Käpy ja Simo Paavilaisen suunnittelema Mikaelinkirkko valmistui tällöin.

Ilmakuva. Kaupunkimittausosasto 1989.

Suuriin yksiköihin perustuvalla rakennusmassoittelulla uskottiin saatavan aikaan rakennusten väliin tilaa ja valoa. Tehokkuuden rinnalla keskeisenä käsitteenä oli siis myös alueväljyys. Periaate on parhaimmillaan johtanut Kontulassa avariin ja vehreisiin puistomaisiin asuunkortteleihin ja pihoihin, mutta tuottanut myös mittakaavatonta ja riisutun näköistä ympäristöä varsinkin niissä kohdin, joissa maasto on tasaista eikä puusto ja muu istutus armeliaasti peitä rakennusten kömpelyydestä johtuvia virheitä. Rakentamistapa aikaansaa myös sen, että useat pihat ovat tuulisia, varjoisia ja muodoltaan epäkäytännöllisiä. Toisaalta väljyysperiaate on myös synnyttänyt eräitä keskeisiä, omalla tavallaan "komeita" näkymiä, joita ei tulisi taitamattomalla tai väärin sijoitetulla lisärakentamisella turmella. Arkkitehti Simo Paavilainen on Kontulan kirkon valmistumisen yhteydessä kuvannut erään tällaisen Kontulan raitin tunnelmaa seuraavasti: "Emännänpolku oli fantastinen löytö jo ensimmäisellä käynnillä Kontulassa, leveä katumainen aukio metsässä, paikassa jossa ei ole juuri rakennuksia ympärillä. Se oli uusi kokemus, uusi idea: kaupunkiaukio metsässä ilman rakennuksia. Siinä oli jotakin absurdia ja fantastista ja se ihastutti" (Arkkitehti 7-8/1988, 7).

Tällä hetkellä keskeisenä julkisten ulkotilojen ongelmana on tilallinen epämääräisyys ja selkeän hierarkian puute. Lähiympäristöä leimaa puutteellinen viimeistely, joka on yleinen ongelma muillakin tämän aikakauden lähiöissä. Osasyynä on se, että julkisten ulkotilojen viimeistely jäi alunperinkin keskeneräiseksi. Arkkitehdit kiinnittivät asiaan aikanaan huomiota esimerkiksi Myllypuron alueen valmistuttua (Kunnallislehti 12/1966). Paikoin väljyys ja ylimitoitettu katutila kaipaisi rajaavaa tai kiinteyttävää täydennysrakentamista. "Komea katu, mutta taloja harvassa" kuten arkkitehti Riitta Thuneberg totesi (1995). Kaupunkisuunnitteluvirastossa toimitettu raportti "Kontula, itäisten lähiöiden kehittämistyö" (1995) sisältää analyysin Kontulan viheralueista. Raportissa annetaan myös suosituksia alueiden suunnittelua ja hoitoa varten.

3.2 Kontulan asemakaava esteettisenä sommitelmana

Kontulan asemakaavan tunnistaminen harkittuna sommitelmana, jota ovat ohjanneet tietyt aikakaudelle ominaiset esteettiset tavoitteet, auttaa tunnistamaan ja ymmärtämään Kontulan asemakaavoituksen ominaispiirteitä. Johanna Hankonen on väitöskirjassaan jakanut aluerakentamiskohteet kaavoitusperiaateltaan kahteen perustyyppiin: suljettu, vapaa sekä strukturalistinen muotoperiaate (Hankonen 1994, 198). Suljettu muotoperiaate sisältää ajatuksen rakennuspaikkaansa sidotusta kokonaisuudesta, jossa rakennusmassat sijoitettiin suhteessa toisiinsa, ilmansuuntiin, maastonmuotoihin ja maisemaan kulloinkin edullisimmalla tavalla. Tästä suunnitteluperiaatteesta ovat esimerkkinä Tapiolan ensimmäiset rakennusvaiheet sekä Pihlajamäki.

Strukturalistinen muotoperiaate taas merkitsi avointa mihin tahansa suuntaan vapaasti kasvavaa kenttää tai ruudukkoa. Toisin kuin suljettu veistoksellinen muoto, se oli luonteeltaan "neutraali" ja yleispätevä, joka sen vuoksi soveltuvi periaatteessa mihin tahansa maasto-olosuhteista tai paikan erityispiirteistä välittämättä. Pisimmälle vietyä esimerkkinä strukturalistisesta lähestymistavasta voidaan pitää Helsingissä Pihlajiston alueen suunnittelua, jossa kalliomaastoon on väkivaltaisesti tungettu suorakulmainen ruutukaava ja rakennukset ovat kaikki toistensa kaltaisia monistettuja rakennuspalikoita, jotka erottaa toisistaan vain kerrosluku ja rakennuksen pituus. Hienostuneempina esimerkkinä samasta avoimen muodon periaatteesta voidaan pitää suorakulmaiseen koordinaatistoon rakentuvaa Laajasalon Yliskylää, jossa puuston korkeudesta muodostui rakennusten katojen ääriiviivaa määrittävä tekijä.

Kontula kuuluu niihin aluerakentamiskohteisiin, joka sisältää aineksia sekä vapaasta veistoksellisesta muodosta että järjestelmäsuunnittelusta. Varsinkin ilmakuvissa alue hahmottuu veistoksellisen muodon periaatteella suunniteltuina kolmiulotteisina massoina sen rakentamisajankohtana yleisesti omaksutun ajatuksen hengen mukaisesti, että "alue oli suunniteltava ikäänkuin sitä katsottaisiin ylhäältäpäin, jolloin se näyttäytyisi yhtenäisesti suunniteltuna esteettisenä sommitelmana". Kontulassa ainoastaan alueen ostoskeskus ja siihen liittyvä raittikokonaisuus, joka etelässä päättyy kirkkoon liittyvään raitti- ja aukio-sommitelmaan, on sijoitettu suorakulmaiseen koordinaatistoon. Mainittakoon myös, että alueen ostoskeskus sijoitettiin alueen asuntoryyppeihin nähden niiden matemaattiseen keskipisteeseen (Asemakaavan no 5550 selostus).

Alkuperäisen asemakaavan periaatteita oli, että pitkät kolmikerroksiset rakennusmassat sijoitettiin asutokortteleiden laidoille ja kortteleiden keskellä sijaitsivat korkeammat rakennukset. Nämä sommiteltiin maastoon yleensä kahden tai kolmen talon ryhminä, useimmiten maiseman korkeammille kohdille ja julkisivut länsi-itäsuunnassa¹. Kontulan suunnittelussa tavoiteltu vapaa muotoperiaate näkyy selkeästi esimerkiksi Lauri Silvennoisen suunnittelemaasta Keinulaudantien korttelin pienoismallista (Helsingin Sato Oy 1940-1965, valokuvaväsit).

Riitta Thuneberg on korostanut ennen kaikkea määrällisten tavoitteiden keskeistä asemaa Kontulan suunnittelussa. Asumistiheyden osalta tavoitteena oli kuten Myllypurossakin sijoittaa kolmesataa asukasta asutokorttelihehtaarille (Thuneberg 1995) ja rakennusten sijoittelussa jouduttiin antamaan myöten teknillistuotannollisille tavoitteille, ennen kaikkea ottamaan huomioon nosturiratojen vaatima mitoitus ja liikeradat. Kysymys siitä oliko ja missä määrin Kontulassa toteutunut asemakaavasunnitelma kompromissi, jää kuitenkin puhtaasti spekulatiiviseksi koska asia ei selviä saatavilla olleista asiakirjoista. Riitta Thunebergin mainitsema Aholan laatima ensimmäinen luonnos ei sisälly Rakennustaitteen museossa oleviin Aholan jäämistön asiakirjoihin. Vuodelta 1964 peräisin oleva illustraatio on lähes täysin toteutuneen ratkaisun mukainen. Yleensäkin Kontulan alkuperäisen asemakaavan arviointia vaikeuttaa lähdeaineiston vähäisyys.

¹32 kpl. Vain kolmen talon julkisivut ovat etelä-pohjoinen suuntaan.

Kotikonnutie 2 - Ostostie 2.
Kuva Pia Pärevalo.

Jonkinasteisesta turhautuneisuudesta kertoo ehkä arkkitehti Pentti Aholan artikkeli Kunnallis-lehdessä vuodelta 1965, jolloin Ahola oli ehtinyt lyhyessä ajassa kaavoittaa jo mm. Myllypuron ja Kontulan, kaksi valtavaa aluerakentamiskohdetta Helsingissä. Artikkelissa Ahola arvostelee aikansa kaupunkisuunnittelua hapuilusta ja selkeiden tavoitteiden puuttumisesta. Aholan mukaan vuosisadan vaihteen kokeileva henki on unohtunut ja talosuunnittelusta omaksuttu formalismi tunkeutunut asemakaavoituksen "ylimmäksi airueeksi" (Ahola 1966, 509). Aholan käsitykset aluerakentamisella tuotettavan asuinympäristön puutteista tai heikkouksista käyvät myös ilmi Kunnallis-lehdessä vuonna 1966, julkaistusta keskustelusta (Partio 1966, 653). Toisaalta Ahola oli mieltynyt, kuten Thuneberg (keskustelu 8.6.1995) sanoi, "komeisiin taloihin". Kontulan mittakaavassa oli siis sinänsä tavallaan jotain jota myös tietoisesti tavoiteltiin. On kuitenkin syytä todeta, että tyytymättömyys aluerakentamisen kaavoitustuloksiin ei niinkään koskenut asemakaavan muodollista puolta vaan arkkitehdit ilmaisivat esimerkiksi Myllypurossa tyytymättömyytensä ennen kaikkea siihen, että oli "suunniteltu enemmän taloja kuin tiloja". Tyytymättömyyttä herätti myös toteuttamisorganisaatio ja lyhyt toteutusaika, joka ei antanut riittävästi mahdollisuuksia asemakaavoittajan ja rakennussuunnittelijan yhteistyölle onnistuneeseen lopputulokseen pääsemiseksi.

Pyrkimys halpuuteen ja asuntotuotannon mahdollisimman suureen volyymiin ei Kontulassa asemakaavallisesti johtanut esteettisesti yhtä vakuuttavaan ja puhdaspiirteiseen tulokseen kuin mihin oli päästy hieman aikaisemmin toteutetussa, arkkitehtienkin yleisesti korkeasti arvostamassa Pihlajamäessä. Korkeimmat rakennusmassat ovat mittakaavaltaan raskaita verrattuna Pihlajamäen tyylikkäästi porrastettuihin korkeisiin ja kapeisiin rakennusmassoihin. Kontulasta tuli täten, Myllypuron ohella, edelläkävijä prosessissa, jossa asuinympäristön tilallinen hahmottaminen jäi lopulta toisarvoiseksi tuotantoprosessin saneleminen ehtoihin nähden. Kiristyneiden tuottavuusehtoien vaikutuksista asuntoalueen suunnitteluun ja asemakaavan lopputulokseen ja esimerkkinä näin syntyneistä laadullisista eroista on pidetty juuri Pihlajamäkeä esimerkkinä myönteisessä ja Kontulaa kielteisessä merkityksessä (esimerkiksi Hankonen 1994, 198).

3.3 Kontulan asemakaavasommitelma rakennussuojelun tavoitteiden kannalta

Lisääntyvän perusparannuksen lisäessä paineita alueen täydennysrakentamiseen Kontulan asemakaavan asettamia haasteita rakennussuojelulle olisi arvioitava ainakin seuraavista näkökulmista:

- 1 **Kontulan asemakaavasommitelma esteettisenä kokonaisuutena.** Muodostuvan miljöön kannalta Kontulan asemakaavassa toteutunut vapaa veistoksellinen muoto on periaatteessa ainutkertainen. Veistoksellinen muoto asettaa aivan toiset vaatimukset alueen täydennysrakentamiselle kuin maastoon vapaasti levittäytyvä "neutraali" ruutuverkko. Suljettua muotoa ei voi periaatteessa muuttaa ilman, että se menettää jotain olennaista ominaislaadustaan. Pisteittäin siellä täällä toteutettavan lisärakentamisen vaarana, niin pienimittakaavaiselta ja maastoon sopeutuvalta kuin se korttelin sisältä käsin tarkasteltuna tuntuisikin, on alkuperäisen asemakaavasommitelman vähittäinen murentuminen. Alueen sisäisen täydennysrakentamisen lisäksi Kontulan asemakaavaa tulisi arvottaa myös **suhteessa muihin vapaan muodon periaatteella Helsingissä toteutettuihin lähiöihin.** Mitkä ovat ne aluerakentamiskohteet ja lähiöryppäät Helsingissä, joissa olisi syytä soveltaa tiukkaa ohjausta ja laadunvalvontaa asemakaavallisen sommitelman mielessä?
- 2 **Alueelle luonteenomainen mittakaava ja talotyyppit.** Kontulan rakennukset ovat suuria verrattuna esimerkiksi matalana toteutettuun Jakomäkeen ja muihin Helsingin aluerakentamiskohteisiin. Suurpiirteisyys alueen yhtenä peruspiirteenä on vain korostunut sitä mukaa kun Kontulan lähiympäristöä Kurkimäessä, Kivikossa ja Vesalassa on rakennettu 1980- ja 1990-luvuilla täysin toisenlaisten kaavoitusperiaatteiden ja mittakaavan mukaan. Suuresta mittakaavasta on ajan mittaan muodostunut Kontulan ominaispiirre, joka asettaa haasteita myös alueen täydennysrakentamiselle. Kontulaan yhden korttelin peruskorjauksen yhteydessä toteutettua täydennysrakentamista voidaan talotyyppiltään ja mittakaavaltaan pitää tässä suhteessa verrattain onnistuneena.
- 3 **Avoimen korttelirakenteen periaate.** Kontulassa sidotun muodon periaate sitoi rakentamisen arkkitehtoniseen suunnitteluun. Asemakaava ja talotyyppi olivat sidoksissa toisiinsa. Matalampien rakennuslamellien yläpuolelle sijoitetut pienempiä asuntoja sisältävät korkeat kerrostalot ja avarat näköalat asunnoista yli Itä-Helsingin ovat Kontulan asemakaavan ajattomia arvoja. Näiden kunnioittaminen saattaa asettaa rajoituksia mahdolliselle lisärakentamiselle. Suljetut umpinaiset korttelit eivät kuulu Kontulaan.

Ostostie 1-5. Uudisrakennus ja peruskorjaus.
Kuva Pia Pärepallo.

Yhteenvetona asemakaavallisesta tarkastelusta voidaan todeta, että yksin tämän selvityksen pohjalta ei ole mahdollista antaa yksiselitteisiä täydennys- tai lisärakentamisen ohjeita alueelle. Vasta koesuunnitelman ja tarkemman suunnittelun avulla voidaan ajatuksia testata ja antaa harkittummat vastaukset täydennysrakentamiseen. Laajamittainen täydennysrakentaminen ei tule kysymykseen ilman perusteellista harkintaa ja alueellista kehityssuunnitelmaa.

4 ASUINRAKENNUS- JA ASUNTOTYYPIT

Asuinrakennusten suunnittelun tavoitteena oli alusta alkaen mahdollisimman pitkälle viety standardisointi riippumatta eri suunnittelijoista, joita alueella oli toista kymmentä. Teknisessä suunnittelussa teollisilla rakennusmenetelmillä oli määräävä asema suunnittelun alusta lähtien. Rakennuttajan tehtävänä oli määrittellä alueen huoneisto-ohjelmat, eri rakennusten huoneistotyytit ja asuntojen laatutaso. Rakennusrungon mitoituksen tavoitteena oli tarkoituksenmukaisten huonekokojen aikaansaaminen kaikkiin porrastamellin eri huoneistotyyppihin.

Kontulan kerrostaloalueen 103 asuinkerrostalosta valtaosa rakennettiin 1960-luvulla. Vain kuusi rakennusta on suunniteltu ja rakennettu 1970-luvulla. Ostoskeskuksen pohjoispuolelle täydennysrakennettiin 1990-luvulla kolme pientä kerrostaloa. Nämä uudisrakennukset eivät ole mukana varsinaisessa selvityksessä. Eri huoneistotyytit jakautuvat eri rakennustyyppien mukaan siten, että Kontulan korkeissa taloissa on paljon pieniä huoneistoja ja isommat perheasunnot on sijoitettu matalampiin lamellitaloihin. Asuinkerrostaloista viidesosa on sellaisia, joissa on vain isoja perheasuntoja.

4.1 Asuinrakennustyytit

Kontulan asuinrakennukset ovat neljää päätyyppiä:

1 Matalat lamellikerrostalot (3-5-kerrosta): 44 kpl

Suurin osa rakennuksista on pitkiä suorita kolmi- tai nelikerroksisia lamellitaloja, joissa ei ole hissiä (35 kpl). Näistä kahdeksassatoista on vain isoja parvekkeellisia perheasuntoja. Yleisin asuntotyyppi on neljä tai viisi huonetta, keittiö, kylpyhuone ja parveke.

Kaikissa viisikerroksisissa rakennuksissa (9 kpl) on hissit. Yhdessä talossa, Kontulankaari 12, kaikki asunnot ovat ilman parvekkeita.

2 Korkeat kerrostalot (7-9-kerrosta): 51 kpl

Lamellitalojen ohella korkeat kerrostalot ovat Kontulan yleisin rakennustyyppi. Joka porrashuoneessa on hissi. Pienimmistä huoneistoista puuttuu yleensä parveke.

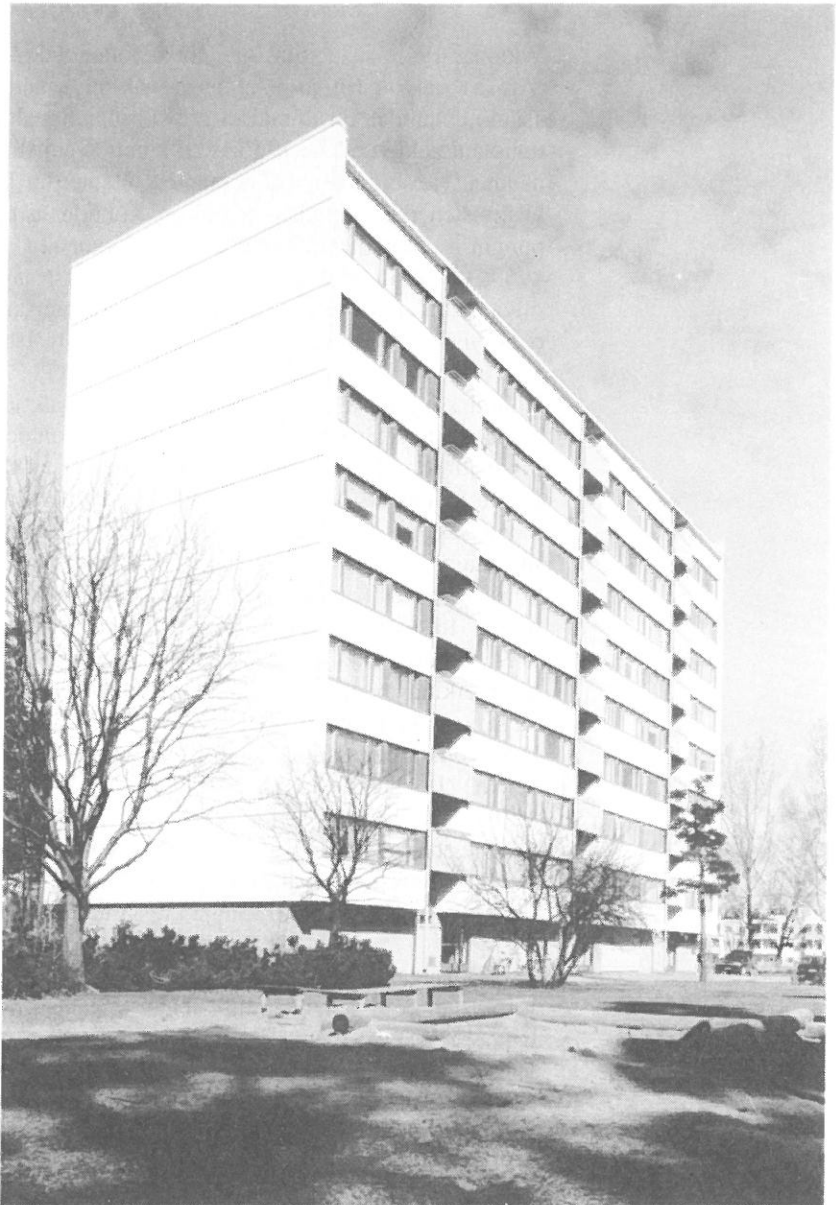
3 Pistetalot (8-kerrosta): 5 kpl.

Kontulassa poikkeuksellinen rakennustyyppi.

- Kolme arkk.prof. Hilding Ekelundin suunnittelemaa asuinrakennusta. Yhden alakerrassa toimii edelleen sinne jo alunperin suunniteltu ruotsinkielinen päiväkot.
- Kaksi arkk. Touko Nerosen ja Antti Miettisen suunnittelemaa asuinrakennusta.

4 Rivitalot: 6 kpl

Kerrostaloalueen eteläreunalla on kuusi rivitaloa. Rivitalojen suunnittelijat ovat arkkitehti Paul Bernoulli-Vesterä (kolme rakennusta, suunnitteluvuosi 1965), arkkitehti Ossian von Konow (yksi rakennus, suunnitteluvuosi 1966) sekä Arkkitehtitoimisto Reijo Ailus (kaksi rakennusta, suunnitteluvuosi 1985).

Kontulankuja 2. Kuva Pia Pärevalo.

4.2 Asuintalojen suunnittelijat

Kontulan asuinrakennusten suunnittelijoina käytettiin useita eri arkkitehti- ja suunnittelu-toimistoja. Asuinrakennusten suunnittelijoiden joukossa on ollut monia aikakauden nimekkäitä suunnittelutoimistoja kuten Pihlajamäen rakennusten suunnittelijana toiminut Lauri Silvennoinen, Matti Hakuri ja jopa arkkitehtiprof. Hilding Ekelund kolmella pistetalolla. Saton ja Hakan suunnittelusta suurin osa keskittyi muutamalle harvalle arkkitehdille. Suurin osa rakennuksista toteutettiin yhdenmukaisella skeemalla, johon eri toimistojen käyttö toi pieniä variaatioita.

Suunnittelijan persoonallinen kädenjälki näkyy Kontulassa ehkä selvimmin arkkitehti Lauri Silvennoisen suunnittelemissa rakennuksissa. Hänen suunnittelemansa talot erottuvat edukseen erityisesti varman suunnitteluotteensa ja suhdetajunsa ansiosta, jotka erottavat ne kaikkein laatikkomaisimmista ja tavanomaisimmista taloista.

Luettelo Kontulan asuintalojen suunnittelijoista on liitteessä 1.

4.3 Asuntopohjat

Vuonna 1949 säädettiin ns. aravatuotantolaki ja perustettiin asuntotuotantotoimikunta (Arava) valvomaan ja johtamaan valtion asuntolainojen turvin toteutettavaa sosiaalista asuntotuotantoa. Ensimmäiset arava-asunnot valmistuivat jo samana vuonna. Uusi asuntotuotantolaki vuodelta 1966 asetti kunnille entistä suurempia velvoituksia asuntotuotantoon nähden. Helsingissä asuntotuotantoa toteutettiin lähinnä asunto-osakeyhtiöiden muodossa yksityisten rakennuttajien toimesta. Kontulassa pääosa vuokra-asuntotuotannosta oli kaupungin asuntotuotantokomitean rakennuttamaa (Helsingin kaupungin asuntotuotanto 1948-1968, 14). Esimerkiksi Saton rakennuttamat Naapurintien sekä Keinulaudantien asuintalot olivat kaikki myös aravalainoitettuja. Osa tonteista oli kaupungin vuokratontteja, osa asunto-osakeyhtiöiden omistamia (Helsingin Sato Oy 1940-1965, 25-27).

Kontulassa järjestettiin useita asunonäyttelyitä, joissa alueen koteja esiteltiin kalustettuina. Nämä näyttelyt herättivät suuren yleisön keskuudessa valtaisa huomiota. Tämä oli yleisempikin ilmiö. Yleisö tuntui 1960-luvulla entistä kiinnostuneemmalla arkkitehtuurista kuten Pekka Suhonen kirjoittaa (Suhonen 1967, 10). Maassa, jossa kaupungistuminen oli kovassa käynnissä ja jossa kaikki voimat oli yhdistettävä nykyaikaisen hyvinvointiyhteiskunnan rakentamiseen, ensisijaisena tarpeena asunnon ja asumisen suhteen oli tila, mutta tilan ohella nousi vaatimus laadusta ja nykyaikaisesti varustetuista asunnoista. Aikanaan ahtaissa asunnoissa Helsingin Vaasankadun tai Harjukadun asunnoissa asuneille työläisperheille Kontulan ja Myllypuron tapaiset uudet lähiöt moderneine hyvin varustettuine asuntoineen merkitsivätkin merkittävää elämänlaadun paranemista. Haka ja Elanto järjestivät syksyllä 1965 kokonaista viisi kotinäyttelyä (Helsinki-lehti 12.11.1965) ja syksyllä 1966 Kontulassa kolme viikkoa avoinna olleessa näyttelyssä, jossa esiteltiin neljä erilaista huoneistoa, kävi yli 16 000 henkeä (Hakan vuosikirja 1970, 9).

Oman henkilökohtaisen näkökulmansa Kontulan asukkaiden elämään ja asumiseen Kontulassa rakentamisen alkuvaiheelta tarjoaa Pia Ingströmin kuvaus teoksessa *Adress: Helsingfors* (Schildts 1994), jossa kirjoittaja kuvaa tuntojaan asumisesta Naapurintiellä seuraavasti:

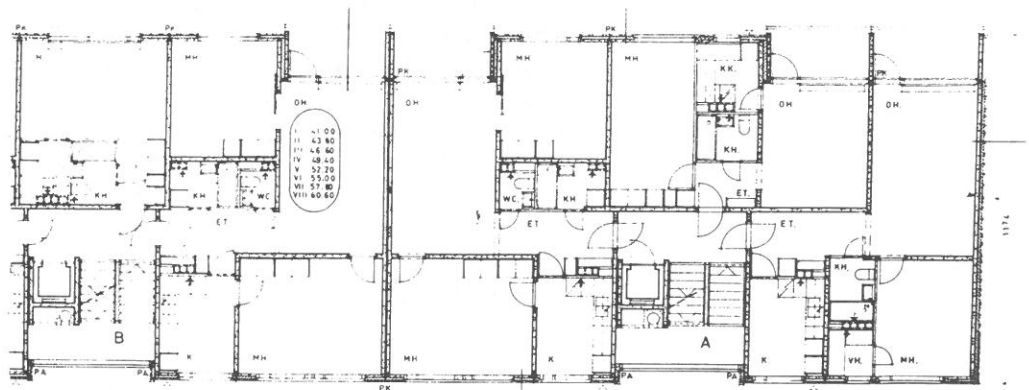
"Bostadsbolaget Nabovägen 6-10, tre åttavåningarshus snett bakom varandra i ett indifferent förortslandskap som långsamt under slutet av 60-talet antog litet karaktär och känsla av beboelse, var ingalunda någon slum. Jag minns en atmosfär av glatt uppåt- och framåtsträvande, unga familjer i sin första egna bostad, städade småbarnsmammor som turades om vid sandlådskanten. Man kände varandra, mina två bästa väninnor - successiva naturligtvis - bodde i samma hus som jag. Bostäderna var moderna och funktionella, men den privata bastun i badrummet var ännu inte ett måste i vår samhällsklass, inte heller bilen. Linoleummattan i trappuppgången var ärtsoppsfärgad i vårt hus, tian hade såsbrun med mycket ketchup, och det fanns gott om plats för cyklar och barnvagnar. Trerummarna hade något som kallades för klädrum och som de trångbodda barnfamiljerna på olika fyndiga sätt byggde om; till läsrum åt skolflickorna, lillasysters rum, ensamma mammans sovrum (det var för smalt för en dubbelsäng)." (Ingström 1994, 40).

"Asunto-osakeyhtiö Naapurintie 6-10, kolme viistosti peräkkäin olevaa kahdeksankerroksista asuintaloa epämääräisessä lähiömaisemassa, joka pikkuhiljaa 60-luvun loppupuolella muuttui luonteltaan ja tunnelmaltaan asumiseen kelpaavaksi, ei ollut mitään slummiä. Muistan rautoisan ilmapiirin, jonka muodostivat yritteliäät eteenpäinpyrkivät ensiasunnoissaan asuvat nuoret perheet, hiekkalaatikoilla toisiaan tuuraavat, siivoavat pientenlasten äidit. Kaikki tunsivat toisensa, kaksi parasta ystävätärtäni - peräkkäiset tietenkin - asuivat samassa talossa kuin minä. Asunnot olivat uudenaikaisia ja toimivia, mutta oma sauna kylpyhuoneessa ei vielä ollut ehdoton välttämättömyys meidän yhteiskuntaluokassamme, ei myöskään auto. Meidän talon rappukäytävän linoleummatto oli hermekeiton värinen, kypin kastikkeenuskea, jossa oli lisänä runsaasti ketsuppia, ja pyörille ja lastenvaunuille oli runsaasti tilaa. Kolmenhuoneen asunnoissa oli tila, jota kutsuttiin vaatehuoneeksi ja jota ahtaasti asuvat lapsiperheet käyttivät kekseliäästi moniin eri tarkoituksiin; koulutyttöjen lukuhuoneena, pikkusiskon huoneena, yksinhuoltajaäidin makuuhuoneena (tila oli liian kapea parisänkyä varten)." (käännös Liisa Kuokkanen-Suomi).

Perheasuntojen koot vaihtelevat Kontulassa 63-77 m² kolmen huoneen ja keittiön asunnoissa, 74-99 m² neljän huoneen ja keittiön asunnoissa, ja 93-122 m² viiden huoneen ja keittiön asunnoissa. Siinä missä Kontulaan suunnitellut perheasunnot ovat tilavia, useat pienasunnot ovat selvästi nykyistä standardia pienempiä. Pienimmät yksiot ovat ainoastaan 21 k-m² ja pienimmät kaksiot 40 k-m².

Asuntojen pohjakaavat ovat pääosin selkeitä, toimivia ja tilavia. Asuinhuoneiden mitoitus on nykystandardeihin verrattuna väljää. Vaikka huoneiden mitat olivat pitkälti elementtimuottien määräämät, saavutettiin juuri väljän mitoituksen ansiosta yleispätevyyttä, joka monista nykytuotannon asunnoista puuttuu. Olohuoneiden leveys vaihtelee 3.30-4.30 m, ja olohuoneen syvyys on suurimmillaan jopa kuusi metriä. Kun vielä makuuhuoneetkin ovat reilusti mitoitettuja, varsinkin Kontulan perheasunnoissa toteutuu funktionalismin ihannoima ajatus tilan monikäyttöisyydestä ja muunneltavuudesta. Nykytuotannossa esiintyvä mitoituksen kireys ja tilanahtaus, erityisesti makuuhuoneiden kapeus, ei ole juurikaan ongelma Kontulan perheasunnoissa. Asuntosuunnittelun ansioksi voidaan lukea myös valoisa huoneet. Yhtäsuureen ikkunapinta-alaan ei ole nykytuotannossa mm. energianormien vuoksi mahdollista päästä.

Keittiöt ovat useimmiten niin tilavia, että niihin mahtuu kohtalaisen kokoinen ruokapöytä. Keittokomerot ovat yleensä ikkunallisia, mutta on myös ikkunattomia keittokomeroita. Kylpyhuoneissa on varattu tilaa pesukonelle, ja osassa asuntoja on ikkunallinen kylpyhuone. Suurimmissa asunnoissa on usein myös erillinen wc. Eräissä asunnoissa kylpyhuoneeseen on käynti keittiöstä. Asuntoihin kuuluu usein vaatehuone.

Keinutie 4. 1.-8.krs. Arkkitehti Matti Hakuri 1966.
Asuntopohjia 1:250. Rakennusvalvontaviraston arkisto.

Tuoreen tutkimuksen mukaan parvekkeen ahtauden ja väljyyden kokemisen raja tuntuu olevan 5-6 m²:n tienoilla (Kaijiainen 1994, 115). Parvekkeiden koko vaihtelee taloittain, mutta useimmat Kontulan asuntoparvekkeet täyttävät tai ovat lähellä edellä mainittua standardia. Joissakin Kontulan asunnoissa saattaa olla jopa kaksi parvekettä. Esimerkiksi Lauri Silvennoisen suunnittelemissa Keinulaudantie 7:n taloissa on sekä olohuoneessa että makuuhuoneessa parveke. Erityisen tilavista asuntoparvekeratkaisuista mainittakoon Matti K. Mäkisen suunnitteleminen asuinkerrostalojen pienet kaksiot, joissa on koko asunnon levyiset parvekkeet, sekä Touko Nerosen ja Antti Miettisen suunnitteleminen pistetalojen asuntojen pitkät parvekkeet. Nykyisten laatuvaatimusten mukaan suurimpana ongelmana Kontulassa ovat ne, useimmiten, pienasunnot, joista parveke puuttuu kokonaan. Lähes puolessa Kontulan taloista on huoneistoja, joissa ei ole parvekettä.

Kellareissa on talouskellarit tai kylmäkellarit, saunat (osassa korkeista taloista ullakko-kerroksessa), kuivaushuoneet ja pesutuvat, varastotilat, pommisuoijat sekä osassa kerho- huoneistoja. Kahdessa Kontulan rakennuksessa on saunan yhteydessä uima-allas. Joissakin taloissa on autotallit sokkelissa. Muut autopaikat on sijoitettu joko tonteille tai erillisille autopaikkatonteille, joilla on autokannet. Piha-alueita ja pysäköintialueita on arvioitu erikseen Sädevirran toimittamassa raportissa "Kontula, itäisten lähiöitten kehittäminen ja perusparannus" (Sädevirta 1995).

4.4 Rakennustyyppien ja rakennejärjestelmien kehittelystä

Rakentamisessa käytettiin 1960-luvulla pääasiassa suurmuotitekniikkaa ja osacementtijärjestelmää. 1970-luvulla yleistyi täyselementtirakentaminen. Julkisivujen suunnittelu muuttui yhden ruutuelementin suunnitteluksi, jota sitten monistettiin. Kontulan Sato-alueiden asutosuunnittelussa mukana ollut arkkitehti Lauri Silvennoinen halusi välttää elementtirakentamisen synnyttämää julkisivujen yksitoikkoista pakkoruudukkoa ja oli yksi innokkaimmista elementitekniikan kehittelijöistä. 1960-luvun puolivälissä hän kehitti moduli-mitotetun nauhaelementtijärjestelmän, johon kuului myös ikkunoiden väliin tuleva pystynauhaelementti (Mäkiö 1994, 181).

Silvennoinen voitti Pihlajamäen lounaisosasta järjestetyn arkkitehtuurikilpailun, jossa edellytettiin teolliseen rakentamistapaan soveltuvia ratkaisuja. Silvennoisen suunnitelman perusteella Pihlajamäkeen rakennettiin nelikerroksisia täyselementtitaloja (Hurme 1991, 103-107). On huomattava, että Pihlajamäessä vain matalat kaitiotalot toteutettiin täyselementitekniikalla, tornitaloissa käytettiin traditionaalisempaa rakennustekniikkaa. Sensijaan Kontulassa myös osa korkeista kerrostaloista toteutettiin täyselementitekniikalla.

Silvennoisen Kontulaan suunnittelemissa rakennuksissa käytettiin mm. Keinulaudantien rakennuksissa estetiikaltaan edistyksellistä Polar-liukuikkunaa. Ratkaisulla saatiin aikaan elegantit nauhaikkunat kun ikkunapinnan pystyjako saatiin mitoiltaan minimoitua. Samaan Keinulaudantien alueeseen sisältyvät myös Kontulan ainoat ranskalaisella parvekkeella varustetut talot². Hankalan pesun vuoksi liuku-ikkunat on Keinulaudantiellä myöhemmin muutettu kuitenkin tavallisiksi puiteikkunoiksi, jonka seurauksena ikkunajakoon on tullut lisää pystyjakoja (haastattelu, Keinulaudantien asukas, 1994).

4.4.1 Naapurintien alue, esimerkki käytetyistä rakenneratkaisuista

Arkkitehdit Matti Hakala ja Aarne Nuortila suunnittelivat Saton toimeksiannosta keväällä 1962 luonnossarjan asuntotyypeistä, jotka soveltuisivat rakennettavaksi raskasta täyselementtimenetelmää käyttäen Naapuritielle. Elementtien enimmäispainoksi määrättiin kaksitoista tonnia. Huoneistojen tuli täyttää Aravan määräykset ja niiden asuttavuuteen tuli kiinnittää erityistä huomiota. Lopulliset pohjaratkaisuluonnokset valmistuivat keväällä 1963. Arkkitehdit esittelivät työtään Rakennustaitolehdessä (15/1964, 679-680).

Ratkaisussa yhden porrashuoneen ympärille oli sijoitettu eri kokoisia huoneistotyyppisiä huoneen ja keittokomeron asunnosta neljän huoneen ja keittiön asuntoon siten, että porrashuoneen molemmin puolin sijoitetut keittiö-, kylpyhuone- ja wc-ryhmät, kantavien väliseinien paikat sekä niiden ja välipohjalaattojen koot pysyivät muuttumattomina. Elementtien samankaltaisuus antoi mahdollisuuden niiden tekemiselle muutamia harvoja muottikokoja käyttäen. Porrashuoneen suunnittelussa lähtökohdaksi otettiin mahdollisuus käyttää samaa lamelliratkaisua sekä hissittömissä että hissillisissä taloissa. Kantavat seinät ja välipohjat tehtiin Skarnen suurlevy menetelmän mukaisesti huoneen lattian ja seinän kokoisista elementeistä.

Naapurintie 3. Kuva Pia Pärevalo.

Elementtien valmistajan toivomuksesta, osin vastoin arkkitehtien näkemystä, ikkunoiden välipilareiden leveydeksi tuli 60 cm. Välipilareiden aiheuttaman raskauden neutralisoimiseksi julkisivupinta jäsennöitiin voimakkaalla, vaakasuorina nauhoina juoksevalla profiloinnilla (Naapurintie 3, 6, 8 ja 10). Tämä hälvensi elementtien asennustyössä ilmeneviä epätarkkuuksia. Tällaista ikkunoiden alla juoksevaa vaakasuoraa profilointia esiintyy myös Hakan rakennuksissa. Matti Hakurin suunnittelema Keinutien alue, jossa julkisivut ovat periaatteessa aukkojulkisivuja, on vaakasuoran korostuksen avulla suunniteltu näyttämään ikään kuin nauhaikkunajulkisivuilta.

Elementtirakentamiseen parhaiten soveltuvana valittiin Naapurintien alueen vesikattotyyppiksi sisäpuolisin syöksytorvin varustettu tasakatto, jonka yläpuolelle kohosivat vain hissi- ja

²Pienoismallissa rakennuksissa oli vielä parvekkeet.

ilmanvaihtokonchuoneiden sekä käyttöullakkotilojen vaatimat rakenteet. Rakennusten ulkoseinät olivat betonisia, sandwich-rakenteisia ruutuelementtejä, jotka kerroksen korkuisina ja täysimittaisen huoneyksikön levyisinä verhoavat rungon. Perustukset ja maanpäälliset kellarin seinät valettiin paikalla. Asuinkerrosten kevyet väliseinät ja vesikatto on myös paikalla rakennettu. Kaikki muut rakenteet kellarin kattolaatat mukaanluettuna tehtiin esivalmistetuista betonielementeistä.

4.4.2 Rakennusten mittakaava

Kontulalle on luonteenomaista sekä rakennusten pituuden että korkeuden suhteen suuri mittakaava. Vaikka pisimmät rakennuslamellit ovat Kontulassa yli sata metriä pitkiä (pisin rakennus liki kaksi sataa metriä), rakennusten absoluuttinen pituus ei kuitenkaan sinänsä vielä ole ainoa keskeinen mittakaavatekijä, vaan mittakaavavaikutelmaan vaikuttaa myös rakennusten maastoon sijoitus ja rakennusten yleinen massoitelu. Kontulan kortteleiden sisäiset erot voivat tässä suhteessa olla hyvinkin suuria.

4.4.3 Kattomuoto ja ullakkorakenteet

Yleisperiaatteena Kontulan asemakaavasunnittelussa olivat tasaiset kattojen ääriiviivat ajan suunnitteluperiaatteiden hengen mukaisesti. On kuitenkin huomattava, että useimmissa Kontulan korkeissa taloissa on erillinen ullakkokerros, joka antaa rakennuksille ryhdikkyyttä varsinkin katsottaessa aluetta kauempaa maisemasta. Muutamassa talossa ullakkokerros on piilotettu korotetun otsalistan taakse (Porttikuja 3, 5 ja 11). Silvennoisen suunnittelemissa taloissa ullakkokerrosta on käytetty taitavasti osana julkisivun porrastettua massaa (Keinulaudantie 5 ja 7 sekä Kontulankaari 7-9). Osassa taloista katolle kohoavat hissikonehuoneet. Matalissa lamellitaloissa, varsinkin vanhimmissa, on pieni harjakatto tai loiva pulpettikatto. 1960-luvun loppupuolella rakennetuissa taloissa on yleensä tasakatto, jossa on soralla päällystetty huopakate. Tavallinen ratkaisu on loiva valetasakatto, jonka räystäään yli nostettu päätyseinä peittää katon todellisen muodon. Muutamassa rakennuksessa on aumakatto, johon liittyy leveä räystäs (Hakuri, Kontukuja 5).

4.4.4 Rakennusten päädyt

Suurimmassa osassa korkeita rakennuksia on umpipäädyt, mutta on myös ikkunallisia päätyjä. Kontulankaari 14 talojen päätyihin on peruskorjauksen yhteydessä tehty punatiili-muuraus. Ostostien peruskorjauksessa korttelissa yhden rakennuksen päätyyn on toteutettu seinämaalaukset.

4.4.5 Sokkeli ja maanpäällinen kellari

Kontulassa rakennusten kantavat seinät perustettiin usein välittömästi kalliolle, jolloin kellarikerrokset rakennettiin kokonaan maanpäällisinä. Tavoitteena oli sisäänvedetyt kellarikerrokset, mikä kevensi rakennusten ulkonäköä. Esimerkiksi Naapuritien korttelissa ulkoseinät sisäänvedettiin rakennusten pitkillä sivuilla 55 cm asuinkerrosten ulkoseinälinjasta.

Kontulan asuinrakennusten tyyppillinen piirre on korkea umpisokkeli. Maanpäällisten kellarikerrosten ainoat aukotukset ovat sisäänkäynnit sekä kapeat kellarin yläikkunat. Osassa taloista ei ole talon läpimenevää porrashuonetta ja kulkuyhteys pihalle puuttuu myös kellarikerroksista. Pahimmillaan seurauksena on rakennusten irrallisuus ympäristöstään ja pihasta: elimellinen yhteys pihan ja talon väliltä puuttuu, jos asukas päästäkseen pihalle aina joutuu kiertämään koko pitkän rakennusmassan. Joissakin rakennuksissa on pihan tasossa asuntoja, mikä antaisi mahdollisuuden rakentaa asunnoille omat korttelipihasta erotetut yksityispihat (Juntunen, 1994). Tämä tapaisista ratkaisuista, jotka eivät ole teknisesti kovin monimutkaisia tai kalliita suorittaa, mutta jotka kuitenkin lisäävät pohjakerrosten asuntojen viihtyisyyttä, on runsaasti kokemuksia mm. Ruotsin lähiösaaneerausissa.

4.4.6 Parvekkeet

Useimmissa Kontulan rakennuksissa huoneistoparveke on sisäänvedetty. Joissakin rakennuksissa huoneistoparveke on kuitenkin rungon ulkopuolella ja pieliseinät ovat kantavia (Keinulaudantie 1, 3, 5 ja 7, Kontulankaari 7-9, Kontulankaari 11, 14, Kontukuja 4, Leikkikuja 2, Kotikonnuntie 9 sekä Leikkikuja 3:n ja 5:n tornitalot). Kahdessa rakennuksessa on ranskalaiset parvekkeet (Keinulaudantie 4).

Tuuletusparvekkeet on lähes aina sisäänvedetty. Poikkeuksena on Kontulankaari 12, joissa ulostyöntyvät tuuletusparvekkeet muodostavat hienon reliefiaiheen julkisivuun.

4.4.7 Rakennusten alkuperäiset materiaalit

Kontulan hallitsevin materiaali on eri menetelmin käsitelty betoni tai betoniclementi. Tanhuanatie 4:n pinnoitekäsitelty kalkkitiilinen kerrostalo on ainoa ei betoninen asuin-kerrostalo Kontulassa. Päädyissä materiaalivalikoima on suurempi kuin pääjulkisivuissa. Punatiiltä on Kontulassa käytetty lähinnä julkisten rakennusten rakennusmateriaalina. Kaudneimpia esimerkkejä on Käpy ja Simo Paavilaisen suunnittelema Mikaelinkirkko. Kirkon ohella toinen näytävä tiiliarkkitehtuurikonaisuus on Timo ja Tuomo Suomalaisen suunnittelema Rintinpolun päiväkotijulkisivu ja koulurakennukset.

Kontulan asuinrakennuksissa alunperin käytetyistä materiaaleista on tietoja liitteessä 3.

4.4.8 Rakennusten alkuperäiset värit

Julkisivujen betonipinta merkittiin alkuvaiheessa maalattaviksi, koska suoritettujen tiedustelujen ja kokeiden tulokset eivät "antaneet täyttä varmuutta siitä, että se valmiina olisi väriltään ja laadultaan tyydyttävän homogeenista" (Rakennustaitolehti 15/1964, 690). Pyrkimyksenä oli valkoinen väri. Tästä on erityisnäytävä pohjoisosan asemakaavan selostuksessa (asemakaava no 5550). Rakentamisajankohdanaan Kontula koettiin nimenomaan "valkoisena Kontulana". Tätä taustaa vasten Kontulan pohjoisosassa toteutettu rakennusten päätyjen muuttaminen muuratuiksi punatiilipäädyiksi on Kontulan alkuperäiselle rakentamisajatukselle vieras varsinkin laajassa mitassa toteutettuna ja asia, johon julkisivuviranomaisten olisi vastaisuudessa otettava selkeämpi kanta.

Vastakohtana vaaleille julkisivuille sokkelikerros, räystäät ja ikkunanpuitteet olivat Kontulassa yleensä tummaksi käsiteltyjä. Sokkelikerroksessa tumman värin ilmeisenä tarkoituksena oli funktionalismin suunnitteluperiaatteiden mukaan luoda vaikutelma ilmavasta maanpinnan yläpuolelle kohotetusta rakennuskappaleesta. Pienehkö yksityiskohta, mutta silti tärkeä väritekijä Kontulan asuinrakennuksissa ovat parvekkeiden teräspinnakaiteiden yhteydessä esiintyvät värilliset markiisikankaat, jotka piristävät muuten lähes yksivärisiä rakennuksia. Rakentamisen loppuvaiheessa julkisivujen maalauksesta Kontulassa luovuttiin ja Kontulan pohjoisosaankin ilmestyivät "huoltovapaat" rouhebetoniclementtijulkisivut, jotka nyttemmin ovat osoittautuneet ongelmallisiksi mm. betonin karbonatisoitumisen vuoksi.

Betonin karbonatisoitumisilmiö liittyy raudituksen ruostumiseen. Rakenteiden sisälle pääsee vettä, jonka seurauksena on rauditusterästen ruostuminen. Karbonatisoitumisen ohella toinen keskeinen julkisivuja rappeuttava ilmiö on pakkasrapautuminen, jonka seurauksena betoni lohkeilee ja halkeilee. Vähitellen teräkset nousevat betonin ulkopintaan, mikä pahentaa rapautumisilmiötä. Molemmat tekijät rajoittavat ja lyhentävät betonin käyttöikää. Kontulassa tehdyn kuntotutkimuksen yhteydessä havaittiin mm. rakennusten sijoittelun epäedullisen ilmansuunnan vaikutus rapautumisilmiön esiintymiseen (Sädevirta, haastattelu 1995).

4.5 Muutokset

Kontulan asuinrakennuksiin on vuosien mittaan tehty paljon pieniä muutos- ja korjaustöitä. Sisätiloissa ei juurikaan ole kellarikerroksia lukuunottamatta tehty rakennuslupia vaativia muutostöitä. Asuntoja ei ole muutamaa tapausta lukuunottamatta yhdistetty tai jaettu eikä niiden käyttötarkoitusta ole muutettu. Sisätilojen korjaustoimet ovat olleet lähinnä huoneistojen pintaremontteja, keittiökalusteiden ja kylpyhuoneiden uusimista, talosaunojen peruskorjausta, kylmälaitteiden uusimista sekä varastojen ja pesutilojen rakentamista kellaritiloihin (Kivilaakso-Sädevirta 1995, 6). Vain osalla muutostöistä on ollut vaikutusta rakennusten ulkonäköön, eivätkä kaikki korjaustyöt näy rakennusvalvontaviraston mikrokorteilla. Yleisimpiä rakennusten ulkonäköön vaikuttaneita muutostöitä ovat olleet ikkunoiden uusiminen (mm. hankalia ikkunarakenteita on muutettu), vesikattojen katteiden uusiminen tai maalaaminen, ulkoseinien maalaaminen sekä julkisivuihin tehdyt lisäeristeet ja siinä yhteydessä tapahtuneet julkisivun materiaaliuutokset. Lisäeristämiset ovat pääasiassa tapahtuneet rakennusten päädyissä. Suurempia ulkoseinien peruskorjauksia on tehty 12 rakennuksessa. Kontulan isännöitsijöille suunnatun kyselyn perusteella julkisivukorjaukset tulevat olemaan taloyhtiöissä lähivuosien suurimpia ongelmia. Korjaustarve painottuu kyselyn mukaan jatkossa yksityisiin asuntoyhtiöihin, joita on tähän mennessä vähemmän korjattu. (Kivilaakso-Sädevirta 1995, 6)

4.5.1 Suurimmat julkisivumuutokset

Suurimmat rakennusten ulkonäköön vaikuttaneet muutokset on tehty Kontulassa kaupungin omistamissa kiinteistöyhtiöissä. Näistä merkittävin ja laajin tähän mennessä on Ostostie 1-5:n (47030/11) ja Kaarikuja 7:n (47022/4) perusparannustyöt, jotka on suunniteltu ja toteutettu vuosina 1987-94. Kortteli on myös ensimmäinen esimerkki perusparannuksen yhteydessä tontille toteutetusta täydennysrakentamisesta Kontulassa.

Julkisivuissa oleellisin muutos on ollut parvekkeiden lisääminen vanhaan julkisivuun. Sekä Ostostiellä mataliin taloihin ja Kaarikujan kahdeksankerroksiseen taloon on lisätty yksiöihin uudet parvekkeet. Ostostien yhdeksänkerroksisiin taloihin puolestaan on lisätty lähes kaikkiin kaksioihin parvekkeet. Lisäksi rappuihin on tehty sisäänkäyntikatoksia ja tuulikaappeja.

Kontulan pohjoisosassa Kontulankaari 7-9 taloihin on päätyihin lisätty lämpöeriste ja tiiliverhoilu. Rappuihin on tehty sisäänkäyntikatokset ja tuulikaapit. Kontulankaari 14-18:n kolmen asuinrakennuksen päädyissä on sandwich-ulkokuori korvattu paikalla muuratulla punatiiliverhoilulla, mikä kuten aikaisemmin todettiin, on muuttanut huomattavasti rakennusten ilmettä. Rakennusten kellarikerroksen teräsbetonicementti on uusittu. Pitkät julkisivut on varauduttu uusimaan myöhemmin. Parvekekaiteet on uusittu, ja rakennuksissa on tehty korjauksia myös katolla, ullakolla sekä ikkunoissa.

5 KONTULAN ASUINRAKENNUSTEN ARKKITEHTUURISTA

5.1 Johdanto

Keinu- ja Lautantie 4. Kuva Pia Pärepallo.

Useassa Kontulan rakennuksen julkisivusomittelussa näkyy vielä voimakas funktionalismin ilme. Näin on varsinkin 1960-luvun alkupuolella toteutetuissa rakennuksissa, jolloin arkkitehdit vielä haaveilivat "elementtifunkiksen" mahdollisuudesta" (Mäkiö 1994, 177). Arkkitehti Lauri Silvennoinen oli yltnyt suoranaiseen futuristiseen hurmioon teollista arkkitehtuuria propagoivan näyttelyn PRE-FAB näyttelyluettelossa julistaessaan, että meidän on uskallettava rakentaa aikaisempaa paljon pitempiä taloja, korkeampia taloja ja väljempää valtaväyliä. Silvennoinen esitti myös toivomuksen, että antaisimme kompaktien atriumtalokenttien perusvärin tavoin maalata maisemamme valkoiseksi kuin lumi ja että antaisimme talojemme kohota ylväästi vihermassojen yli kuin vuoret (Koho 1994, 28-29).

Kontulan rakennuksille tyypillisiä piirteitä ovat nauhaikkunajulkisivut, maanpäällinen kellari-kerros, joka ilmavan vaikutelman aikaansaamiseksi on usein maalattu tummaksi, ja tasakatto. Varsinkin arkkitehti Lauri Silvennoisen suunnittelemissa rakennuksissa on tunnusomaista voimakas funkis-ilme, vaikkakaan ei ehkä yhtä hienostuneessa muodossa kuin hieman aikaisemmin toteutetussa Pihlajamäen rakennuksissa. Hienoin esimerkki ja koko Kontulalle metroradan varresta ja sisääntulotieltä katsottuna maisemallisesti leimaa antava on Keinu- ja Lautantien ryhmä. Toinen laaja Silvennoisen suunnittelema kortteli on edellistä vaatimatompaa Kontulankaari 7-9:n ryhmä. Silvennoisen suunnittelemissa rakennusten ohella pienempinä kohteina tai yksittäisinä funkis-ilmeisinä rakennuksina mainittakoon Matti Hakalan ja Aarne Nuortilan suunnittelema Tanhuantie 4, Matti Hakurin Kontulankuja 5, Jorma Vuorelman Tanhuantie 1 sekä Touko Nerosen ja Antti Miettisen suunnittelema Kotikonnuntie 3.

Yksityiskohtien osalta joistakin Kontulan taloista on löydettävissä jopa 1950-luvun suunnittelun piirteitä. Varsinkin prof. Hilding Ekelundin suunnittelemissa tornitaloissa on aitoa 1950-luvun ilmettä pulpettikattoineen, porrastettuine massoineen ja pienine neliömäisine kellarin ikkunoineen. Rakennusten arkkitehti Lauri tuo mieleen Tapiolan vanhimman osan kerrostalot. 1960-luvun puolivälistä lähtien liukuhihnamainen teollinen tuotantotapa alkoi yhä enemmän määrätä rakennusten ulkoista asua ja arkkitehtuurista tuli puhtaita "elementtituottajien palapeliä kokoajia" (Mäkiö 1994, 183). Näin oli myös Kontulassa.

5.2 Julkisivut

Vuosien 1960-1975 aikana suunniteltujen asuin- ja kerrostalojen julkisivuarkkitehtuuri voidaan ryhmitellä viiteen tyyppiin, jotka Erkki Mäkiö on määritellyt teoksessaan Kerrostalo 1960-1975. Mäkiön julkisivutyypitys on tehty "ikkunajulkisivun" perusteella, tarkastellen sitä talolamellien julkisivua, jossa ei ole huoneistoparvekkeita. Talot on jaettu julkisivuiltaan aukkojulkisivuihin, puolinauha- ja nauhajulkisivuihin. Puolinauha- ja nauhajulkisivuista on vielä erotettu molemmista katkottu muunnelma omaksi tyyppikseen. Nauhalla tarkoitetaan tässä vierekkäisten ikkunoiden muodostamaa nauhaa (Mäkiö 1994, 185-186).

5.2.1 Kontulan kerrostalojen luokittelu ikkuna-aukotuksen perusteella

Kontulan kerrostalojen julkisivut on tässä selvityksessä luokiteltu ikkuna-aukotuksen ratkaisuperiaatteen perusteella Mäkiön luokittelua yksinkertaistamalla kolmeen perusryhmään:

- 1 Aukkojulkisivut (49 kpl)
- 2 Nauhajulkisivut (42 kpl)
- 3 Välimuodot, aukkojulkisivu, joka on suunniteltu ikäänkuin nauhajulkisivu (9kpl)

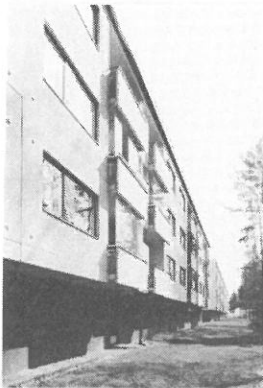
5.2.2 Julkisivujen tarkastelu reliefivaikutelman kannalta

Eräs keskeisiä julkisivun sommitteluperiaatteita liittyy julkisivun reliefivaikutelmaan. Parhaimmillaan rakennuksen ulkoarkkitehtuuri Kontulassa sisältää monen mittakaavan reliefijärjestelmiä. Näitä ovat esimerkiksi ulkoseinäpintojen tekstuuri, ikkunoiden upotussyvyydestä syntyvä ikkunareliefi, parvekekaide-elementtien aikaansaama reliefi, sisäänvedettyjen pohja- tai kattokerrosten sekä koko rungon vertikaalin tai horisontaalin polveilun synnyttämä reliefi.

Ikkunoiden upotussyvyydestä syntyvä reliefivaikutelma yhdessä julkisivulle luonteenomaisen suhdemaailman kanssa kuten esimerkiksi ikkunanauhan korkeuden suhde sen alapuolella juoksevaan vaakasuoraan julkisivupintaan, on eräs keskeisiä esteettisiä tekijöitä 1960-luvun julkisivuissa. Julkisivujen yksityiskohtien harkitsematon muuttaminen vaipan lämmöneristystä lisäämällä on turmellut monia hienoja julkisivuja esimerkiksi Pihlajamäessä, ja sama vaara on olemassa Kontulassa.

Pesubetonisissa ruutuelementtijulkisivuissa julkisivun reliefivaikutus on vähimmillään. Julkisivuissa korostuu teollisen tuotannon sanelemat ratkaisut, jota on määrännyt pikemminkin rationaali tarkoituksenmukaisuus kuin arkkitehtoniset tai plastiset pyrkimykset. Esimerkiksi: As. Oy Kotikonnuntie 2, As. Oy Ostostie 2, Kontulankaari 2.

5.2.3 Parveke reliefitekijänä

Porttikuja 4.
Kuva Pia Pärevalo.

Parvekkeen perusratkaisulla (ulkoneva pieliseinä, sisäänvedetty parveke) vaikutetaan ratkaisevasti julkisivun plastiseen ilmeeseen. Lisäksi reliefivaikutelmaa voidaan hienosäädellä parvekekaide-elementin avulla. Nauhaikkunataloissa julkisivupinnan tasoon yhtyvä parvekekaide-elementti korostaa julkisivun horisontaalia nauhamaista vaikutelmaa. Tyyppillisiä esimerkkejä Kontulasta ovat mm. Naapuritie 3 ja Naapurintie 10, kun taas joissakin rakennuksissa Kontulassa parvekekaide-elementti työntyy tarkoituksellisesti noin elementin paksuuden verran julkisivupinnan ulkopuolelle.

Lauri Silvennoisen suunnittelemisissa Keinulaudantien korkeiden talojen parvekejulkisivussa (varsinkin Keinulaudantie 7) parvekeosan sisäänvedoilla ja massoitellulla on harkitusti tavoiteltu funktionalistiselle arkkitehtuurille ominaista voimakkaan kennomaisesta julkisivuvaikutelmaa. "Etelän rantahotellia" muistuttava julkisivu parvekkeiden markiisikankaineen on eräs Kontulan hienoimpia ja saa jopa unohtamaan rakennusten ylisuuren mittakaavan. Alkuperäinen ilmavuus on säilynyt, vaikka alkuperäinen musta verkkokaide on muutettu teräspinnakaiteeksi.

Toisena hienona esimerkkinä kennomaisesti toteutetusta parvekejulkisivusta mainittakoon Touko Nerosen ja Antti Miettisen suunnittelemien korkeiden talojen näyttävät parvekejulkisivut (Kotikonnuntie 3). Toisin kuin Silvennoisen taloissa, parvekkeiden kaide-elementit ovat betonia ja julkisivun rytmi syntyy asuntoparvekkeiden ja tuuletusparvekkeiden sommitelun rytmin vaihtelusta. Näiden rakennusten erityispiirteinä on myös parvekkeiden maahan saakka ulottuvat kantavat nelikulmaiset pilarit, jotka antavat maanpäälliselle sokkelille poikkeuksellisen plastisen ilmeen. Pihajulkisivut ovat kummassakin tapauksessa puhtaspiirteisiä nauhajulkisivuja. Samojen arkkitehtien suunnitteleman kolmen tornitalon julkisivusommitelussa on parvekekaide-elementin harkitulla epäsymmetrisellä sijoittelulla rakennusten nurkkiin ja niiden pitkänomaisella kapealla muodolla aikaansaatu plastinen ilme.

Ostostie 1-5.
Kuva Pia Pärevalo.

Rakennusten arkkitehtuurille ei siis ole yhdentekevää, millainen parvekeratkaisu korjauksissa valitaan. Tämä tulisi ottaa huomioon varsinkin sijoitettaessa uusia parvekkeita vanhaan julkisivuun. Ostostien korttelin saneerauksen yhteydessä toteutetut parvekkeet on toteutettu kontrastiperiaatteella. Uudet ripustetut teräsparvekkeet erottuvat selkeästi omaksi kokonaisuudekseen. Vaikka ratkaisu on ollut perusteltu tässä tapauksessa, ratkaisun suoraviivainen soveltaminen Kontulan nauhaikkunataloihin, joissa julkisivu perustuu aivan toisenlaiseen esteettiseen ja tekniseen periaatteeseen, on vähintäänkin arveluttavaa. Parvetyyppi on ehdottomasti ratkaistava aina tapauskohtaisesti ja suurta harkintaa käyttäen.

5.2.4 Sisäänkäynnit

Sisäänkäyntien ilme ja käsittely vaihtelee kortteleittain.

Varsinkin Matti Hakurin suunnittelemissa taloissa on monia viimeisteltyjä yksityiskohtia (esimerkiksi Keinutie 4, Kaarenjalka 3). Sisäänkäyntien yhteydessä on lippamaiset katokset, usein lakattua puuta, sisääntulosyvennys on verhottu värillisellä klinkkerillä ja rakennuksissa on lakatut puulasiovet. Kontulankuja 5:ssä rakennuksiin kuuluu leveä räystäslippa, joka antaa taloille 1950-luvun ilmettä yhdessä porrashuoneiden kapeiden pystyikkuna-aukkojen kanssa. Juuri tällaisten aivan pienienkin ja vähäpätöisiltä tuntuviin detaljierojen ansiosta Hakurin talot erottuvat edukseen kaikkein persoonattomimmista teollisen tuotannon sanelemista julkisivuista. Hakurin talojen huolellisesti suunnitellut sisäänkäynnit ovat malliesimerkki siitä, mikä merkitys on yleisemminkin hyvällä materiaali- ja suhdetajulla ja huolellisesti suunnitelluilla detaljeilla. Tällaiset pienet yksityiskohdat ovat niitä arvoja, joita tulisi pyrkiä rakennusten peruskorjauksessa jatkossa vaalimaan. Kestävistä ja lämpimistä materiaaleista toteutettujen detaljien rinnalla joihinkin kortteleihin toteutetut uudet teräskatokset näyttävät kylmiltä ja luotaantyöntäviltiltä, vaikkakin kyllä täyttävät toiminnallisen tehtävänsä. Pahimmillaan yliviritetyissä "ympäristönparannuksissa" on kokonaan menetetty alkuperäisen rakennuksen karakteri.

Keinutie 11. Kuva Pia Pärevalo.

5.2.5 Porrashuoneiden näyttäminen julkisivussa

Eräs keskeinen julkisivuja jäsentävä pystysuora aihe. Porrashuoneet näkyvät Kontulan rakennusten julkisivuissa yleensä vähäisinä sisäänvetoina sekä pinnankäsittelyltään ja väritykseltään muusta julkisivupinnasta poikkeavina.

5.2.6 Väri ilmettä luovana tekijänä

Edellä on jo todettu miten Kontula rakentamisajankohtanaan koettiin nimenomaan "valkoisena Kontulana", ja miten valkoisuus oli Silvennoisella jopa osa teollisen arkkitehtuurin propagoimiseen liittyvää ohjelmanjulistusta. Vielä nykyään Kontulassa on monin paikoin näkyvissä rakennusten alkuperäinen väritys rakennusten arkkitehtuuriin ja julkisivuihin oleellisesti liittyvänä ulkonäkötekijänä: 1960-luvun värityksellä alkaa Kontulassa olla jo historiallisen kerrostuman luonnetta. Joissain rakennuksissa seinien valkoinen väritys on nyttemmin muutettu, joskus vastoin asemakaavaa, kellertävän valkoiseksi tai jopa okran väriksi. Oma ryhmänsä ovat ikkunapuitteiden uusimiset. Tummia kyllästettyjä puupuitteita on vaihdettu sinisiksi, punaisiksi, vihreiksi sekä ruskeiksi maalattuihin alumiinipuitteisiin tai muovipinnoitettuihin peltisiin ikkunapuitteisiin. Se kuinka ratkaiseva tekijä väritys voi olla rakennusten yleisilmeelle, näkyy etenkin Kontulan äskettäin perusparannetusta korttelista, jossa uusien parvekkeiden ja muiden yksityiskohtien värimaailma poikkeaa täysin ympäristöstään. Uudisrakennukset ja korjatut rakennukset eivät enää erotu toisistaan. Voi kysyä kumpi on kauniimpi, ajan patinoima "paljas" betonipinta vai muotivärein toteutettu "parannus".

6 ALUEKOKONAIUUDET

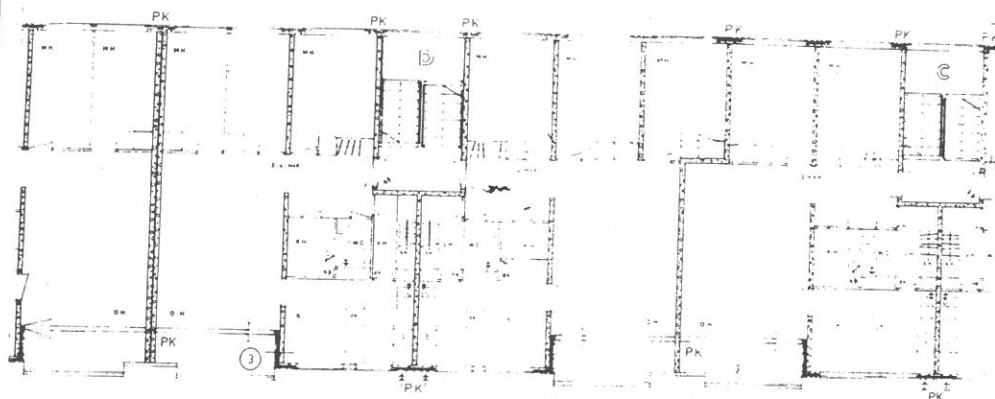
Seuraavassa Kontulan asuinrakennukset on paikan luonteen ja ominaispiirteiden perusteella jaettu yhteensä kahdeksaantoista alue- tai korttelikokonaisuuteen. Aluekartta sivulla 24.

6.1 Porttikuja

Porttikuja 2 ja 4. Kuva Pia Pärevalo.

Porttikujan alue on Hakan ensimmäinen rakennuskohde Kontulassa, arkkitehti Olavi Maamiehen KK:n asunto-osastolla vuosina 1963-64 suunnittelema kolmen seitsemän kerroksisen asuin kerrostalon, neljän kolmikerroksisen matalan lamellitalon ja myymälän muodostama aluekokonaisuus. Kortteli on malliesimerkki Kontulan hyvästä arjen rakentamisesta. Alueen matalissa lamellitaloissa maininnan ansaitsevat mm. perheasuntojen tilavat olohuoneet (4.10x5.60 m²).

Porttikuja 3. KK:n ssuunnitteluosasto.
Mittakaava 1:250. Rakennusvalvontaviraston arkisto.

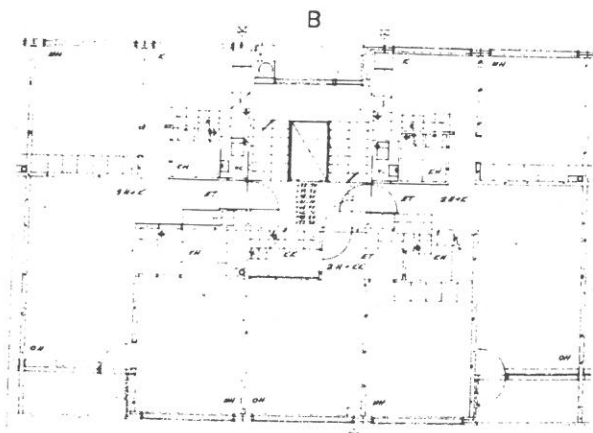
6.2 Naapurintie

Naapurintien alue on Saton ensimmäinen rakennuskohde, jossa käytettiin täyselementtitekniikkaa sekä matalissa että korkeissa rakennuksissa. Asuinrakennukset ovat arkkitehtien Matti Hakalan ja Aarne Nuortilan suunnittelema vuosina 1963-64. Alueella on kolme kahdeksankerroksista, yksi viisikerroksinen ja kaksi nelikerroksista asuintaloa. Korkeissa kahdeksankerroksissa rakennuksissa kolmen huoneen ja keittiön asunnoissa on kaunis pohjaratkaisu. Korkeammat rakennukset on ryhmitelty alueen pohjoisosaan. Porttikujan alueen tavoin alue on esimerkki Kontulan hyvästä arjen rakentamisesta.

Alueella on neljä autotallirakennusta, joista kaksi "Pisari"-tyyppistä teräsautotallia 1970-luvun lopulta. Naapurintien varressa on puurivi.

Naapurintie 8. Kuva Pia Pärevalo.

Naapurintie 10. Arkkitehdit Matti Hakala ja Aarne Nuortila.
Mittakaava 1:250. Rakennusvalvontaviraston arkisto.

ALUEKOKONAISUUDET

6.3 Kontulankuja

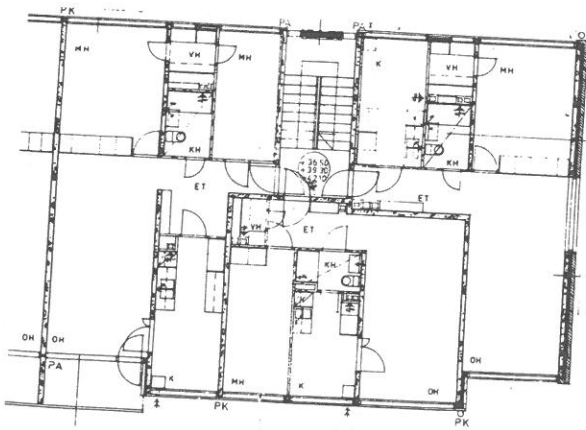
Kontulankujan alue käsittää viisi kahdeksankerroksista kolmen portaan betonielementtitaloa. Talot ovat kaupungin asuntotuotantoa vuosilta 1965-66. Ryhmä on maisemassa hallitsevalla paikalla Kontulan sisääntulotien varrella. Rakennusten suunnittelijoina olivat arkkitehdit Aili ja Niilo Pulkka (Kontulankujan länsipuoli, kolme rakennusta) ja arkkitehdit Erkki Helamaa ja Veijo Martikainen (Kontulankujan itäpuoli, kaksi rakennusta). Asuinympäristöä mainostettiin kaupungin asuntotuotantotoimikunnan juhlaulkaisussa vuonna 1973 "siistinä ja hyvin hoidettuna ympäristönä" (1973, 61). Kaikissa taloissa on nauhaikkunajulkisivut.

Kontulankuja 3. Kuva Pia Pärevalo.

6.4 Tanhuantie

Viiden matalan asuinkerrostalon suunnittelijoina ovat olleet Matti Hakuri, Matti Hakala ja Aarne Nuortila sekä Jorma Vuorelma. Rakennukset on suunniteltu vuosina 1964-65. Kaikissa asuinkerrostaloissa on voimakas funkis-ilme nauhaikkunajulkisivuineen. Taloissa on pääasiassa tilavia kolmen tai neljän huoneen ja keittiön perheasuntoja. Matti Hakurin suunnitteleminen talojen päätyhuoneistoissa on ikkunaan päättyvät eteisnäkyvät ja kaunis kahteen suuntaan avautuva olohuoneratkaisu. Matti Hakalan ja Aarne Nuortilan suunnittelemissa taloissa on kaksiotyyppi, jossa on ikkunaton keittokomero. Tanhuantien pohjoispuolella rakennukset rajautuvat hienoon kalliomaastoon.

Kontulankuja 5. Arkkitehti Matti Hakuri.
Mittakaava 1:250. Rakennusvalvontaviraston arkisto.

Tanhuantie 4. Kuva Pia Pärevalo.

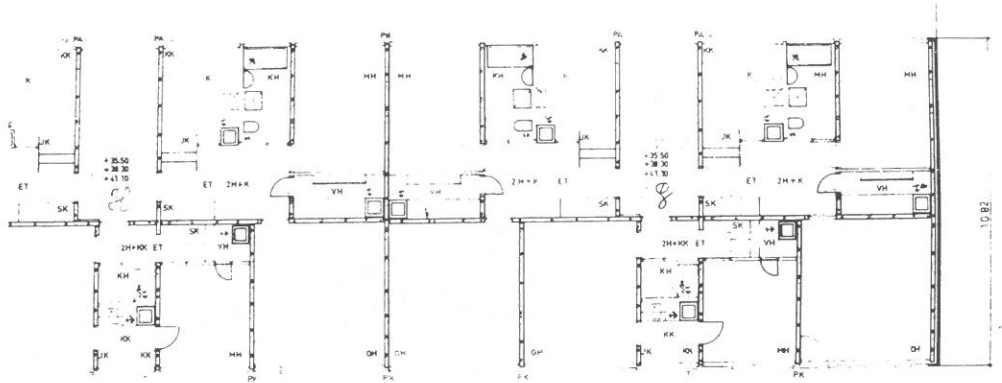
6.5 Keinulaudantie

Keinulaudantie 7. Kuva Pia Pärepallo.

Keinulaudantien alue on arkkitehti Lauri Silvennoisen vuosina 1965-66 suunnittelema aluekokonaisuus, joka sisältää neljä korkeata 8-9-kerroksista asuinkerrostaloa sekä neljä 3-4-kerroksista matalaa lamellitaloa. Suunnitelman pienoismalli on julkaistu Saton juhlavuosikirjassa (1965). Alkuperäisestä suunnitelmasta toteuttamatta jääneen rakennuksen paikalle on 1970-luvulla rakennettu asuintalo. Lisäksi alueella on neljä Pisari-mallista autotallia 1960-luvun lopulta.

Mäen päälle sijoitetut korkeat rakennukset ovat maisemallisesti Kontulalle leimaa-antavat. Rakennuksissa on voimakkaan plastiset "etelän rantahotelleja" muistuttavat parvekkeenjojulisivut. Voimakkaan funkis-henkiset rakennukset kuuluvat suuresta mittakaavastaankin ja laatikkomaisuudestaan huolimatta Kontulan rakennuskannan hienoimpiin. Taloissa on kaksioita, joissa on ikkunaton keittokomero, mutta samoihin asuntoihin kuuluu kaksi tilavaa parvekettä.

Keinulaudantie 4. Arkkitehti Lauri Silvennoinen.
Mittakaava 1:250. Rakennusvalvontaviraston arkisto.

Alueen laidalla olevissa matalissa lamellitaloissa on hienot nauhaikkunajulkisivut, joissa pihan puolella on ranskalaiset parvekkeet. Rakennusten runkosyvyys on hieman pienempi kuin yleensä, 10,8 metriä.

Keinulaudantie 4. Kuva Pia Pärepallo.

6.6 Keinutien länsipuoli

Keinutie 11. Kuva Pia Pärevalo.

Keinutien länsipuoli on arkkitehti Matti Hakurin vuosina 1964-65 suunnittelema aluekonaisuus, joka muodostuu kolmi-, viisi- ja kahdeksankerroksisista rakennuksista, sekä kolmesta autotallista. Pohjoisemmat rakennukset rajautuvat Kivikkoon. Pihatilat ovat väljät ja puustoiset. Alue on esimerkki Kontulan hyvästä arjen rakentamisesta. Matalissa lamellitaloissa on tilavia perheasuntoja. Asuntojen päämakuuhuoneen syvyys on peräti 5.7 metriä ja olohuoneen syvyys kuusi metriä. Sisäänkäynneissä on huoliteltu ilme, varsinkin matalissa lamellitaloissa.

6.7 Keinutien itäpuoli

Kaarenjalka 5. Kuva Pia Pärevalo.

Matti Hakurin vuonna 1966 suunnittelema kahden kolmikerroksisen, yhden viisikerroksisen ja kolmen kahdeksankerroksisen asuinkerrostalon ryhmä. Rakennuksissa on tilavia ja hyvin suunniteltuja kahden ja kolmen huoneen ja keittiön asuntoja. Osassa kaksioita on ikkunalliset keittokomerot. Taloissa on huolitellut sisäänkäynnit klinkkerillä päällystettyine tuulikatoksi-
neen. Puistomaisten kortteleiden keskellä on hieno puusto. Alue on malliesimerkki osin rakennusten suuresta mittakaavasta huolimatta Kontulan hyvästä arjen rakentamisesta.

Kontulankaari 2. Kuva Pia Pärevalo.

6.8 Kontulankaari 2-4

Alueen rakennukset on suunnitellut Matti Hakuri vuosina 1967-69. Kortteli käsittää viisi kolmikerroksista, yhden kahdeksankerroksisen ja kolme yhdeksänkerroksista rouhebetoniele-
menttitaloa. Pihanäkymää hallitsee korttelin keskiosaan suunnitellun suurimittakaavaisen pysäköintikannen huonokuntoiset ja osin vajaakäyttöiset pysäköintitasot. Rakennusten edustalla on laajat asfalttialueet.

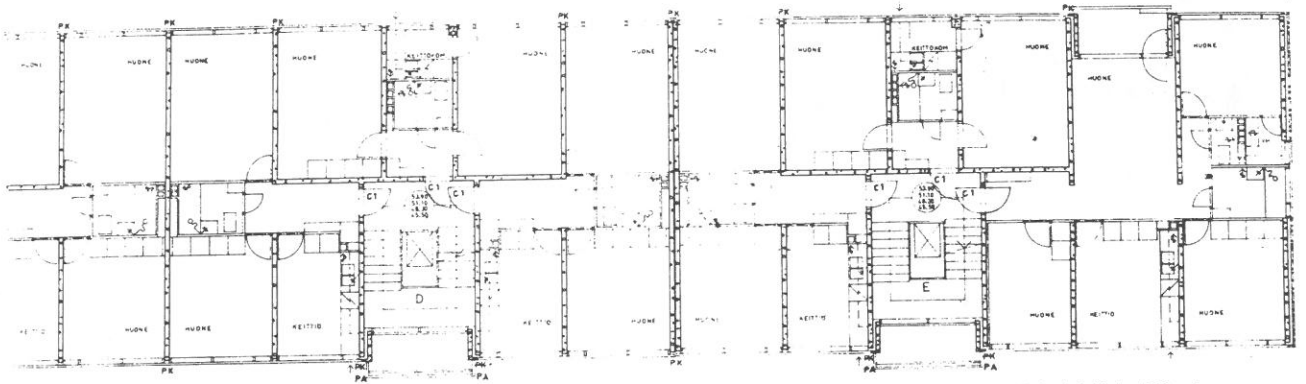
Kontulankaari 3.
Kuva Pia Pärevalo.

6.9 Kaarikuja

Kaarikujan aluekokonaisuus muodostuu kuudesta kahdeksankerroksisesta talosta ja neljästä niitä reunustavasta kolmikerroksisesta elementtilamellitalosta. Kontulantien varressa olevat kaksi matalaa lamellitaloa ovat Kontulan pisimmät. Näistä toinen on lähes kaksisataa metriä pitkä. Korkeammat rakennukset on sijoitettu puiston puolelle. Rakennukset ovat KK:n asunto-osaston sekä arkkitehtitoimisto Hyvärinen & Harlon suunnittelema vuosina 1965-66. Autopaikat on sijoitettu kansille. Kahdessa rakennuksessa on saunan yhteydessä uima-allas.

6.10 Kontulankaari 8-12

Kontulankaari 8-12:n kokonaisuuteen kuuluu arkkitehti Kalevi Ruokosuo vuonna 1965 suunnittelemat kolmi- ja viisikerroksinen asuinkerrostalo sekä yksikerroksinen myymälärakennus. Kolmikerroksisessa rakennuksessa on hieno funkis-henkinen nauhajulkisivu Kontulankaaren puolella. Korjaustöitä oli tekeillä syksyllä 1994. Lähes kaikki asunnot ovat ilman parvekkeita. Rakennukset ovat kaupungin asuntotuotantoa.

Kontulankaari 8-12. Arkkitehti Kalevi Ruokosuo.
Mittakaava 1:250. Rakennusvalvontaviraston arkisto.

6.11 Kontulankaari 7-9

Kontulankaari 7-9 on arkkitehti Lauri Silvennoisen suunnittelema seitsemän-, kahdeksan- ja kolmikerroksisen asuinkerrostalon muodostama ryhmä. Talot ovat kaupungin asuntotuotantoa. Rakennuksissa on vahva funkis-ilme varsinkin pihan puoleisissa, suhteiltaan pelkistetyissä nauhaikkunajulkisivuissa. Korjaustöitä oli tekeillä syksyllä 1994. Matalaan rakennukseen on lisätty mm. sisäänkäyntikatokset ja päätyihin tiiliverhoilu.

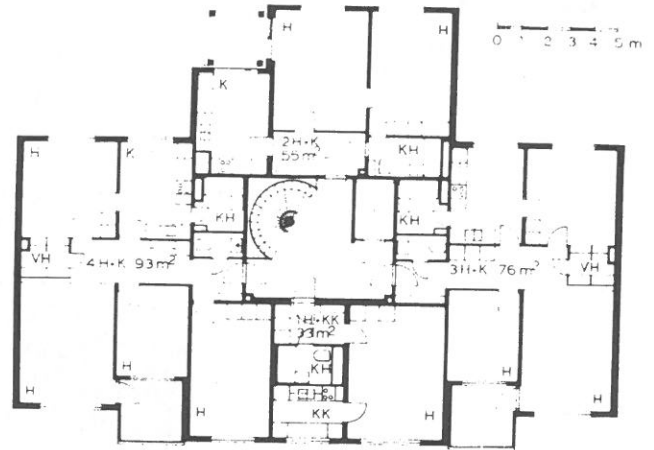
Kontulankaari 7-9. Kuva Pia Pärevalo.

6.12 Kontulankaari 11

Kontulankaari 11 on arkkitehtitoimisto Hyvärinen & Harlon suunnittelema kolmen kahdeksankerroksisen asuintalon ryhmä. Lamellit on suunniteltu pistetalon tapaan siten, että neljä asuntoa on ryhmitelty aina yhden lamellin keskelle sijoitetun porrashuoneen varaan. Porrastusten nurkissa on asunoparvekkeet. Yhdessä Kontulankaaren länsipuolella olevan korttelin kanssa Kontulankaari 11 on yksi kolmesta laajasta pesubetonisten julkisivujen ryhmästä Kontulassa.

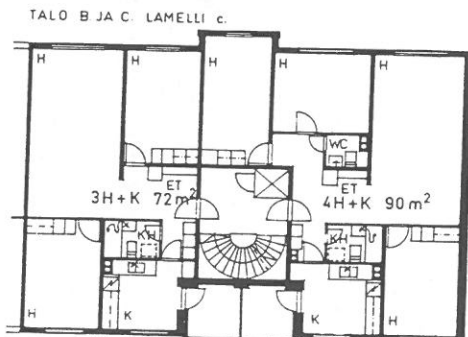
Kontulankaari 11. Kuva Pia Pärevalo.

Kontulankaari 11. Arkkitehti Esko Hyvärinen & Reima Harlo. Mittakaava 1:300. Lähde: Asunto 80.

6.13 Kontulankaari 14-18

Aluekokonaisuuteen kuuluu arkkitehti Einari Teräsvirran suunnittelemat kolme 7-8-kerroksista rouhebetonielementtitaloa ja myymälä. Kyseessä on Kontulan pohjoisin kortteli. Taloissa on pääasiassa kahden huoneen ja keittiön ja kolmen huoneen ja keittiön asuntoja (160 kpl). Vuonna 1991 tontille rakennettiin arkkitehtitoimisto Kalevi Ruokosuo suunnittelema huoltorakennus. Kortteli on peruskorjattu vuonna 1994. Tässä yhteydessä rakennusten päädyt muurattiin punatiilillä.

Kontulankaari 14-18. Arkkitehti Einari Teräsvirta. Mittakaava 1:300. Lähde: Asunto 80.

Kontulankaari 14-18. Kuva Pia Pärevalo.

6.14 Ostostie

Korttelin rakennukset on suunnitellut arkkitehti Lauri Silvennoinen vuonna 1964. Rakennukset on peruskorjattu vuosina 1987-1991. Peruskorjauksen yhteydessä kortteliin rakennettiin vuonna 1994 kolme viisikerroksista uudisrakennusta, jotka on suunnitellut arkkitehti-toimisto Keijo Laine Ky.

Kaarikuja 7. Kuva Pia Pärevalo.

Ostostie. Uudet parvekkeet. Kuva Pia Pärevalo.

6.15 Kotikonnuntie 10 ja 12

Ryhmään kuuluu kaksi viisikerroksista arkkitehti Matti Hakurin suunnittelemaa VVO:n asuinkerrostaloa, ja yksi yhdeksänkerroksinen, arkkitehti Jorma Vuorelman vuonna 1969 suunnittelema asuinrakennus. Taloissa on rouhebetonijulkisivut. Piha-alueet ovat pysäköintikenttänä.

Kotikonnuntie 12. Kuva Pia Pärevalo.

Kotikonnuntie 10. Kuva Pia Pärevalo.

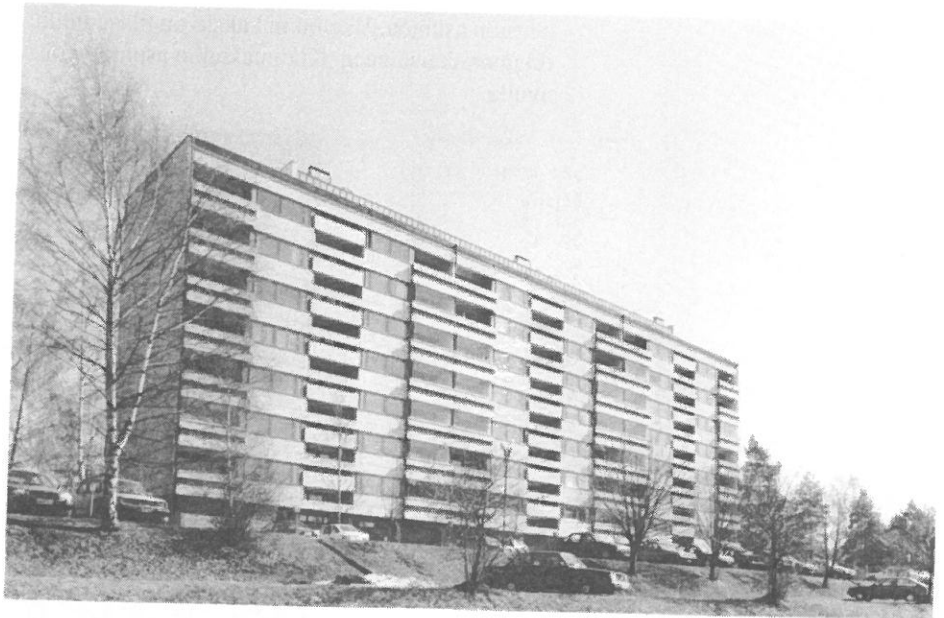
6.16 Kotikonnuntie 3-9

Kotikonnuntie 9. Kuva Pia Pärevalo.

Kotikonnuntien 3-9 on vuosina 1965-66 suunniteltujen neljän seitsemänkerroksisen ja yhden kolmikerroksisen asuintalon muodostama ryhmä. Asuintaloista kaksi on arkkitehti Matti K. Mäkisen ja kaksi arkkitehti Touko Nerosen ja Antti Miettisen suunnittelemia. Matala kolmikerroksinen lamellitalo on arkkitehti Markus Tavion suunnittelema.

Touko Nerosen ja Antti Miettisen suunnittelemissa Asuntosäästäjien rakennussäätiön korkeissa taloissa on voimakas funkis-ilme kapeine nauhaikkunoineen ja kennomaisine parvekejulkisivuineen. Asunnoissa on kaunis L:n muotoinen keittiöratkaisu. Erityismaininnan ansaitsevat myös Matti K. Mäkisen suunnitteleminen asuintalojen pienet kaksiot, joissa on koko asunnon kattava, yli kahdeksan metrin pituinen, parveke. Pihalla on harvinaisen upea kivikkoinen kalliomaasto. Yhdessä Keinulaudantien alueen kanssa kortteli on Kontulan hienoimpia asuinkortteleita.

Kotikonnuntie 3. Kuva Pia Pärevalo.

6.17 Kotikonnuntie 2 ja Ostostie 2

Korttelissa on kolmen kahdeksänkerroksista asuinkerrostaloa. Julkisivut ovat rouhebetonia. Ryhmä on hallitsevalla paikalla Kontulan ostoskeskuksen vieressä. Rakennusten suunnittelijana on ollut arkkitehtitoimisto Hyvärinen & Jarlo 1967. Pihalla on suuri autokansi.

Ostostie 2. Kuva Pia Pärevalo.

6.18 Pistetalot

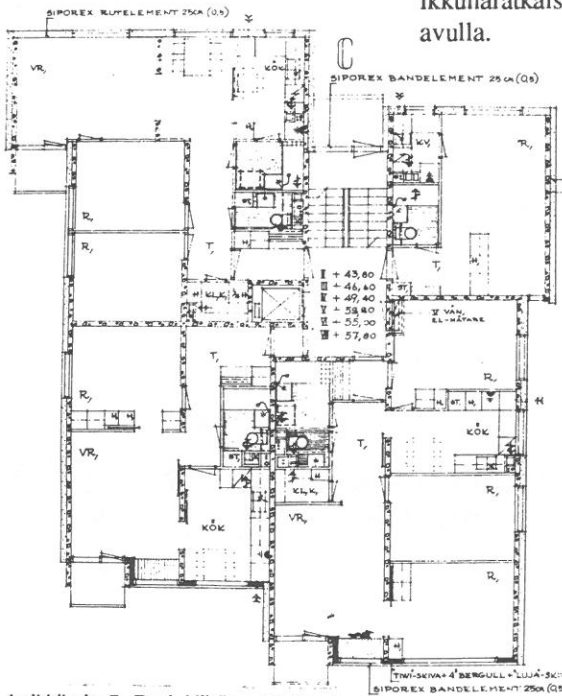

Kontukuja 4. Kuva Pia Pärevalo.

Ryhmään kuuluu viisi pistetaloa ja yksi pitkä lamellitalo (Keskus-Sato 1969). Pistetaloista kolme on prof. Hilding Ekelundin ja kaksi Asuntosäästäjien rakennussäätiön (ARAS) arkkitehtien Touko Nerosen ja Antti Miettisen suunnittelemia vuonna 1966. Pistetalot ovat talotyypiltään Kontulassa ainoat lajissaan.

Prof. Hilding Ekelundin suunnittelema kolmen pistetalon ryhmä Bostads Ab Styrbord poikkeaa Kontulan muista taloista kokonaisvaltaisen suunnittelunsa takia. Pohjaratkaisu perustuu yhden porrashuoneen ympärille ryhmiteltyyn neljään eri kokoiseen asuntoon. Kulmasijoituksen perustuvan pohjaratkaisunsa vuoksi asutuspohjat ovat erityisen ansiokkaat liukuovineen ja pitkinne ikkunaan päättyvine näkymineen. Isommissa asunnoissa on erillinen wc.

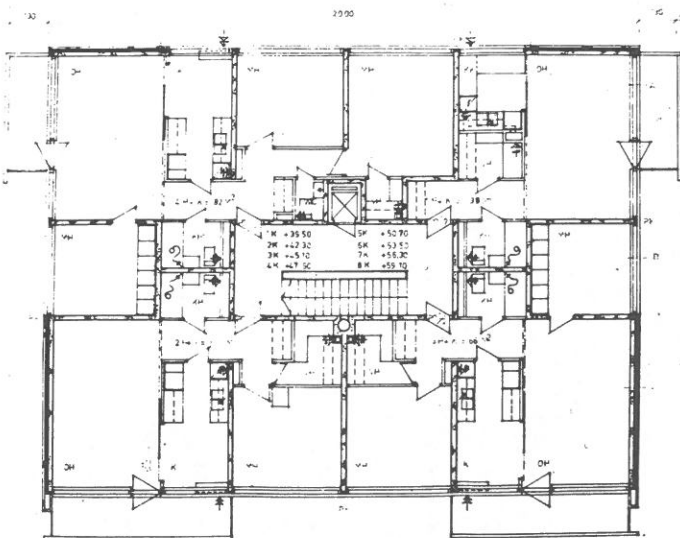
Arkkitehti Touko Nerosen ja Antti Miettisen suunnittelemissa pistetaloissa yhden porrashuoneen ympärille on ryhmitelty kaksi kahden huoneen ja keittiön ja kaksi kolmen huoneen ja keittiön asuntoa. Varsinkin kaksio on tilasuunnittelultaan kaunis kahteen suuntaan aukeavine ikkunaratkaisuineen. Kummassakin asutotyypissä keittiö avautuu olohuoneeseen liukuovineen avulla.

Leikkikuja 5. Prof. Hilding Ekelund.
Tomitalon pohja 1:250. Rakennusvalvontaviraston arkisto.

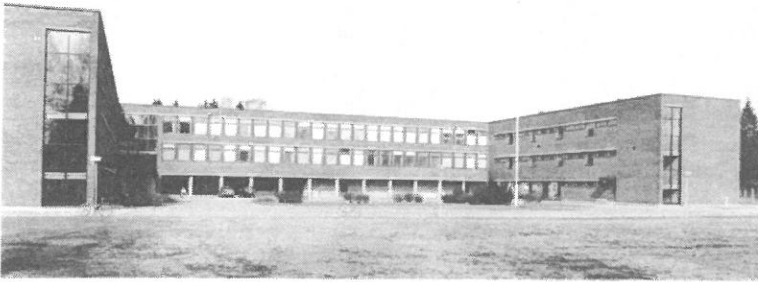
Leikkikuja 3. Kuva Pia Pärevalo.

Leikkikuja 3. Arkkitehdit Touko Neronen ja Antti Miettinen.
Tomitalon pohja 1:250. Rakennusvalvontaviraston arkisto.

7 KONTULAN JULKISET RAKENNUKSET

7.1 Kontulan koulurakennukset

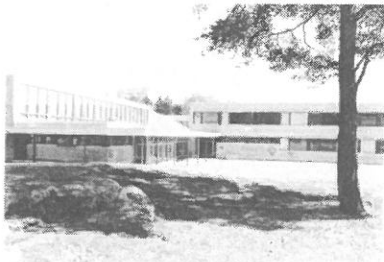
Kontulan yläaste ja lukio.
Kuva Pia Pärevalo.

Kontulan ala-aste.
Kuva Pia Pärevalo.

Vesalan ala-aste.
Kuva Pia Pärevalo.

Vesalan ylä-aste.
Kuva Pia Pärevalo.

Keinutien ala-aste.
Kuva Pia Pärevalo.

7.1.1 Kontulan ala- ja yläaste

Rintinpolun kaksikerroksisen ala-asteen suunnittelijana on ollut arkkitehtitoimisto Timo ja Tuomo Suomalainen vuonna 1968. Kolmikerroksinen yläasteen ja lukion rakennus on arkkitehtien Toivo ja Risto Löyskän suunnittelema vuonna 1969. Molempien koulurakennusten julkisivut ovat tummanruskeaa tiiltä.

7.1.2 Vesalan ala- ja yläaste

Ala-asteen sekä neuvolan kaksikerroksiset vaaleat kahitiiliset rakennukset ovat arkkitehti Woldemar Baeckmanin suunnittelema vuonna 1966. Kalkkitiilinen kaksikerroksinen lukiorakennus on arkkitehti Jouko Heikkisen vuonna 1966 suunnittelema. Koulurakennukseen on tehty muutostöitä ja sitä on laajennettu 1970-luvulla. Koulun sisäpiha on katettu 1980-luvun lopulla.

7.1.3 Keinutien ala-aste

Punatiilisen kaksikerroksisen koulurakennuksen on suunnitellut arkkitehtitoimisto Huhtiniemi ja Söderholm vuonna 1976.

7.2 Kontulan kirkko

Kontulan Mikaelinkirkon ja seurakuntatalon on suunnitellut arkkitehtitoimisto Käpy ja Simo Paavilainen vuonna 1985. Rakennus koostuu korkeammasta kirkkosaliosta ja kaksikerroksisesta seurakuntasaliosta. Kellotorni on erillään seisova. Rakennuksen julkisivumateriaalina on punatiili. Seurakuntaosassa julkisivut ovat valkoiseksi rapatut. Kontulan kirkossa saliosaa on pyritty korostamaan voimakkaasti. Sen tehtävänä on hallita ympäristöään. Sisätiloissa on pyritty rikkaaseen sisä- ja ulkotilojen vuoropuheluun sekä vaihteleviin näkyihin rakennuksen sisällä. Altaritaulu on taiteilija Hannu Väisäsen.

Mikaelinkirkko. Kuva Pia Pärevalo.

7.3 Kontulan vanhusten asuintalo ja vanhainkoti-palvelukeskus

Kontukujalla rinteessä sijaitsee rouhebetonipintainen yhdeksänkerroksinen vanhusten asuintalo ja nelikerroksinen vanhainkoti-palvelukeskus. Rakennukset on suunniteltu HKR:n talonrakennusosastolla arkkitehti Hely Ijäs vuonna 1974. Vanhusten asuintalossa on 91 yksiotä ilman parveketta ja vanhainkodissa 150 parvekkeetonta huonetta.

Vanhainkoti-palvelukeskus. Kuva Pia Pärevalo.

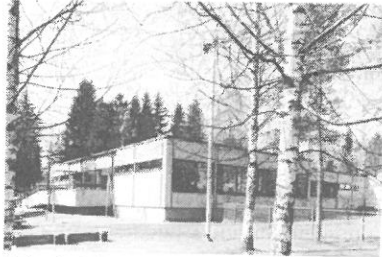
7.4 Kontulan päiväkodit

7.4.1 Päiväkoti Kontula

Yksikerroksinen puinen lasten päiväkotirakennus Kontula on suunniteltu HKR:n talonrakennusosastolla vuonna 1966.

7.4.2 Päiväkoti Rintinpolku

Kaksikerroksisen tummanruskean tiilirakennuksen ovat suunnitelleet arkkitehdit Timo ja Tuomo Suomalainen vuonna 1968. Rakennus on suunniteltu alunperin asuin- ja kerhokäyttöön.

Päiväkoti Kontula. Kuva Pia Pärevalo.

Päiväkoti Rintinpolku. Kuva Pia Pärevalo.

7.4.3 Päiväkoti Portti

Valkoisen yksikerroksisen puurakenteisen päiväkodin on suunnitellut arkkitehti E. Birkmeyer vuonna 1988, HKR:n talonrakennusosastolla.

7.4.4 Päiväkoti Sakara

Kahitiilisen yksikerroksisen päiväkotin Sakaran on suunnitellut vuonna 1970 HKR:n talosaston arkkitehti Imre Weöres. Rakennukseen on tehty julkisivumuutoksia 1980-luvun lopulla.

Päiväkoti Portti. Kuva Pia Pärevalo.

Päiväkoti Sakara. Kuva Pia Pärevalo.

7.4.5 Päiväkoti Lammikko

Yksikerroksisen kahitiilisen päiväkotin Lammikon on suunnitellut arkkitehti Pentti Miikkulainen vuonna 1974.

7.4.6 Päiväkoti Jousi

Yksikerroksisen lohkokalkkitiilisen päiväkotin Jousen on suunnitellut suunnittelu- ja arkkitehtitoimisto Heikkinen & Nieminen vuonna 1974.

Päiväkoti Lammikko. Kuva Pia Pärevalo.

Päiväkoti Jousi. Kuva Pia Pärevalo.

8 KONTULAN KAUPALLISET RAKENNUKSET

8.1 Kontulan ostoskeskus

8.1.1 Kontulan ostoskeskus

Syksyllä 1967 valmistui arkkitehtien Jouko Ylihannun ja Aino Tandefelt-Laurilan suunnittelema Kontulan ostoskeskus, jota pidettiin aikanaan pohjoismaiden suurimpana (42 000 m³ ja 7 800 m²) ja nykyaikaisimpana. Ostoskeskukseen sijoittui heti yli kolmekymmentä eri alojen liikettä ja palvelukohdetta mm. neljä elintarvikemyymälää, kaksi kukkakauppaa, kello- ja kultaliike, urheilutarvikeliike, jalkinekorjaamo, kolme vaatetusalan liikettä, kaksi kemikaliliikettä, sähköliike, kirjakauppa, huonekaluliike, kolme parturi-kampaamoja, viisi pankkia, apteekki, posti, sanomalehden konttori, pesula, kaksi kahvilaa, ravintola, kaksi kioskia ja Kontulan Huolto Oy:n toimisto. Rakennerratkaisussa pyrittiin tilankäytön väljyyteen käyttämällä 20-30 metrin pituisia esijännitetyjä kattopalkkeja, joiden ansiosta myymäläpinta-ala voitiin käyttää mahdollisimman tehokkaasti hyväksi. Ostoskeskuksen aukiolle pystytettiin taiteilija Heikki Häivänojan betoniveistos, jossa taiteilija halusi käyttää veistosta ympäröivien rakennuksien rakennusmateriaalia jalostetummassa muodossa (Hakan vuosikirja 1970, 11-12).

Ostoskeskusta on laajennettu huomattavasti 1980-luvun lopulla. Uudisrakennukset on suunnitellut arkkitehtitoimisto Hyvämäki-Karhunen-Parkkinen. Nämä rakennukset eivät kuulu tämän selvityksen piiriin.

Kontulan vanha ostoskeskus. Kuva Pia Pärepallo.

8.1.2 Kontulan palvelukeskus

Arkkitehtien Jouko Ylihannun, Aino Tandefelt-Laurilan ja Kauko Väkevän suunnittelema ostoskeskukseen liittyvä kaksikerroksinen palvelukeskus valmistui vuonna 1970. Keskuksessa sijaitsivat lääkärikeskus, uimahalli saunoineen, kuntourheilutiloineen sekä kahvioineen, nuorisodiskoteekki ja ensimmäisen luokan ravintola. Palvelukeskuksen osakkaita olivat Helsingin kaupunki, Urheiluhallit Oy sekä Haka (Hakan vuosikirja 1970, 14).

8.2 Korttelimyymälät

8.2.1 Tanhuantie 3

Yksikerroksisen tiilistä rakennetun myymälärakennuksen on suunnitellut arkkitehti Matti Hakuri vuonna 1965. Rakennus oli tyhjillään syksyllä 1994.

8.2.2 Porttikuja 7

"Le Corbusier"-tyylisen, arkkitehtuuriltaan lennokkaan, myymäläpaviljongin suunnittelija on arkkitehti Jouko Ylihannu. Rakennus on suunniteltu myymälä ja pankki käyttöön vuonna 1964. Rakennus on Kontulan korttelimyymälöistä arkkitehtonisesti korkeatasoisin, jolle on perusteltua tutkia suojelumääräystä asemakaavaan. Rakennuksessa on nykyisin ravintola/off-setpaine.

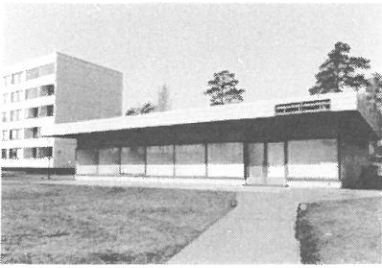
Porttikuja 7. Kuva Pia Pärevalo.

Keinupolku 10. Kuva Pia Pärevalo.

8.2.3 Keinupolku 10

Yksikerroksisen betonielementeistä rakennetun vinolippaisen ja arkkitehtuuriltaan linjakkaan myymälärakennuksen on suunnitellut arkkitehti Jouko Ylihannu vuonna 1965. Rakennuksessa on nykyisin biljardisali ja pub.

Naapurintie 4. Kuva Pia Pärevalo.

8.2.4 Naapurintie 4

Yksikerroksisen rouhebetonipintaisen myymälärakennuksen suunnittelijoina ovat olleet arkkitehdit Matti Hakala ja Aarne Nuortila, 1966. Rakennuksessa on voimakkaasti ulostyöntyvä räystääsliippa. Räystäään ja julkisivun välissä kiertää ikkunanauha. Rakennus oli tyhjillään syksyllä 1994.

Keinulaudantie 5. Kuva Pia Pärevalo.

8.2.5 Keinulaudantie 5

Yksikerroksisen laatikkomaisen minerit-pintaisen myymälärakennuksen on suunnitellut arkkitehti Lauri Silvennoinen, 1966. Pääjulkisivua jäsennoi vihreäksi maalattu ulostyöntyvä raakalaudoitettu otsalippa. Rakennus oli tyhjillään syksyllä 1994.

8.2.6 Kontulankaari 8

Yksikerroksisen kellertävän minerit-pintaisen myymälärakennuksen on suunnitellut arkkitehti Kalevi Ruokosuo vuonna 1965. Rakennuksessa on laudoitettu otsalippa ja laudoitetut ikkunoiden yläosat. Rakennus toimii yhä elintarvikemyymälänä.

Kontulankaari 14-18. Kuva Pia Pärevalo.

8.2.7 Kontulankaari 14-18

Yksikerroksisen pesubetonielementtisen myymälärakennuksen on suunnitellut arkkitehti Einari Teräsvirta, 1969.

8.3 Huoltoasema

Entinen E-huoltamo on suunniteltu E-öljyt Oy:n teknisellä osaltolla vuonna 1966. Suunnittelijana on toiminut Aarno Ahomaa. Rakennus on ollut valkoiseksi maalattua kalkkitiiltä, jossa valkoiseksi maalattu betonisokkeli. Ikkunoiden teräspuitteet ovat olleet grafiitinharmaiksi maalatut ja räystäät valkoiseksi maalattua sinkittyä peltiä. Nykyisin huoltamo on Kesoilin käytössä.

Huoltoasema. Kuva Pia Pärevalo.

9 LÄHTEET

- Ahola Pentti, Kylästä kaupunkiin. Etsin kylän ja kaupungin yhtymäkohtaa, niiden yhteistä nimittäjää. Suomen kunnallislehti 8/1965.
- Arkkitehti-Arkitekten 1960-1975, 1/1989 ja 7-8/1988
- Asunto 80. Vuosikymmen Helsingin kaupungin asuntotuotantoa. Helsingin kaupungin asuntotuotantotoimiston julkaisu. Rakennuskirja Oy. Jyväskylä 1981.
- Asuntotoimen pääpiirteet. Asuntohallitus. Vantaa 1984.
- Le Corbusier, Vår bostad, La Maison des Hommes. Lund 1976.
- Hakan vuosikirja 12, Näin valmistui Kontula. 1970.
- Hankonen Johanna, Lähiöt ja tehokkuuden yhteiskunta. Suunnittelujärjestelmän läpimurto suomalaisten asuntoaluciden rakentumisessa 1960-luvulla. Otatiето Oy, Gaudeamus. Tampere 1994.
- Helsingin Sato Oy 1940-1965. Helsingin Sato Oy:n 25-vuotisjuhlakirja. Helsinki 1965.
- Helsinki-lehti 12.11.1965.
- Hertzen Heikki v., Koti vaiko kasarmi lapsillemme. Väestöliiton julkaisuja no 15, WSOY 1946.
- Hurme Riitta, Asuntorakentamisen murrosvaiheita 1940-luvulta 1960-luvulle. Artikkeliteoksessa Betoni Suomessa 1860-1960. Suomen Betoniyhdistys ry. Jyväskylä 1991, ss. 77-111.
- Häyrynen Kirsi-Marja, Koviksia Kontulasta. Helsingin Sanomien Kuukausiliite 7/1995.
- Ingström Pia, Nabovägen, teoksessa Adress: Helsingfors. Schildts 1994.
- Juntunen Aarno, Kontulan ympäristöanalyysi. KSV 1994. Julkaisematon.
- Kaipiainen Maarit, Asumisen arki. Helsingin kaupunginkanslian julkaisusarja 4/1993.
- Kivilaakso Eija - Sädevirta Sirkka, Kontulan asuinrakennusten kunto ja korjauskustannukset. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 1995:6.
- Koho Timo, Suomalaisen arkkitehtuurin 1960-luku. Konstruktivismi ja järjestelmäajattelu. Rakennustieto Oy. Helsinki 1994.
- [Mustonen Pertti] Asuntotuotantotoimikunta 1948-1973. Helsingin kaupungin julkaisuja no 25, Helsinki 1973.
- Mäkiö Erkki et al., Kerrostalot 1960-1975. Rakennustietosäätiö. Helsinki 1994.
- Mäkiö Erkki et al., Kerrostalot 1940-1960. Rakennustietosäätiö. Porvoo 1990.
- Norri Marja-Riitta, Betoniin valettu hulluus. Asuntorakentamisesta 1960- ja 70-luvulla. Artikkeliteoksessa Tehdään betonista. Betoni suomalaisessa arkkitehtuurissa. Suomen Betoniteollisuuden keskusjärjestö 1929-1989. Suomen rakennustaiteen museo. ss. 48-59.
- Pakkala Pekka, Oma maa mansikka, muu maa mustikka? Kuntatekniikka 2/1995.
- Partio Airi, Myllypuro eräs asumalähiö. Keskustelu asemakaavasta: keskustelijoina arkkitehdit Veikko Heino, Harto Helpinen, Jaakko Salonen. Suomen kunnallislehti 10/1966.

Putkonen Lauri, Rakennettu kulttuuriympäristö. Ympäristöministeriö-Muscovirasto 1993

Rakennustaito 15/1964

Remontti-ohjelma. Korjausrakentamisen kehitysnäkymät-seminaari. Hanasaari 1994.

Ruokolainen Anneli, Myllypuron kunto- ja omaisuusarvio. Tampereen teknillinen korkeakoulu. Rakennustalouden julkaisu 1992:6. Tampere 1992.

Soini Eero, Betonitekniikan osuus teollisen rakentamisen kehitysvaiheissa. Artikkeliteoksessa Betoni Suomessa 1860-1960, Suomen Betoniyhdistys ry. Jyväskylä 1991, ss. 179-195.

Suhonen Pekka, Uutta suomalaista arkkitehtuuria. Tammi 1967.

Suomi rakentaa. Nykyarkkitehtuurimme näyttely Ateneumissa 6.-15.11.1953. Suomen Arkkitehtiiliitto. Helsinki 1953.

Sädevirta Sirkka, Kontulan historiasta ja rakentamista. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 1994:13.

Sädevirta Sirkka, Kontula, lähiö itä-Helsingissä. Toimintojen ja liikenteen analyysi. Kaupunkisuunnitteluvirasto 1995 (julkaisematon).

Tuominen Laura, 1900-luvun rakennusperintö, luettelointi- ja suojelukysymyksiä. Ympäristöministeriö 1992.

Wegelius Sirkka, Anonyymi arkkitehtuuri ja identiteetti. Arkkitehti 4/1995.

Arkistot:

Helsingin kaupunki, kaupunkisuunnitteluviraston (KSV) asemakaava-arkisto
 Helsingin kaupunki, rakennusvalvontaviraston (Rakvv) arkisto
 Helsingin kaupunki, tietokeskus; Rakennusrekisteri
 Suomen Rakennustaitteen museo. Arkkitehti Pentti Aholan piirustuskokoelmat.

Haastattelut:

Arkkitehti Riitta Thuneberg
 Arkkitehti Pekka Pakkala, KSV

Keinutie. Kuva Pia Pärevalo.

LIITE 1: KONTULAN ASUINTALOT JA NIIDEN SUUNNITTELIJAT

kaup.osa/kortt/tontti/rak. osoite		suunn.vuosi	suunnittelija
47:0003/3/1	NAAPURINTIE 3	1964	Arkkit.tsto Matti Hakala ja Aarne Nuortila
47:0003/3/2	NAAPURINTIE 3	1964	Arkkit.tsto Matti Hakala ja Aarne Nuortila
47:0004/1/1	NAAPURINTIE 2	1964	Arkkit.tsto Matti Hakala ja Aarne Nuortila
47:0005/5/1	NAAPURINTIE 6	1963	Arkkit.tsto Matti Hakala ja Aarne Nuortila
47:0005/6/1	NAAPURINTIE 8	1963	Arkkit.tsto Matti Hakala ja Aarne Nuortila
47:0005/7/1	NAAPURINTIE 10	1963	Arkkit.tsto Matti Hakala ja Aarne Nuortila
47:0006/3/1	PORTTIKUJA 11	1964	KK:n as.os. / Arkkit. Olavi Maamies
47:0006/4/1	PORTTIKUJA 5	1964	KK:n as.os./ Arkkit. Olavi Maamies
47:0006/5/1	PORTTIKUJA 3	1964	KK:n as.os./ Arkkit. Olavi Maamies
47:0006/6/1	PORTTIKUJA 1	1964	KK:n as.os./ Arkkit. Olavi Maamies
47:0007/1/1	PORTTIKUJA 2	1963	KK:n as.os./ Arkkit. Olavi Maamies
47:0007/2/1	PORTTIKUJA 4	1964	KK:n as.os./ Arkkit. Olavi Maamies
47:0007/3/1	PORTTIKUJA 6	1963	KK:n as.os./ Arkkit. Olavi Maamies
47:0010/3/1	KONTULANKUJA 5	1965	Arkkit. Matti Hakuri
47:0010/3/2	KONTULANKUJA 5	1965	Arkkit. Matti Hakuri
47:0010/6/1	KONTULANKUJA 3	1964	Arkkit. Aili ja Niilo Pulkka
47:0010/6/2	KONTULANKUJA 3	1964	Arkkit. Aili ja Niilo Pulkka
47:0010/6/3	KONTULANKUJA 3	1964	Arkkit. Aili ja Niilo Pulkka
47:0011/1/1	TANHUANTIE 10	1966	Arkkit. Ossian von Konow
47:0011/2/1	TANHUANTIE 8	1985	Arkkit.tsto Reijo Ailus
47:0011/2/2	TANHUANTIE 8	1985	Arkkit.tsto Reijo Ailus
47:0011/3/1	TANHUANTIE 6	1965	Arkkit. Paul Bernoulli-Vesterä
47:0011/3/2	TANHUANTIE 6	1965	Arkkit. Paul Bernoulli-Vesterä
47:0011/3/3	TANHUANTIE 6	1965	Arkkit. Paul Bernoulli-Vesterä
47:0012/1/1	TANHUANTIE 4	1965	Arkkit.tsto Matti Hakala ja Aarne Nuortila
47:0013/1/1	KONTULANKUJA 2	1965	Arkkit. Erkki Helamaa ja Veijo Martikainen
47:0013/1/2	KONTULANKUJA 2	1965	Arkkit. Erkki Helamaa ja Veijo Martikainen
47:0013/2/1	TANHUANTIE 1	1964	Arkkit.tsto Jorma Vuorelma
47:0013/2/2	TANHUANTIE 1	1964	Arkkit.tsto Jorma Vuorelma
47:0015/1/1	KEINULAUDANTIE 1	1966	Arkkit.tsto Lauri Silvennoinen
47:0015/1/2	KEINULAUDANTIE 1	1966	Arkkit.tsto Lauri Silvennoinen
47:0015/3/1	KEINULAUDANTIE 5	1965	Arkkit.tsto Lauri Silvennoinen
47:0015/3/2	KEINULAUDANTIE 5	1965	Arkkit.tsto Lauri Silvennoinen
47:0015/6/1	KEINULAUDANTIE 3	1970	Arkkit.tsto Vahtera & Heino
47:0016/2/1	KEINULAUDANTIE 4	1965	Arkkit.tsto Lauri Silvennoinen
47:0016/2/2	KEINULAUDANTIE 4	1965	Arkkit.tsto Lauri Silvennoinen
47:0017/1/1	KEINULAUDANTIE 7	1965	Arkkit.tsto Lauri Silvennoinen
47:0017/1/2	KEINULAUDANTIE 7	1965	Arkkit.tsto Lauri Silvennoinen

47:0018/2/1	KEINUTIE 3	1964	Arkkit. Matti Hakuri
47:0018/2/2	KEINUTIE 3	1964	Arkkit. Matti Hakuri
47:0018/3/1	KEINUTIE 5	1964	Arkkit. Matti Hakuri
47:0018/4/1	KEINUTIE 7	1964	Arkkit. Matti Hakuri
47:0018/4/2	KEINUTIE 7	1964	Arkkit. Matti Hakuri
47:0018/5/1	KEINUTIE 9	1965	Arkkit. Matti Hakuri
47:0018/6/1	KEINUTIE 11	1965	Arkkit. Matti Hakuri
47:0018/6/2	KEINUTIE 11	1965	Arkkit. Matti Hakuri
47:0018/6/3	KEINUTIE 11	1965	Arkkit. Matti Hakuri
47:0019/2/1	KEINUTIE 4	1966	Arkkit. Matti Hakuri
47:0019/3/1	KAARENJALKA 3	1966	Arkkit. Matti Hakuri
47:0019/3/2	KAARENJALKA 3	1966	Arkkit. Matti Hakuri
47:0019/4/1	KEINUTIE 6	1966	Arkkit. Matti Hakuri
47:0019/5/1	KAARENJALKA 5	1966	Arkkit. Matti Hakuri
47:0019/6/1	KEINUTIE 8	1966	Arkkit. Matti Hakuri
47:0020/5/1	KONTULANKAARI 2	1969	Arkkit. Matti Hakuri
47:0020/5/2	KONTULANKAARI 2	1969	Arkkit. Matti Hakuri
47:0020/6/1	KONTULANKAARI 4	1968	Arkkit. Matti Hakuri
47:0020/6/2	KONTULANKAARI 4	1968	Arkkit. Matti Hakuri
47:0020/7/1	KAARENJALKA 4	1967	Arkkit. Matti Hakuri
47:0020/8/1	KAARENJALKA 6	1967	Arkkit. Matti Hakuri
47:0020/9/1	KAARENJALKA 10	1969	Arkkit. Matti Hakuri
47:0020/9/2	KAARENJALKA 10	1969	Arkkit. Matti Hakuri
47:0020/9/3	KAARENJALKA 10	1969	Arkkit. Matti Hakuri
47:0021/2/1	KOTIKONNUNTIE 2	1967	Arkkit. Esko Hyvärinen & Reima Harlo
47:0021/4/1	OSTOSTIE 2	1967	Arkkit. Esko Hyvärinen & Reima Harlo
47:0021/4/2	OSTOSTIE 2	1967	Arkkit. Esko Hyvärinen & Reima Harlo
47:0022/1/1	KAARIKUJA 1	1966	Arkkit. Esko Hyvärinen & Reima Harlo
47:0022/1/2	KAARIKUJA 1	1966	Arkkit. Esko Hyvärinen & Reima Harlo
47:0022/3/1	KAARIKUJA 5	1966	Arkkit. Esko Hyvärinen & Reima Harlo
47:0022/3/2	KAARIKUJA 5	1966	Arkkit. Esko Hyvärinen & Reima Harlo
47:0022/4/1	KAARIKUJA 7	1964	Arkkit.tsto Lauri Silvennoinen
47:0023/1/1	KAARIKUJA 2	1966	KK:n as.os./ Olavi Maamies ja Teuvo Lindfors
47:0023/1/2	KAARIKUJA 2	1966	KK:n as.os. / Olavi Maamies ja Teuvo Lindfors
47:0023/2/1	KONTULANKAARI 3	1965	KK:n as.os. / Olavi Maamies ja Teuvo Lindfors
47:0023/2/2	KONTULANKAARI 3	1965	KK:n as.os. / Olavi Maamies ja Teuvo Lindfors
47:0023/3/1	KAARIKUJA 4	1965	KK:n as.os. / Olavi Maamies ja Teuvo Lindfors
47:0023/3/2	KAARIKUJA 4	1965	KK:n as.os. / Olavi Maamies ja Teuvo Lindfors
47:0024/4/1	KONTULANKAARI 8	1965	Arkkit.tsto Kalevi Ruokosuo
47:0024/4/2	KONTULANKAARI 12	1965	Arkkit.tsto Kalevi Ruokosuo
47:0026/5/1	SAKARA 2	1967	Arkkit.tsto Lauri Silvennoinen

47:0026/5/2	SAKARA 2	1967	Arkkittsto Lauri Silvennoinen
47:0026/5/3	SAKARA 2	1967	Arkkittsto Lauri Silvennoinen
47:0027/5/1	KONTULANKAARI 11	1969	Arkkitt. Esko Hyvärinen & Reima Harlo
47:0027/5/2	KONTULANKAARI 11	1969	Arkkitt. Esko Hyvärinen & Reima Harlo
47:0027/5/3	KONTULANKAARI 11	1969	Arkkitt. Esko Hyvärinen & Reima Harlo
47:0030/5/2	KOTIKONNUNTIE 10	1969	Arkkittsto Jorma Vuorelma
47:0030/11/1	OSTOSTIE 1	1964	Arkkittsto Lauri Silvennoinen
47:0030/11/2	OSTOSTIE 1	1964	Arkkittsto Lauri Silvennoinen
47:0030/11/3	KOTIKONNUNTIE 4	1964	Arkkittsto Lauri Silvennoinen
47:0030/11/4	KOTIKONNUNTIE 4	1964	Arkkittsto Lauri Silvennoinen
47:0030/11/5	OSTOSTIE 1	1964	Arkkittsto Lauri Silvennoinen
47:0031/2/1	LEIKKIKUJA 3	1966	Arkkitt. Touko Neronen ja Antti Miettinen / ARAS
47:0031/2/2	LEIKKIKUJA 3	1966	Arkkitt. Touko Neronen ja Antti Miettinen / ARAS
47:0031/3/1	LEIKKIKUJA 5	1966	Arkkitt.prof. Hilding Ekelund
47:0031/3/2	LEIKKIKUJA 5	1966	Arkkitt.prof. Hilding Ekelund
47:0031/3/3	LEIKKIKUJA 5	1966	Arkkitt.prof. Hilding Ekelund
47:0031/4/1	KONTUKUJA 4	1969	Keskus-Sato Oy / arkkitt.os.
47:0031/8/1	KONTUKUJA 3	1974	Arkkitt. Hely Ijäs / HKR:n talorak.os.
47:0032/2/1	KOTIKONNUNTIE 3	1965	Arkkitt. Touko Neronen ja Antti Miettinen / ARAS
47:0032/2/2	KOTIKONNUNTIE 3	1965	Arkkitt. Touko Neronen ja Antti Miettinen / ARAS
47:0032/3/1	KOTIKONNUNTIE 7	1966	Arkkitt. Markus Tavio
47:0032/5/1	KOTIKONNUNTIE 9 B	1965	Arkkittsto Matti K. Mäkinen
47:0032/5/2	KOTIKONNUNTIE 9 A	1965	Arkkittsto Matti K. Mäkinen
47:0033/1/1	KONTULANKAARI 14	1970	Arkkitt. Einari Teräsvirta
47:0033/1/3	KONTULANKAARI 14	1970	Arkkitt. Einari Teräsvirta
47:0033/1/4	KONTULANKAARI 14	1969	Arkkitt. Einari Teräsvirta
47:0034/1/1	LEIKKIKUJA 2	1973	Arkkittsto Matti Hakuri
47:0034/1/2	LEIKKIKUJA 2	1973	Arkkittsto Matti Hakuri

LIITE 2: KONTULAN ASUINRAKENNUKSET

KOhteet ovat kortteli- ja tonttijärjestyksessä

SELITYKSET:

1. kohde/ rakennuttaja ja valmistumisvuosi
2. kortteli/tontti/rakennus
3. osoite
4. suunnittelija ja suunnitteluvuosi
5. talotyyppi
6. luonnehdinta

As. Oy Naapurintie 2 ja 3/ Sato 1966

47003/3/1

Naapurintie 3

Arkkitehti Matti Hakala ja Aarne Nuortila 1964

Asuinkerrostalo

Nelikerroksinen kuusilamellinen hissitön betonielementtitalo. Sokkeli sileää paikallavalettua betonia. Huopakate. Kellarikerroksessa kylmäkellari, pesutupa ja sauna. Isoja perheasuntoja.

Nauhajulkisivu. Sisäänkäyntijulkisivussa sisäänveto porrashuoneiden kohdalla. Julkisivupinnassa ulostyöntyvät tuuletustelineet luovat reliefimäistä ilmettä.

Parvekejulkisivussa parvekkeet sisäänvedetyt, parvekekaide muun julkisivupinnan tasossa. Korostetun horisontaali-ilme.

As. Oy Naapurintie 2 ja 3/ Sato 1966

47003/3/2

Naapurintie 3

Arkkitehti Matti Hakala ja Aarne Nuortila 1964

Asuinkerrostalo

Nelikerroksinen nelilamellinen hissitön betonielementtitalo. Sokkeli sileää paikallavalettua betonia. Huopakate. Kellarikerroksessa kylmäkellari, pesutupa ja sauna. Parvekkeettomia yksiöitä 12.

Nauhajulkisivu. Sisäänkäyntijulkisivussa sisäänveto porrashuoneiden kohdalla. Julkisivupinnasta ulostyöntyvät tuuletustelineet luovat reliefimäistä ilmettä.

Parvekejulkisivussa parvekkeet sisäänvedetyt. Parvekekaide muun julkisivupinnan tasossa. Korostetun horisontaali-ilme.

As. Oy Naapurintie 2 ja 3/ Sato 1965

47004/1/1

Naapurintie 2

Arkkitehti Matti Hakala ja Aarne Nuortila 1964

Asuinkerrostalo

Viisikerroksinen seitsemänlamellinen betonielementtitalo. Hissit. Sokkeli sileää paikallavalettua betonia. Huopakate. Hissikonehuoneet katolla mineriittiä. Kellarikerroksessa kylmäkellari, pesutupa ja sauna. Talossa parvekkeettomia yksiöitä 20 ja kaksioita 25.

Julkisivut samat kuin Naapurintie 3:ssa.

As. Oy Naapurintie 6, 8 ja 10/ Sato 1965

47005/5/1

Naapurintie 6

Arkkitehti Matti Hakala ja Aarne Nuortila 1963

Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen kolmilamellinen betonielementtitalo. Betonisokkeli. Huopakate. Ullakko mineraliittipeltikate. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja pesutupa. Parvekkeettomia kaksioita 24.

Julkisivut samat kuin Naapurintie 10:ssä.

As. Oy Naapurintie 6, 8 ja 10/ Sato 1965

47005/6/1

Naapurintie 8

Arkkitehti Matti Hakala ja Aarne Nuortila 1963

Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen kolmilamellinen betonielementtitalo. Betonisokkeli. Huopakate. Ullakko mineraliittipeltikate. Kellarikerroksessa kylmäkellari, pesutupa ja sauna. Parvekkeettomia kaksioita 24.

Julkisivut samat kuin Naapurintie 10:ssä.

As. Oy Naapurintie 6, 8 ja 10 / Sato 1965

47005/7/1

Naapurintie 10

Arkkitehti Matti Hakala ja Aarne Nuortila 1963

Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen kolmilamellinen valkoiseksi maalattu betonielementtitalo. Sokkeli tummanruskeaksi maalattua betonia. Huopakate. Ullakkokerros mineraliittipeltikate. Kellarikerroksessa kylmäkellari, pesutupa ja sauna. Parvekkeettomia kaksioita 24.

Sisäänkäyntijulkisivu katkottu nauhajulkisivu, jonka katkaisevat sisäänvedetyt tuuletusparvekkeet. Tuuletusparvekkeiden kaide samassa tasossa kuin julkisivupinta. Ikkunanauhan alapuolella vaakasuora profilointi. Profiloinnin alapuolella seinäpinta uritettu. Sokkeli sisäänvedetty.

Parvekejulkisivussa parvekkeiden kohdalla sisäänveto. Voimakkaan "kennomainen" vaikutelma. Sokkeli sisäänvedetty.

Porttikuja 11/ ATT ja Haka 1965

47006/3/1

Porttikuja 11

KK:n as.os. / Arkkitehti Olavi Maamies 1964

Asuinkerrostalo

Seitsemankerroksinen kolmilamellinen harjattua betonia oleva vaalea kerrostalo. Sokkeli tummanruskea. Kellarikerroksessa saunan ja kylmäkellarin lisäksi kerhohuoneisto. Parvekkeettomia kaksioita 21.

Julkisivut samat kuin Porttikuja 3:ssa.

As. Oy Porttikuja 3-5/ Haka 1965

47006/4/1

Porttikuja 5

KK:n as.os./ Arkkitt. Olavi Maamies 1964

Asuinkerrostalo

Seitsemänkerroksinen kolmilamellinen harjattua betonia oleva vaalea kerrostalo. Sokkeli tummanruskea. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna. Parvekkeettomia kaksioita 21.

Julkisivut samat kuin Porttikuja 3:ssa.

As. Oy Porttikuja 3-5/ Haka 1965

47006/5/1

Porttikuja 3

KK:n as.os./ Arkkitt. Olavi Maamies 1964

Asuinkerrostalo

Seitsemänkerroksinen kolmilamellinen harjattua betonia oleva vaalea kerrostalo. Sokkeli tummanruskea. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna. Parvekkeettomia kaksioita 21.

Aukkojulkisivu, joka perustuu rei'itettyyn elementtiin. Sokkeli sisäänvedetty ja jäsennelty kellarin puolella kapein ikkunanauhoihin. Päädyssä ikkunat. Katolla puolen kerroksen korkuinen betonikaide.

Parvekkeet sisäänvedetyt.

As. Oy Porttikuja 1, 2, 4 ja 6/ Haka 1965

47006/6/1

Porttikuja 1

KK:n as.os./ Arkkitt. Olavi Maamies 1964

Asuinkerrostalo

Kolmikerroksinen kuusilamellinen harjattua betonia oleva hissiton talo. Betonisokkeli. Peltikate. Päädyissä ikkunat. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna. Isoja perheasuntoja.

Tyypillinen reikäelementtiin perustuva aukkojulkisivu. Porrashuoneiden kohdalla sileäksi käsitelty julkisivupinta, joka on jäsennöity kapealla vaakaikkunalla. Sokkeli sisäänvedetty. Puulasiovet ja kapea vaakaikkuna-aihe sokkelissa.

Parvekejulkisivussa leveät sisäänvedetyt parvekkeet. Parvekekaide-elementit työntyvät selkeästi ulos julkisivupinnasta, mikä yhdessä parvekkeen metallipinnakaiteen ja alasietyjen ränniputkien kanssa antavat julkisivulle reliefimäistä ilmettä. Sisäänvedettyä sokkeliä jäsentää kellarin nauhaikkuna sokkelin yläreunassa.

As. Oy Porttikuja 1, 2, 4 ja 6/ Haka 1965

47007/1/1

Porttikuja 2

KK:n as.os./ Arkkitt. Olavi Maamies 1963

Asuinkerrostalo

Kolmikerroksinen kuusilamellinen harjattua betonia oleva vaalea talo. Ei hissejä. Sokkeli vihreäksi maalattua betonia. Peltikate. Kellarikerroksessa kylmäkellari, pesutupa ja sauna. Isoja perheasuntoja.

Julkisivut samat kuin Porttikuja 1:ssä.

As. Oy Porttikuja 1, 2, 4 ja 6/ Haka 1965

47007/2/1

Porttikuja 4

KK:n as.os./ Arkk. Olavi Maamies 1964

Asuinkerrostalo

Kolmikerroksinen seitsemänlamellinen harjattua betonia oleva talo. Ei hissejä. Betonisokkeli. Peltikate. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna. Isoja perheasuntoja.

Julkisivut samat kuin Porttikuja 1:ssä.

As. Oy Porttikuja 1, 2, 4 ja 6/ Haka 1965

47007/3/1

Porttikuja 6

KK:n as.os./ Arkk. Olavi Maamies 1963

Asuinkerrostalo

Kolmikerroksinen seitsemänlamellinen harjattua betonia oleva talo. Ei hissejä. Betonisokkeli. Peltikate. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna. Isoja perheasuntoja.

Julkisivut samat kuin Porttikuja 1:ssä.

Kiint. Oy Kontulankuja 5/ ATT 1966

47010/3/1

Kontulankuja 5

Arkk. Matti Hakuri 1965

Asuinkerrostalo

Kolmikerroksinen kuusilamellinen valkoinen kenitex-pinnoitteinen betonielementtitalo. Päädyt puhtaaksi muurattua vaaleanharmaaksi maalattua tiiltä. Pieni harjakatto galvanoitua peltiä. Maalattu betonisokkeli. Sokkelin alkuperäinen tummanharmaa väri muutettu vaaleanharmaaksi. Ikkunaväljen julkisivulevyjen väri muutettu tummanharmaasta ruskeaksi. Ei hissejä. Kylmäkellarin lisäksi kellarikerroksessa on seurakunnan käytössä oleva kerhohuoneisto. Isoja perheasuntoja.

Sisäänkäyntijulkisivun funkis-ilme syntyy vaakasuorasta nauhaikkunasta ja räystäslistasta. Ikkunanauhan katkaisee porrashuoneiden kohdalla sileä julkisivun osa, jossa kahden kapean pystyikkunan muodostama aihe. Tämä tuo julkisivuihin 50-lukua muistuttavaa ilmettä. Sisäänkäyntien yläpuolella pienet lippakatokset ja kaakelointi ulko-ovien syvennyksissä. Räystäslistan ja katosten alapinta tummaa puuta.

Parvekejulkisivussa parvekkeiden sijoittelun epäsymmetrinen ryhmittelyperiaate luo julkisivuihin poikkeuksellista rytmiä. Reliefivaikutelma syntyy ulostyöntyvistä parvekekaide-elementeistä, räystäslistasta ja julkisivun sisäänvedosta päädyissä.

Kiint. Oy Kontulankuja 5/ ATT 1967

47010/3/2

Kontulankuja 5

Arkk. Matti Hakuri 1965

Asuinkerrostalo

Nelikerroksinen viisilamellinen valkoinen kenitex-pinnoitteinen betonielementtitalo. Päädyt puhtaaksi muurattua vaaleanharmaaksi maalattua tiiltä. Pieni harjakatto galvanoitua peltiä. Maalattu betonisokkeli. Sokkelin alkuperäinen tummanharmaa väri muutettu vaaleanharmaaksi. Ikkunaväljen julkisivulevyjen väri muutettu tummanharmaasta ruskeaksi. Ei hissejä. Kellarikerroksessa sauna, pesutupa ja kylmäkellari. Parvekkeettomia kaksioita 10.

Julkisivut samat kuin rakennuksessa 1.

KlInt. Oy Kontulankuja 3/ ATT 1965

47010/6/1

Kontulankuja 3

Arkkit. Aili ja Niilo Pulkka 1964

Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen kolmilamellinen betonielementtitalo. Alkuperäiset siporex-päädyt korvattu mineriittilevyillä. Betonisokkeli. Ullakkokerros. Katto sinkittyä peltiä. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna. Parvekkeettomia asuntoja: 8 pientä yksiötä ja 24 kaksiota. Yhteensä 56 asuntoa.

Puolinauhajulkisivu, jossa ikkunavälit puupanelia. Ikkunanauha korkeampi kuin vaakasuora horisontaalinauha. Pienet sisäänvedetyt miniparvekkeet. Parvekekaiteet julkisivupinnan tasossa.

Sisääntulojulkisivu. Sokkelikerroksessa autotalleja. Kapeat sisäänvedetyt tuuletusparvekkeet.

KlInt. Oy Kontulankuja 3/ ATT 1965

47010/6/2

Kontulankuja 3

Arkkit. Aili ja Niilo Pulkka 1964

Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen kolmilamellinen betonielementtitalo. Alkuperäiset siporex-päädyt korvattu mineriittilevyillä. Betonisokkeli. Ullakkokerros. Katto sinkittyä peltiä. Kellarikerroksessa kylmäkellari. Parvekkeettomia asuntoja: 8 pientä yksiötä ja 24 kaksiota. Yhteensä 56 asuntoa.

Julkisivut samat kuin rakennuksessa 1 (huonokuntoisempi).

KlInt. Oy Kontulankuja 3/ ATT 1965

47010/6/3

Kontulankuja 3

Arkkit. Aili ja Niilo Pulkka 1964

Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen kolmilamellinen betonielementtitalo. Alkuperäiset siporex-päädyt korvattu mineriittilevyillä. Betonisokkeli. Ullakkokerros. Katto sinkittyä peltiä. Kellarikerroksessa kylmäkellari, pesutupa ja sauna sekä kerhohuoneisto. Parvekkeettomia kaksioita 16. Asuntoja yhteensä 48.

Julkisivut samat kuin rakennuksessa 1.

As. Oy Tanhuantie 8/ 1967

47011/1/1

Tanhuantie 10

Arkkit. Ossian von Konow 1966

Rivitalo

Kaksikerroksinen oranssinruskea tiilinen rivitalo. Puuosat käsitelty sinertävällä puunkyllästysaineella. Betonisokkeli. Katto galvanoitua peltiä. Viisi asuntoa, joissa 4 - 5 h + k + s.

As. Oy Tanhuan-Salpa/ 1986

47011/2/1-2

Tanhuantie 8

Arkkittsto Reijo Ailus 1985

Kaksi rivitaloa

Kaksi kaksikerroksista punatiilistä rivitaloa. Betonisokkelit. Katot mustaksi maalattua galvanoitua peltiä. Kymmenen asuntoa, joissa 3 - 4 h + k + s.

As. Oy Konturivit/ 1966

47011/3/1-3

Tanhuantie 6

Arkkitt. Paul Bernoulli-Vesterä 1965

Kolme rivitaloa

Kolme kaksikerroksista rivitaloa. Päädyt ja ulkonevat muurinosat punatiiltä, muuten vaakalaudoitettua tummaa puuta. Betonisokkelit. Bitumihuopakatot. Yhteensä 27 asuntoa, joissa 3 h + kk - 4 h + k. Asuntoihin ei ole alunperin kuulunut saunoja. Seitsemään asuntoon on jälkikäteen rakennettu oma sauna.

Kiint. Oy Tanhuantie 2/ 1967

47012/1/1

Tanhuantie 4

Arkkittsto Matti Hakala ja Aarne Nuortila 1965

Asuinkerrostalo

Kolmikerroksinen seitsemänlamellinen valkoinen kahitiilitalo. Sokkeli keskiharmaaksi maalattua betonia. Huopakatteinen tasakatto. Ei hissejä. Kellarikerroksessa kylmäkellari, pesutupa ja sauna. Parvekkeettomia kaksioita 12.

Sisäänkäyntijulkisivu nauhajulkisivu, joka katkottu lamellien keskellä. Sisäänvedetty tumma sokkelikerros, lasiovet. Sokkelissa kapea vaakasuora yläikkunanauha. Funkis-ilme.

Parvekejulkisivussa sisäänvedetty sokkeli yhdessä ulostyöntyvien parveke-elementtien kanssa luo reliefimäisen vaikutelman. Betonikaiteissa sivulla ilmava teräsriläkaide.

Kiint. Oy Kontulankuja 5/ ATT 1966

47013/1/1

Kontulankuja 2

Arkkitt. Erkki Helamaa ja Veijo Martikainen 1965

Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen kolmilamellinen betonielementtitalo. Päädyt mineriittiä. Maalattu betonisokkeli. Ullakkokerros. Kellarikerroksessa pesutupa ja sauna. Parvekkeettomia yksiöitä kahdeksan ja kaksioita 24.

Sisäänkäyntijulkisivu nauhaikkunajulkisivu, jossa sisäänvedot kapeiden tuuletusparvekkeiden kohdalla. Tuuletusparvekkeiden sivuilla rännit. Hieman ulosvedetyt tuuletusparvekkeiden betonikaide-elementit ja vaakasuorat tuuletusrilät luovat julkisivuun reliefimäistä ilmettä.

Parvekejulkisivu. Perusluonteeltaan nauhaikkunajulkisivu, jossa kapeiden miniparvekkeiden kohdalla sisäänvedot. Parvekekaiteen hieman ulosvedetty betonielementtilevy ainoa reliefimäinen aihe.

Kiint. Oy Kontulankuja 5/ ATT 1966

47013/1/2
Kontulankuja 2
Arkkitt. Erkki Helamaa ja Veijo Martikainen 1965
Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen kolmilamellinen betonielementtitalo. Päädyt mineriittiä. Maalattu betonisokkeli. Ullakkokerros. Kellarikerroksessa sauna. Parvekkeettomia yksiöitä 8 ja kaksioita 24.

Julkisivut samat kuin rakennuksessa 1.

Tanhuantie 1/ Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi 1965

47013/2/1
Tanhuantie 1
Arkkitt.tsto Jorma Vuorelma 1964
Asuinkerrostalo

Viisikerroksinen seitsemänlamellinen betonielementtitalo. Hissit. Päädyt puhtaaksi muurattua Kahi-tiiltä. Tummanharmaa betonisokkeli, sisäänkäyntijulkisivun puolella mäntypanelointi. Ullakkokerros valkoista aaltomineriittiä. Kellarikerroksessa kylmäkellarit, pesutupa ja sauna. Pieniä parvekkeettomia 25 m2:n yksiöitä 35 kappaletta.

Puhdaspiirteinen nauhaikkunajulkisivu, jossa nauha selkeästi kapeampi kuin sen alla oleva sileä seinäpinta. Sisäänvedetyt tuuletusparvekkeet. Tuuletusparvekkeiden betonikaiteet ikkunauhan osia. Musta säleikkökaide tuuletusparvekkeissa. Vahva funkis-ilme.

Parvekkeet sisäänvedetyt. Kaiteet osa vaakasuoraa julkisivunauhaa, mikä korostaa nauhajulkisivun vaikutelmaa. Nauhassa pieni porrastus suurempien ikkunoiden kohdalla. Sisäänvedetty sokkeli.

Tanhuantie 1/ Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi 1965

47013/2/2
Tanhuantie 1
Arkkitt.tsto Jorma Vuorelma 1964
Asuinkerrostalo

Viisikerroksinen nelilamellinen betonielementtitalo. Hissit. Päädyt puhtaaksi muurattua Kahi-tiiltä. Tummanharmaa betonisokkeli, sisäänkäyntijulkisivun puolella mäntypanelointi. Ullakkokerros valkoista aaltomineriittiä. Kellarikerroksessa kylmäkellarit, pesutupa ja sauna. Parvekkeettomia 38 m2:n kaksioita 20.

Julkisivut samat kuin rakennuksessa 1.

As. Oy Keinulaudantie 1/ Sato 1967

47015/1/1
Keinulaudantie 1
Arkkitt.tsto Lauri Silvennoinen 1966
Asuinkerrostalo

Valkoiseksi maalattu nelikerroksinen nelilamellinen sandwich-betonielementtitalo. Puhtaaksivalettu vihreä betonisokkeli, alunperin musta. Singelipäällysteinen huopakate, räystäät sinkittyä teräspeltiä. Ei hissejä. Kellarikerroksessa kylmäkellari, pesutupa ja sauna. Parvekkeettomia yksiöitä 16.

Puhdaspiirteinen nauhaikkunajulkisivu. Ikkunanauhojen matalimmat osat näyttävät porrashuoneiden sijainnin. Sokkelissa pienet ikkunat. Vahva funkis-ilme.

Parvekesivu katkottu nauhajulkisivu, joka on jäsennetty parveke-elementein. Parvekkeissa ulkonevat kantavat pieliseinät. Ikkunanauhoja katkaisevat tummanharmaat seinänosat. Teräslasiovet. Sokkelien yläreunassa kapeat nauhamaiset kellarin ikkunat.

As. Oy Keinulaudantie 1/ Sato 1967

47015/1/2

Keinulaudantie 1

Arkkitt.sto Lauri Silvennoinen 1966

Asuinkerrostalo

Valkoiseksi maalattu nelikerroksinen kolmilamellinen sandwich-betonielementtitalo. Puhtaaksivalettu vihreä betonisokkeli, alunperin musta. Singelipäälysteinen huopakate, räystäät sinkittyä teräspeltiä Ei hissejä. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna. Parvekkeettomia yksiöitä kahdeksan ja parvekkeettomia kaksioita neljä.

Julkisivut samat kuin rakennuksessa 1.

As. Oy Keinulaudantie 5/ Sato 1966

47015/3/1

Keinulaudantie 5

Arkkitt.sto Lauri Silvennoinen 1965

Asuinkerrostalo

Valkoiseksi maalattu yhdeksänkerroksinen nelilamellinen teräsbetonielementtitalo. Puhtaaksivalettu harmaa betonisokkeli, alunperin musta. Huopakate. Ullakkokerros harmaaksi maalattua peltiä, peltikate. Parvekkeissa alunperin mustat verkkokaiteet, jotka muutettu sinkityiksi teräspinnakaiteiksi. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna.

Puhdaspiirteinen nauhaikkunajulkisivu. Alunperin liukuikkunoita. Ikkunoiden uusimisen yhteydessä ikkunoihin on lisätty pokia. Julkisivussa vahva funkis-ilme, jota korostaa rakennuksen korotettu otsa.

Sisäänkäyntijulkisivu kennomainen parvekejulkisivu. Parvekkeissa ulkonevat kantavat pieliseinät. Päädyissä porrastus.

As. Oy Keinulaudantie 5/ Sato 1966

47015/3/2

Keinulaudantie 5

Arkkitt.sto Lauri Silvennoinen 1965

Asuinkerrostalo

Valkoiseksi maalattu yhdeksänkerroksinen kolmilamellinen teräsbetonielementtitalo. Puhtaaksivalettu harmaa betonisokkeli, alunperin musta. Huopakate. Ullakkokerros sinkittyä harmaata peltiä, peltikate. Parvekkeissa alunperin mustat verkkokaiteet, jotka muutettu sinkityiksi teräspinnakaiteiksi. Kellarikerroksessa kylmäkellari, pesutupa ja sauna.

Julkisivut samat kuin rakennuksessa 1.

As. Oy Keinulaudantie 3/ 1971

47015/6/1

Keinulaudantie 3

Arkkitt.sto Vahtera & Heino 1970

Asuinkerrostalo

Nelikerroksinen kolmilamellinen vaaleanharmaa betonielementtitalo. Hissit. Tummanbeige betonielementtisokkeli, alunperin tummanharmaa. Ikkunakarmit ja ovipuitteet olleet siniset/tummanharmaat, nyt ruskeat. Matala keskiharmaa harjakatto, galvanoitua peltiä. Kellarikerroksessa kylmäkellari, pesutupa ja sauna sekä maalaus- ja remontointiliike. Parvekkeettomia 32 m²:n yksiöitä 12.

Elementtiruudukkoon perustuva aukkojulkisivu. Tuuletusparvekkeiden yhteydessä julkisivussa ulosveto. Tuuletusparvekkeiden kaiteet betonielementtejä.

Parvekkeissa ulkonevat kantavat pieliseinät. Harmaat betonielementtikaiteet.

Kiint. Oy Keinulaudantie 4/ Sato 1966

47016/2/1

Keinulaudantie 4

Arkkittsto Lauri Silvennoinen 1965

Asuinkerrostalo

Kolmikerroksinen kuusilamellinen valkoiseksi maalattu teräsbetonielementtitalo, pystyynharjattua betonia. Ei hissejä. Loiva pulpettikatto sinkittyä peltiä. Tummanharmaa betonisokkeli. Ranskalaiset parvekkeet, joissa mustat pinnakaiteet. Metallilasiovet, sisäpihalla puuovet. Kellarikerroksessa kylmäkellari, pesutupa ja sauna. Huoneistot yksiöitä (18), kaksioita (18) ja kolmioita (18).

Puhdaspiirteinen nauhajulkisivu, jossa porrashuoneiden kohdalla nauhassa matalammat ikkunat. Vahva funkis-ilme.

Parvekejulkisivu nauhajulkisivu, jota jäsentää ranskalaiset parvekkeet. Ikkunanauha sileää seinänosaa korkeampi. Umpisokkeli, jossa kapea kellarin ikkunanauha. Voimakas funkis-ilme.

Kiint. Oy Keinulaudantie 4/ Sato 1965

47016/2/2

Keinulaudantie 4

Arkkittsto Lauri Silvennoinen 1965

Asuinkerrostalo

Kolmikerroksinen viisilamellinen valkoiseksi maalattu teräsbetonielementtitalo, pystyynharjattua betonia. Ei hissejä. Loiva pulpettikatto sinkittyä peltiä. Tummanharmaa betonisokkeli. Ranskalaiset parvekkeet, joissa mustat pinnakaiteet. Metallilasiovet, toisella julkisivulla puuovet. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna. Huoneistot kaksioita 2 h + k ja 2 h + kk, yhteensä 45 kpl.

Julkisivut samat kuin rakennuksessa 1.

As. Oy Keinulaudantie 7/ Sato 1966

47017/1/1

Keinulaudantie 7

Arkkittsto Lauri Silvennoinen 1965

Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen nelilamellinen valkoiseksi maalattu teräsbetonielementtitalo. Sokkeli puhtaaksi valettua mustaksi maalattua betonia. Ullakkokerros sinkittyä peltiä/peltikate. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna.

Nauhajulkisivut ja rakennusten massoittelu sama kuin Keinulaudantie 5:ssä.

Parvekejulkisivu sisäänvedetyn ja ulkonevan parvekejärjestelmän yhdistelmä. "Kennomainen" julkisivu. Parvekkeissa kantavat betonielementtiset pieliseinät. Parvekkeissa alkuperäinen musta verkkokaide. Parvekejulkisivu tyyppiä "etelän rantahotelli". Funkis-ilme.

As. Oy Keinulaudantie 7/ Sato 1966

47017/1/2

Keinulaudantie 7

Arkkittsto Lauri Silvennoinen 1965

Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen kolmilamellinen valkoiseksi maalattu teräsbetonielementtitalo. Sokkeli puhtaaksi valettua mustaksi maalattua betonia. Ullakkokerros sinkittyä peltiä/peltikate. Kellarikerroksessa pesutupa ja sauna. Parvekkeettomia yksiöitä 24.

Julkisivut samat kuin rakennuksessa 1.

As. Oy Keinutie 3/ Haka 1966

47018/2/1

Keinutie 3

Arkkit. Matti Hakuri 1964

Asuinkerrostalo

Viisikerroksinen kuusilamellinen harjattua maalattua betonia oleva talo. Hissit. Sokkeli puhtaaksivalettua maalattua betonia. Ikkunavälit ja parvekkeet hierrettyä, maalattua betonia. Katto galvanoitua peltiä. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna. Parvekkeettomia yksiöitä 20.

Sama julkisivujäsentelyperiaate kuin korttelin 47018 muissa taloissa. Nauhavaikutelma heikompi johtuen vaaleasta yleisvärityksestä.

As. Oy Keinutie 3/ Haka 1966

47018/2/2

Keinutie 3

Arkkit. Matti Hakuri 1964

Asuinkerrostalo

Viisikerroksinen kolmilamellinen harjattua maalattua betonia oleva talo. Hissit. Puhtaaksivalettu maalattu betonisokkeli. Ikkunavälit ja parvekkeet hierrettyä, maalattua betonia. Katto galvanoitua peltiä. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna. Parvekkeettomia yksiöitä viisi.

Julkisivut samat kuin rakennuksessa 1.

As. Oy Keinutie 5/ Haka 1965

47018/3/1

Keinutie 5

Arkkit. Matti Hakuri 1964

Asuinkerrostalo

Kolmikerroksinen seitsemänlamellinen vaaleaksi maalattu betonitalo. Ei hissejä. Sokkeli puhtaaksivalettua maalattua betonia. Ikkunavälit ja parvekkeet hierrettyä maalattua betonia. Katto galvanoitua peltiä. Kellarikerroksessa kylmäkellari, pesutupa, sauna ja kerhohuoneisto. Isoja perheasuntoja.

Julkisivujäsentelyperiaate sama kuin Keinutie 11.

As. Oy Keinutie 7/ Haka 1966

47018/4/1

Keinutie 7

Arkkit. Matti Hakuri 1964

Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen kolmilamellinen kerrostalo. Julkisivut harjattua maalattua betonia. Päädyt, ikkunavälit ja parvekkeet hierrettyä maalattua betonia, sokkelit puhtaaksivalettua maalattua betonia. Ullakkokerroksen seinät mineriittiä ja katto galvanoitua peltiä. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna. Parvekkeettomia yksiöitä 24.

Julkisivut samat kuin Keinutie 9:ssä.

As. Oy Keinutie 7/ Haka 1965

47018/4/2

Keinutie 7

Arkkit. Matti Hakuri 1964

Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen kolmilamellinen kerrostalo. Julkisivut harjattua maalattua betonia. Päädyt, ikkunavälit ja parvekkeet hierrettyä maalattua betonia, sokkeli puhtaaksivalettua maalattua betonia. Ullakkokerroksen seinät mineriittiä ja katto galvanoitua peltiä. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna. Parvekkeettomia yksiöitä kahdeksan.

Julkisivut samat kuin Keinutie 9:ssä.

As. Oy Keinutie 9/ Haka 1969

47018/5/1

Keinutie 9

Arkkit. Matti Hakuri 1965

Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen kolmilamellinen vaalean kellertävän ja okran värinen betonitalo. Alunperin tummanharmaa betonisokkeli maalattu tummanruskeaksi. Ullakkokerros mineriittiä ja galvanoitua peltiä. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna. Parvekkeettomia yksiöitä kahdeksan. Sisäänkäynteihin lisätty harmaat mineriittiset sadekatokset, joiden alapuoli puuta.

Sisäänkäyntijulkisivu katkottu nauhajulkisivu. Umpisokkeli. Porraskäytävien kohdalla voimakkaat sisäänvedot, jossa toisessa laidassa porrashuoneiden kapeat pystyikkunat. Metallilasiulko-ovet.

Parvekkeet sisäänvedetty. Parvekekaide ulosvedetty julkisivupinnasta. Reliefiaihe.

As. Oy Keinutie 11/ Haka 1966

47018/6/1

Keinutie 11

Arkkit. Matti Hakuri 1965

Asuinkerrostalo

Kolmikerroksinen kuusilamellinen harjattua maalattua betonia oleva talo. Päädyt, ikkunavälit ja parvekkeet alunperin vaaleanharmaata hierrettyä ja maalattua betonia, nyt ikkunavälit ja parvekkeet beigen väriset ja seinät sekä päädyt kellertävänvalkoisen sekä okran väriset. Alunperin tummanharmaa betonisokkeli maalattu vihreäksi. Tasakatto galvanoitua peltiä. Ei hissejä. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna. Porrashuoneista ei pääse suoraan kellaritiloihin. Isoja perheasuntoja.

Katkottu nauhajulkisivu, jossa ikkuna-aukkojen väliosat ovat betonielementtiä. Nauhamaista vaikutelmaa korostaa tummimmalla käsiteltyt vaakasuorat julkisivun osat ja julkisivun läpimenevät ikkunapellit. Ikkunapellin alla vaakasuora noin 20 cm:n korkuinen elementti. Julkisivu käsitelty ikäänkuin nauhajulkisivu. Näyttävät sisäänkäyntikatokset sekä lakatut puu- ja lasiovet.

Sisäänvedetyt parvekkeet, joissa betonielementtikaide.

As. Oy Keinutie 11/ Haka 1966

47018/6/2

Keinutie 11

Arkkit. Matti Hakuri 1965

Asuinkerrostalo

Kolmikerroksinen seitsemänlamellinen pitkä julkisivu. Julkisivut harjattua maalattua betonia. Päädyt, ikkunavälit ja parvekkeet alunperin vaaleanharmaata hierrettyä ja maalattua betonia, nyt ikkunavälit ja parvekkeet beigen väriset ja seinät sekä päädyt kellertävänvalkoiset sekä okran väriset. Alunperin tummanharmaa betonisokkeli maalattu vihreäksi. Tasakatto galvanoitua peltiä. Ei hissejä. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna. Porrashuoneista ei pääse suoraan kellaritiloihin. Isoja perheasuntoja.

Julkisivut samat kuin rakennuksessa 1.

As. Oy Keinutie 11/ Haka 1966

47018/6/3

Keinutie 11

Arkkit. Matti Hakuri 1965

Asuinkerrostalo

Kolmikerroksinen viisilamellinen harjattua maalattua betonia oleva talo. Päädyt, ikkunavälit ja parvekkeet alunperin vaaleanharmaata hierrettyä ja maalattua betonia, nyt ikkunavälit ja parvekkeet beigen väriset ja seinät sekä päädyt kellertävänvalkoisen sekä okran väriset. Alunperin tummanharmaa betonisokkeli maalattu vihreäksi. Tasakatto galvanoitua peltiä. Ei hissejä. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna. Porrashuoneista ei pääse suoraan kellaritiloihin. Isoja perheasuntoja.

Julkisivut samat kuin rakennuksessa 1.

As. Oy Keinutie 4/ Haka 1968

47019/2/1

Keinutie 4

Arkkit. Matti Hakuri 1966

Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen kolmilamellinen vaaleanharmaaksi maalattu betonitalo. Porrashuoneiden kohdalla sisäänvedot. Väritys ruskea. Ruskea betonisokkeli, aiemmin tummanharmaa. Ullakkokerros, katto ja räystäs sinkittyä peltiä. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna. Parvekkeettomia yksiöitä seitsemän.

Sisäänkäyntijulkisivu reikäelementtijulkisivu, jossa porrashuoneiden kohdalla sisäänveto. Sisäänkäynneissä mineriittikatokset, joiden kantavat osat päällystetty klinkkerillä.

Parvekeosat sisäänvedetyt. Parvekekaide ruskea, hieman ulosvedetty betonielementti.

As. Oy Kaarenjalka 3/ Haka 1967

47019/3/1

Kaarenjalka 3

Arkkit. Matti Hakuri 1966

Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen kolmilamellinen vaaleanharmaaksi maalattu betonitalo. Betonisokkeli. Ullakkokerros tummanharmaaksi maalattua sinkittyä peltiä ja puupanelia. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna. Pieniä parvekkeettomia yksiöitä kahdeksan.

Julkisivut samat kuin Keinutie 4:ssä.

As. Oy Kaarenjalka 3/ Haka 1967

47019/3/2

Kaarenjalka 3

Arkk. Matti Hakuri 1966

Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen kolmilamellinen vaaleanharmaaksi maalattu betonitalo. Betonisokkeli. Ullakkokerros tummanharmaaksi maalattua sinkittyä peltiä ja puupanelia. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna. Pieniä parvekkeettomia yksiöitä kahdeksan.

Julkisivut samat kuin Keinutie 4:ssä.

As. Oy Keinutie 6/ Haka 1967

47019/4/1

Keinutie 6

Arkk. Matti Hakuri 1966

Asuinkerrostalo

Kolmikerroksinen viisilamellinen pulpettikattoinen betonitalo. Katto sinkittyä peltiä. Seinät harjattua maalattua betonia, alunperin vaaleanharmaat, nyt beigenväriset. Alunperin tummanharmaaksi maalattu betonisokkeli, nyt ruskea. Ei hissejä. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna.

Reikäelementtijulkisivu. Pienet neliömäiset tuuletusikkunat. Porrashuoneiden kohdalla vaakasuora ikkuna-aihe. Sisäänkäyntien yhteydessä vaaleanharmaat poimutettua polttomaalattua peltiä olevat katokset, lakatut puu-lasiovet.

Sisäänvedetyt parvekkeet. Parvekekaiteena on rissattu ja vaaleanharmaaksi maalattu betonielementti. Räystäs on poimutettua vaaleanharmaaksi polttomaalattua peltiä.

As. Oy Kaarenjalka 5/ Haka 1968

47019/5/1

Kaarenjalka 5

Arkk. Matti Hakuri 1966

Asuinkerrostalo

Pitkä viisikerroksinen kuusilamellinen pulpettikattoinen betonitalo. Julkisivut harjattua maalattua betonia, päädyt ja parvekkeet rissattua maalattua betonia. Sokkeli puhtaaksivalettua betonia. Alkuperäinen tummanharmaa sokkeli maalattu ruskeaksi, vaaleanharmaat seinät vaaleankellertäviksi ja parvekkeet vihertäviksi. Katossa sinkitty peltikate ja räystäs maalattua galvanoitua peltiä. Kellarikerroksessa kylmäkellari, sauna ja liiketilaa (korjausompelimo). Pieniä parvekkeettomia yksiöitä 30.

Reikäelementtijulkisivu. Porrashuoneiden kohdalla pinnoitetut (lämmin harmaa) sisäänvedot. Sisäänvedoissa suuret ikkunat, ylhäällä kapea nauhaikkuna. Sisäänkäyntikatoksissa klinkkeriseinät. Valoisat porrashuoneet.

Julkisivu sama kuin Kaarenjalka 3:ssa, mutta yksivärinen.

As. Oy Keinutie 8/ Haka 1967

47019/6/1

Keinutie 8

Arkkit. Matti Hakuri 1966

Asuinkerrostalo

Kolmikerroksinen viisilamellinen pulpettikattoinen talo. Seinät ja ikkunoiden välielementit harjattua ja vaaleanharmaaksi maalattua betonia. Päädyt ja parvekekaiteet rissattua ja vaaleanharmaaksi maalattua betonia. Sokkeli tummanharmaaksi maalattua puhtaaksivalettua betonia. Sinkitty peltikate. Kellari-kerroksessa kylmäkellari ja sauna. Isoja perheasuntoja.

Julkisivut samat kuin Keinutie 6:ssa.

As. Oy Kontulankaari 2-4/ Haka 1970

47020/5/1

Kontulankaari 2

Arkkit. Matti Hakuri 1969

Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen kolmilamellinen talo, jonka seinät ovat rouhepintaista betonia. Sokkeli tummanharmaata betonia. Ullakokerros sinkittyä peltiä. Saunatilat ullakolla.

Reikäelementtijulkisivu. Porrashuoneissa vaakanauhaikkunat. Ovisyvennyksissä tummanruskea klinkkeri. Lakatut puuovet. Pienet sisäänvedetyt tuuletusparvekkeet.

Parvekejulkisivussa sisäänvedetyt parvekkeet, joissa valkoiset betonikaiteet.

As. Oy Kontulankaari 2-4/ Haka 1970

47020/5/2

Kontulankaari 2

Arkkit. Matti Hakuri 1969

Asuinkerrostalo

Yhdeksänkerroksinen nelilamellinen talo, jonka seinät ovat rouhepintaista betonia. Sokkeli tummanharmaata betonia. Ullakokerros sinkittyä peltiä. Saunatilat ullakolla.

Julkisivut samat kuin rakennuksessa 1.

As. Oy Kontulankaari 2-4/ Haka 1969

47020/6/1

Kontulankaari 4

Arkkit. Matti Hakuri 1968

Asuinkerrostalo

Kolmikerroksinen kolmilamellinen betonitalo. Sokkeli tummanharmaaksi maalattua betonia. Seinät vaaleanharmaata rouhepintaista betonia. Porrasseinät ja parvekkeet maalattua valkoista betonia. Pieni harjakatto sinkittyä peltiä.

Pelkistetty ruutareikäelementti. Sisäänkäyntien kohdalla pieni sisäänveto ja seinä maalattua valkoista betonia.. Porrashuoneissa korkeat ikkunat. Ulko-ovien yläpuolella lipat, puu + lasiulko-ovet.

Ulosvedetyt parvekkeet. Muuten yksinkertainen reikäelementti. Parvekekaide valkoiseksi maalattu betonielementti.

As. Oy Kontulankaari 2-4/ Haka 1969

47020/6/2

Kontulankaari 4

Arkkit. Matti Hakuri 1968

Asuinkerrostalo

Kolmikerroksinen nelilamellinen betonitalo. Sokkeli tummanharmaaksi maalattua betonia. Seinät vaaleanharmaata rouhepintaista betonia. Pieni harjakatto sinkittyä peltiä.

Julkisivut kuten rakennuksessa 1.

As. Oy Kaarenjalka 4/ Haka 1968

47020/7/1

Kaarenjalka 4

Arkkit. Matti Hakuri 1967

Asuinkerrostalo

Yhdeksänkerroksinen nelilamellinen rouhepintainen betonitalo. Porrashuoneiden sisäänvetokohdat valkoiseksi maalattua betonia. Ullakkokerros sinkittyä peltiä, saunan kohdalla lisäksi Leca-tiiltä. Katto sinkittyä peltiä. Kellarikerroksessa kylmäkellarit.

Julkisivut kuten Kaarenjalka 6:ssa. Pieniä eroja ikkuna-aukotuksessa.

As. Oy Kaarenjalka 6/ Haka 1969

47020/8/1

Kaarenjalka 6

Arkkit. Matti Hakuri 1967

Asuinkerrostalo

Yhdeksänkerroksinen nelilamellinen rouhepintainen betonitalo. Porrashuoneiden sisäänvetokohdat valkoiseksi maalattua betonia. Ullakkokerros sinkittyä peltiä, saunan kohdalla myös Leca-tiiltä. Katto sinkittyä peltiä. Kellarikerroksessa kylmäkellarit.

Reikäelementtijulkisivu. Sisäänkäyntijulkisivussa porrashuoneen kohdalla sisäänveto, jossa vaakasuoraikkuna-aihe ja kapeat sisäänvedetyt tuuletusparvekkeet. Sisäänkäyntien yhteydessä lippa + klinkkeripinta, lakatut puuovet+lasi. Ullakkokerros.

Parvekkeet sisäänvedetyt, parvekekaide valkoinen betonielementti.

As. Oy Kaarenjalka 10/ Haka 1970

47020/9/1

Kaarenjalka 10

Arkkit. Matti Hakuri 1969

Asuinkerrostalo

Kolmikerroksinen nelilamellinen rouhepintainen betonielementtitalo. Pieni sinkittyä peltiä oleva harjakatto, joka ei näy päädyistä. Sokkeli tummanharmaata betonia. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna. Isoja asuntoja.

Reikäelementtijulkisivu. Sisäänkäynnit sisäänvedetyt, seinäpinta klinkkeriä, muuten käsittelemätön rouhepinta. Ovissa teräskehys + puu + lasi.

Puolittain sisäänvedetyt parvekkeet. Parvekekaide betonielementti.

As. Oy Kaarenjalka 10/ Haka 1970

47020/9/2

Kaarenjalka 10

Arkkit. Matti Hakuri 1969

Asuinkerrostalo

Kolmikerroksinen kolmilamellinen rouhepintainen betonielementtitalo. Pieni sinkittyä peltiä oleva harjakatto, joka ei näy päädyistä. Sokkeli tummanharmaata betonia. Kellarikerroksessa kylmäkellari, sauna ja kerhohuoneisto. Isoja asuntoja.

Julkisivut samat kuin rakennuksessa 1.

As. Oy Kaarenjalka 10/ Haka 1970

47020/9/3

Kaarenjalka 10

Arkkit. Matti Hakuri 1969

Asuinkerrostalo

Kolmikerroksinen kolmilamellinen rouhepintainen betonielementtitalo. Pieni sinkittyä peltiä oleva harjakatto, joka ei näy päädyistä. Sokkeli tummanharmaata betonia. Kellarikerroksessa kylmäkellari, sauna ja kerhohuoneisto. Isoja asuntoja.

Julkisivut samat kuin rakennuksessa 1.

As. Oy Kotikonnuntie 2/ Sato 1968

47021/2/1

Kotikonnuntie 2

Arkkit. Esko Hyvärinen & Reima Harlo 1967

Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen nelilamellinen vaalea betonielementtitalo (paljastettu kiviainespinta). Harmaaksi maalattu betonisokkeli. Ullakkokerros tummanharmaata sinkittyä peltiä. Kellarikerroksessa kylmäkellari, pesutupa ja sauna.

Tyypillinen elementtiruudukkoon perustuva aukkojulkisivu. Tuuletusparvekkeiden kohdalla pieni sisäänveto, maalattu betonipinta. Tuuletusparvekkeet uritettua peltilevyä, sivulla teräspinnakaide.

Sisäänvedetyt parvekkeet. Parvekekaide rouhebetonielementti, joka elementin paksuuden verran ulkona seinäpinnasta.

Kiint. Oy Ostostie 2/ Sato 1968

47021/4/1

Ostostie 2

Arkkit. Esko Hyvärinen & Reima Harlo 1967

Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen kolmilamellinen vaalea betonielementtitalo. Harmaaksi maalattu betonisokkeli. Ullakkokerros sinkittyä peltiä. Kellarikerroksessa kylmäkellari, pesutupa ja sauna.

Julkisivut periaatteessa samat kuin Kotikonnuntien 2:ssa. Päädyissä kapeat vaakasuorat olohuoneisiin liittyvät yläikkunat.

Kiint. Oy Ostostie 2/ Sato 1968

47021/4/2

Ostostie 2

Arkkit. Esko Hyvärinen & Reima Harlo 1967

Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen kolmilamellinen vaalea betonielementtitalo. Harmaaksi maalattu betonisokkeli. Ullakkokerros sinkittyä peltiä. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna.

Julkisivut periaatteessa samat kuin Kotikonnuntie 2:ssa. Sisäänkäynnit parvekejulkisivun puolelta ja päädyissä kapeat vaakasuorat olohuoneisiin liittyvät yläikkunat.

As. Oy Kaarikuja 1/ Sato 1967

47022/1/1

Kaarikuja 1

Arkkit. Esko Hyvärinen & Reima Harlo 1966

Asuinkerrostalo

Kolmikerroksinen yhdeksänlamellinen vaaleanharmaa betonitalo. Ei hissejä. Harmaa betonisokkeli. Huopakatteinen tasakatto. Kellarikerroksessa kylmäkellari, pesutupa, kerhohuoneisto ja uima-allas. Parvekkeettomia kaksioita 24.

Tyypillinen elementtijulkisivu, "reikä" rouhepintaisen elementtiruudun keskellä. Porrashuoneet ulosvedetyt. Sivulla kapeat pystyikkunat, muuten umpinainen vaaleaksi maalattu seinäpinta. Ovet teräs-lasiovet. Päädyissä ikkunat.

Parvekejulkisivussa sisäänvedetyt parvekkeet. Parvekekaide kiviainespintainen betonielementti, joka elementin mitan verran ulkona seinäpinnasta.

As. Oy Kaarikuja 1/ Sato 1967

47022/1/2

Kaarikuja 1

Arkkit. Esko Hyvärinen & Reima Harlo 1966

Asuinkerrostalo

Kolmikerroksinen kolmilamellinen vaaleanharmaa betonitalo. Ei hissejä. Harmaa betonisokkeli. Huopakatteinen tasakatto. Kellarikerroksessa kylmäkellari, sauna ja uima-allas. Parvekkeettomia kaksioita kuusi.

Julkisivut samat kuin rakennuksessa 1.

As. Oy Kaarikuja 5/ Sato 1967

47022/3/1

Kaarikuja 5

Arkkit. Esko Hyvärinen & Reima Harlo 1966

Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen kolmilamellinen harmaa rouhepintainen betonitalo. Sokkeli harmaaksi maalattua betonia. Ullakkokerros sinkittyä harmaata peltiä. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna. Parvekkeettomia yksioita 16 ja kaksioita kahdeksan.

Elementtiruudukkoon perustuva reikäjulkisivu. Parvekejulkisivussa sisäänvedetyt parvekeosat, rouhepintainen parvekekaide elementin verran ulkona julkisivupinnasta. Parvekkeet sisäänvedetyt. Päädyissä ikkunat.

Tuuletusparvekkeiden kohdalla sisäänveto ja sileät valkeaksi maalatut seinäpinnat. Tuuletusparvekkeen betonikaide voimakkaasti ulosvedetty, sivulla teräspinnakaide.

Julkisivut periaatteessa samanlaiset kuin Ostostie 2:ssa.

As. Oy Kaarikuja 5/ Sato 1967

47022/3/2

Kaarikuja 5

Arkkitt. Esko Hyvärinen & Reima Harlo 1966

Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen kolmilamellinen harmaa rouhepintainen betonitalo. Sokkeli harmaaksi maalattua betonia. Ullakkokerros sinkittyä tumman harmaata peltiä. Kellarikerroksessa kylmäkellari, pesutupa ja sauna. Parvekkeettomia yksiöitä 16 ja kaksioita kahdeksan.

Julkisivut samat kuin rakennuksessa 1.

Klnt. Oy Ostostie 5/ ATT 1966

47022/4/1

Kaarikuja 7

Arkkitt. tsto Lauri Silvennoinen 1964

Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen kolmilamellinen teräsbetonitalo, jonka julkisivut on uusittu vetonit-julkisivupinnoitteella. Parvekkeet sekä ikkunoiden välit peitetty muovipintaisella pellillä. Remontti tehty samanaikaisesti Ostostie 1-5:n talojen kanssa.

As. Oy Kaarikuja 2/ Haka 1967

47023/1/1

Kaarikuja 2

KK:n as.os. / Arkkitt. Olavi Maamies ja Teuvo Lindfors 1966

Asuinkerrostalo

Kolmikerroksinen kymmenlamellinen valkoiseksi maalattu betonitalo. Kontulan pisin rakennus, jossa nykyisin kaksi verkkoaidalla suljettua läpikulkuaukkoa. Ei hissejä. Peltikatteinen loiva pulpettikatto, joka ei näy päädyistä. Sokkeli sileää tummanharmaaksi maalattua betonia. Kellarikerroksessa kylmäkellari, pesutupa ja sauna. Isoja perheasuntoja.

Sisäänkäyntijulkisivu elementtiruudukkoon perustuva "aukkojulkisivu". Porrashuoneiden kohdalla sisäänveto, puu-lasiovet. Porrashuoneissa vaakasuora kapea ikkuna-aihe. Hieman sisäänvedetty sokkeli.

Parvekejulkisivussa parvekekaide-elementti vedetty ulos julkisivupinnasta noin 15 cm:n verran. Betonikaide sileä ja tummemmaksi maalattu kuin muu julkisivupinta.

As. Oy Kaarikuja 2/ Haka 1967

47023/1/2

Kaarikuja 2

KK:n as.os. / Arkkitt. Olavi Maamies ja Teuvo Lindfors 1966

Asuinkerrostalo

Kolmikerroksinen seitsemänlamellinen valkoiseksi maalattu betonitalo, jossa yksi verkkoaidalla suljettu läpikulkuaukko. Ei hissejä. Peltikatteinen loiva pulpettikatto, joka ei näy päädyistä. Sokkeli sileää tummanharmaaksi maalattua betonia. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna. Isoja perheasuntoja.

Julkisivut samat kuin rakennuksessa 1.

As. Oy Kontulankaari 3/ Haka 1967

47023/2/1
 Kontulankaari 3
 KK:n as.os. / Arkkit. Olavi Maamies ja Teuvo Lindfors 1965
 Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen nelilamellinen beigenväriseksi maalattu betonitalo. Sileä tummanharmaaksi maalattu betonisokkeli. Peltikatteinen vaaleanharmaaksi rapattu ullakkokerros. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna. Parvekkeettomia yksiöitä 24 ja kaksioita kahdeksan.

Parvekejulkisivu elementtiruudukkoon perustuva "aukkojulkisivu". Sisäänvedetyt parvekkeet. Parvekekaiteet sileä betonielementti, joka on julkisivupinnan tasossa. Sokkelissa puu-lasiovet, parvekkeiden ja ovien kohdalla pieni sisäänveto.

Hieman sisäänvedetty sokkeli.

As. Oy Kontulankaari 3/ Haka 1967

47023/2/2
 Kontulankaari 3
 KK:n as.os. / Arkkit. Olavi Maamies ja Teuvo Lindfors 1965
 Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen kolmilamellinen beigenväriseksi maalattu betonitalo. Sileä tummanharmaaksi maalattu betonisokkeli. Peltikatteinen vaaleanharmaaksi rapattu ullakkokerros. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna. Parvekkeettomia kaksioita 24.

Julkisivut samat kuin rakennuksessa 1.

As. Oy Kaarikuja 4/ Haka 1967

47023/3/1
 Kaarikuja 4
 KK:n as.os. / Arkkit. Olavi Maamies ja Teuvo Lindfors 1965
 Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen nelilamellinen betonitalo. Tummanharmaa betonisokkeli. Peltikatteinen rapattu ullakkokerros. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna. Parvekkeettomia yksiöitä 24 ja kaksioita kahdeksan.

Reikäelementtiin perustuva aukkojulkisivu. Sokkeli hieman sisäänvedetty. Puulasiovet.

Parvekkeet sisäänvedetyt. Parvekekaiteet sileä betonielementti, joka on julkisivupinnan tasossa.

Periaatteessa julkisivut samat kuin Kontulankaari 3:ssa, paitsi että sisäänkäynnit eivät ole parvekesivuilla. Talojen väritys on myös erilainen.

As. Oy Kaarikuja 4/ Haka 1967

47023/3/2
 Kaarikuja 4
 KK:n as.os. / Arkkit. Olavi Maamies ja Teuvo Lindfors 1965
 Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen kolmilamellinen betonitalo. Tummanharmaa betonisokkeli. Peltikatteinen rapattu ullakkokerros. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna. Parvekkeettomia yksiöitä 16 ja kaksioita kahdeksan.

Julkisivut samat kuin rakennuksessa 1.

Kiint. Oy Kontulankaari 8/ ATT 1967

47024/4/1

Kontulankaari 8

Arkkittsto Kalevi Ruokosuo 1965

Asuinkerrostalo

Kolmikerroksinen kahdeksanlamellinen kellertävä (ennen valkoinen) betonielementtitalo. Ei hissejä. Ruskea (ennen harmaa) betonisokkeli. Katto sinkittyä peltiä. Rakennuksen kaikki huoneistot ovat 3 h + k ilman parveketta. Kellarikerroksessa talouskellari, pesutupa, sauna ja kerhohuoneisto. Asuntoja on yhteensä 48.

Hieman sisäänvedetyt sisäänkäynnit. Sokkelikerroksessa autotallit. Selkeä katkaistu nauhajulkisivu, jossa ikkunanauha vaakasuuraa julkisivuosaa korkeampi. Julkisivunauha katkeaa porrashuoneiden kohdalla. Ulosvedetyt tuuletusparvekkeet, joiden sivukaide musta ohut pinnakaide. Voimakas funkis-ilme, jota korostaa ulostyöntyvä räystäslippa.

Pihajulkisivu nauhajulkisivu. Ikkunanauhassa porrastettu aihe olohuoneiden ikkunoiden kohdalla. Päädyissä pienet kapeat olohuoneiden yläikkunat.

Kiint. Oy Kontulankaari 8/ ATT 1967

47024/4/2

Kontulankaari 12

Arkkittsto Kalevi Ruokosuo 1965

Asuinkerrostalo

Viisikerroksinen viisilamellinen kellertävä (ennen valkoinen) betonielementtitalo. Hissit. Ruskea (ennen harmaa) betonisokkeli. Katto ja hissikonehuoneet sinkittyä peltiä. Kellarikerroksessa talouskellari, pesutupa ja sauna. Talossa kymmenen isompaa parvekkeellista asuntoa, loput asunnot parvekkeettomia kaksioita (65 kpl). Asuntoja yhteensä 75.

Sisäänkäyntijulkisivu katkaistu nauhajulkisivu. Sokkelikerroksessa autotallit. Julkisivuissa sisäänveto porrashuoneiden kohdalla. Tuuletusparvekkeet (2. ja 4. kerroksessa) ja vaakasuora kapea ikkunanauha.

Pihajulkisivu katkaistu nauhajulkisivu, joka katkeaa porrashuoneiden sekä sisäänvedettyjen parvekkeiden kohdalla. Ikkunanauha korkeampi kuin sileä seinäpinnanosa. Sokkelissa kapeat vaakasuorat ikkunat. Päädyissä kylpy- ja vaatehuoneiden yläikkunat.

Kiint. Oy Kontulankaari 7-9/ ATT 1969

47026/5/1

Kontulankaari 7-9, Sakara 2

Arkkittsto Lauri Silvennoinen 1967

Asuinkerrostalo

Kolmikerroksinen kuusilamellinen harmaa teräsbetonielementtitalo (kalkkikivirouhetta). Rapattu betonisokkeli Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna. Isoja perheasuntoja 36.

Parvekejulkisivussa (=sisäänkäyntijulkisivu) parvekelaatta hieman ulosvedetty julkisivupinnasta, josta yhdessä teräspinnakaiteen ja markiisin kanssa syntyy julkisivun reliefi. Parvekkeiden kohdalla sokkelissa sisäänveto. Parveke-elementin kantava pieliseinä ulottuu maahan. Teräslasiovet. Sokkeli rapattu korjauksen yhteydessä. Lisätty teräksiset sisäänkäyntikatokset.

Rakennuksen nauhaikkunajulkisivussa funkis-ilme. Sokkelissa autotallit.

Kiint. Oy Kontulankaari 7-9/ ATT 1969

47026/5/2

Kontulankaari 7-9, Sakara 2
 Arkkitehti Lauri Silvennoinen 1967
 Asuinkerrostalo

Seitsemänkerroksinen nelilamellinen harmaa teräsbetonielementtitalo (kalkkikivirouhetta). Rapattu betonisokkeli. Kellarikerroksessa on kylmäkellari ja sauna. Parvekkeettomia yksiöitä 21. Asuntoja yhteensä 77.

Parvekejulkisivussa (sisäänkäyntijulkisivu) parveke-elementit ulosvedetty julkisivupinnasta. Kaide teräspinnakaide ja markiisi. Aukotus katkottu nauhaikkuna. Lisätty teräskatokset ja uudet teräslasiovet. Päättyyn lisätty lämpöeriste ja tiili.

Nauhajulkisivun katkaisee tuuletusparvekkeiden kohdalla ulosveto, joka luo julkisivuun pystyaiheen. Parvekkeiden pieliseinät valkoiseksi maalattu. Kaide musta pinnakaide. Korkea sokkeli.

Kiint. Oy Kontulankaari 7-9/ ATT 1968

47026/5/3

Kontulankaari 7-9, Sakara 2
 Arkkitehti Lauri Silvennoinen 1967
 Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen nelilamellinen teräsbetonielementtitalo (kalkkikivirouhetta). Rapattu betonisokkeli. Kellarikerroksessa on kylmäkellari, pesutupa ja sauna. Parvekkeettomia kaksioita 32. Asuntoja yhteensä 96.

Julkisivut samat kuin rakennuksessa 2.

Kiint. Oy Kontulankaari 11/ ATT 1971

47027/5/1

Kontulankaari 11
 Arkkitehti Esko Hyvärinen & Reima Harlo 1969
 Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen kolmilamellinen harmaa betonielementtitalo. Maanpäällinen kellarikerros, jossa ikkunat. Katolla kolme "tornia" (hissikonehuoneet ja saunatilat) valkoiseksi maalattua galvanoitua peltiä. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja kerhuhuoneisto. Parvekkeettomia 33 m²:n yksiöitä kahdeksan ja 50 m²:n kaksioita 16.

Rouhepintainen parvekekaide kaiteen paksuuden verran ulkona julkisivupinnasta. Sisäänkäynnit sisäänvedetty ja niiden yhteydessä valkoiset tiiliseinäpinnat.

Parvekejulkisivu massoiteltu kolmeen osaan. Parveke-elementti "ulosvetojen" nurkissa. Rouhepintainen julkisivu. Ikkuna-aukotus perustuu elementtiruudukon keskelle sijoitettuun reikään.

Kiint. Oy Kontulankaari 11/ ATT 1970

47027/5/2

Kontulankaari 11
 Arkkitehti Esko Hyvärinen & Reima Harlo 1969
 Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen kolmilamellinen harmaa betonielementtitalo. Maanpäällinen kellarikerros, jossa ikkunat. Katolla kolme "tornia" (hissikonehuoneet ja saunatilat) valkoiseksi maalattua galvanoitua peltiä. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja pesutupa. Parvekkeettomia 33 m²:n yksiöitä kahdeksan ja 50 m²:n kaksioita 16.

Julkisivut samat kuin rakennuksessa 1.

Kiint. Oy Kontulankaari 11/ ATT 1971

47027/5/3
 Kontulankaari 11
 Arkk. Esko Hyvärinen & Reima Harlo 1969
 Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen kolmilamellinen harmaa betonielementtitalo. Maanpäällinen kellarikerros, jossa ikkunat. Katolla kolme "tornia" (hissikonehuoneet ja saunatilat) valkoiseksi maalattua galvanoitua peltiä. Kellarikerroksessa kylmäkellari. Parvekkeettomia 33 m²:n yksiöitä 16 ja 50 m²:n kaksioita kahdeksan.

Julkisivut samat kuin rakennuksessa 1.

Kiinteistö Kotikonnuntie 10/ 1971
 47030/5/2
 Kotikonnuntie 10
 Arkk. Jorma Vuorelma 1969
 Asuinkerrostalo

Yhdeksänkerroksinen kolmilamellinen vaaleanharmaa pesubetonipintainen talo. Sokkeli puhtaaksivalettua betonia, ei pintakäsittelyä. Ikkunoissa tummanruskeiksi maalatut metallisäleiköt. Toisessa päädyssä pienet tuuletusikkunat. Tummanruskeat mäntypaneliset autotallinovat. Parvekkeeseen puhtaaksivalettua vaaleaksi maalattua betonia. Hissikonehuoneet tummanruskeata galvanoitua teräspeltiä. Tasakatto. Kellarikerroksessa kylmäkellari, pesutupa ja sauna.

Tyypillinen elementtiruudukkoon perustuva aukkojulkisivu. Porrashuoneiden kohdalla sisäänveto ja tuuletusparvekkeet. Parvekekaide pesubetonia, sivuissa teräspinnakaide, tuuletusritilä. Sokkelissa autotalit.

Parvekejulkisivun rytmi syntyy pystysuorien parvekkeiden pieliseinien ja läpimenevien vaakasuorien julkisivun osien vuorottelusta. Horisontaalissa seinäpinnan osassa parvekkeiden kohdalla kapea teräsrilänauha.

Kiint. Oy Ostostie 5/ ATT 1966
 47030/11/1-5
 Ostostie 1- 5, Kotikonnuntie 4 - 8
 Arkk. Jorma Vuorelma 1964
 Viisi asuinkerrostaloa (+ kolme vuonna 1994 valmistunutta asuinkerrostaloa)

Viisi 1960-luvun puolivälissä rakennettua asuinkerrostaloa. Peruskorjauksessa kahteen kolmikerroksiseen rakennukseen on lisätty yksiöihin parvekkeet ja kolmeen yhdeksänkerroksiseen rakennukseen kaikkiin asuntoihin parvekkeet. Yhteensä 378 asuntoa. Lisäksi tontille on rakennettu kolme uutta viisikerroksista asuinrakennusta.

As. Oy Säästökuja / 1967
 47031/2/1
 Leikkikuja 3
 Arkk. Touko Neronen ja Antti Miettinen / ARAS 1966
 Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen pistetalo. Rakennus edustaa Kontulassa harvinaista tornitalotyyppeä lähellä neliötä olevine pohjineen. Tummanharmaa sokkeli puhtaaksivalettua betonia. Seinät ja ullakkokerros vaaleat, puhtaaksivalettua betonia. Sorastettu huopakate. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja pesutupa. Saunatilat ullakolla.

Päätyihin sijoitetut parvekkeet luovat reliefimäisen ilmeen. Sivulla teräspinnakaide. Pinnakaiteiden takana värillinen markiisikangas.

As. Oy Säästökuja / 1967

47031/2/2

Leikkikuja 3

Arkkit. Touko Neronen ja Antti Miettinen / ARAS 1966

Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen pistetalo. Kellarikerroksessa ei pesutupaa, muuten samat tiedot kuin rakennuksessa 1.

Julkisivut samat kuin rakennuksessa 1.

Bostads Ab Styrbord / 1967

47031/3/1

Leikkikuja 5

Arkkit.prof. Hilding Ekelund 1966

Asuinkerrostalo

Arkk.prof. Hilding Ekelundin suunnittelema kahdeksankerroksinen tornitalo Kellarikerroksessa kylmäkellari, sauna ja kerhohuoneisto. Parvekkeettomia kaksioita kahdeksan.

Rakennuksen alkuperäiset materiaalit ja värytys: Sokkeli maalattua betonia. Seinät osittain vaaleanharmaaksi ja harmaaksi maalattua betonia, osittain valkoiseksi ohutrapattuja siporex-elementtejä. Parvekekaiteen etulevy harmaaksi maalattu betonielementti. Ullakkokerros vaaleanharmaaksi maalattua betonia ja galvanoitua peltiä. Peltikate.

Rakennuksen pääjulkisivun massoittelu perustuu julkisivun jäsentelyyn sisäänvetojen avulla ja julkisivupinnasta ulostyöntyviin parveke-elementteihin. Parvekaide lähes neliömäinen, sivuilla teräspinnakaide, jonka takana värikäs markiisi. Ikkunanauhaa jäsentävät ruskeat puupaneliosat. Pulpettikaton korkea otsa antaa julkisivuille ilmettä puiston puolella. Rakennuksen osittain 2-kerroksisessa sokkelissa pienet neliömäiset ikkunat. Voimakas 1950-luvun ilme: kolmen tornitalon ryhmä tuo mieleen Tapiolan vanhimman osan tornitalot.

Bostads Ab Styrbord / 1967

47031/3/2

Leikkikuja 5

Arkkit.prof. Hilding Ekelund 1966

Asuinkerrostalo

Arkk.prof. Hilding Ekelundin suunnittelema kahdeksankerroksinen tornitalo. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja pesutupa. Parvekkeettomia kaksioita kahdeksan.

Rakennuksen alkuperäiset materiaalit ja värytys kuten rakennuksessa 1.

Julkisivut samat kuin rakennuksessa 1.

Bostads Ab Styrbord / 1967

47031/3/3

Leikkikuja 5

Arkkit.prof. Hilding Ekelund 1966

Asuinkerrostalo

Arkk.prof. Hilding Ekelundin suunnittelema kahdeksankerroksinen tornitalo. Kellarikerroksessa kylmäkellari. Ensimmäisessä kerroksessa ruotsinkielinen päiväkotitila, jonka sisääntulon eteen on rakennettu katos vuonna 1971. Parvekkeettomia yksioita kahdeksan.

Rakennuksen alkuperäiset materiaalit ja värytys kuten rakennuksessa 1.

Julkisivut samat kuin rakennuksessa 1.

As. Oy Kontukuja 4/ 1970

47031/4/1

Kontukuja 4

Keskus-Sato Oy / arkkit.os. 1969

Asuinkerrostalo

Kolmikerroksinen yhdeksänlamellinen valkoinen betonielementtitalo. Ei hissejä. Pitkää taloa jäsennöity porrastamalla päädyt keskiosan kanssa eritasoon. Beige betonisokkeli. Porrashuoneiden ikkunoiden väliset betonielementit vaakaraidalliset (alunperin maalattu kolmella eri värillä). Ikkunoissa kyllästetyt tummanruskeat puuritulät. Granuliittisuojuattu huopakate. Kellarikerroksessa kylmäkellari, pesutupa ja sauna. Parvekkeettomia yksiöitä kuusi ja kaksioita kymmenen.

Betonielementtiin perustuva aukkojulkisivu. Sisäänkäyntijulkisivussa porrashuoneiden kohdalla pienet sisäänvedot. Sisäänkäyntien kohdalla lippakatot. Ulko-ovet mäntypanelia ja lasia, mikä antaa lipan kanssa sisäänkäynneille huolitellun ilmeen.

Parvekejulkisivun parvekeratkaisu perustuu ulkoneviin kantaviin betonipieliseiniin.

Kontukuja 3/ Helsingin kaupunki 1975

47031/8/1

Kontukuja 3

HKR:n talorak.os./ Arkkit. Hely Ijäs 1974

Vanhusten asuintalo

Yhdeksänkerroksinen rinteessä sijaitseva rouhebetonielementtitalo. Betonisokkeli, osittain laudoitettu. Ullakkokerros galvanoitua peltiä. Huopakate. Parvekkeettomia 26 m²:n yksiöitä 91 kpl.

Betonielementtiin perustuva aukkojulkisivu.

As. Oy Säästöpiha/ 1966

47032/2/1

Kotikonnuntie 3

Arkkit. Touko Neronen ja Antti Miettinen / Asuntosäästäjien rakennussäätiö ARAS 1965

Asuinkerrostalo

Seitsemänkerroksinen kolmilamellinen valkoinen betonitalo. Betonisokkeli. Parvekekaiteet valkoista betonia + ritilä. Ullakkokerros valkoista mineriittiä ja galvanoitua peltiä. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja pesutupa. Saunatilat ullakolla.

Sisäänkäyntijulkisivussa voimakkaan plastinen ilme, joka syntyy mm. sisäänvedettyjen parvekkeiden ja ulostyöntövien parvekaiteiden avulla. Sokkelikerroksen paksut nelikulmaiset kantavat pilarit luovat sokkeliin plastisen ilmeen. Parveke-elementti jäsennellyt teräsritiläelementin avulla. Samassa julkisivussa sekä asuntoparvekkeita että tuuletusparvekkeita.

Pihajulkisivu puhdas nauhajulkisivu. Julkisivunauhaa jäsentävät pystyt kapeat puupanelit. Osassa ikkunanauhaa vaakasuora puupanelointiaihe. Sokkelissa pitkä kapea nauhaikkuna.

As. Oy Säästöpiha/ 1967

47032/2/2

Kotikonnuntie 3

Arkkitt. Touko Neronen ja Antti Miettinen / Asuntosäästäjien rakennussäätiö ARAS 1965

Asuinkerrostalo

Seitsemänkerroksinen kolmilamellinen valkoinen betonitalo. Betonisokkeli. Parvekekaiteet valkoista betonia + ritilä. Ullakkokerros valkoista mineraliittia ja galvanoitua peltiä. Kellarikerroksessa kylmäkellari. Saunatilat ullakolla.

Julkisivut samat kuin rakennuksessa 1.

As. Oy Kotikonnuntie 7/ 1967

47032/3/1

Kotikonnuntie 7

Arkkitt. Markus Tavio 1966

Asuinkerrostalo

Kolmikerroksinen seitsemänlamellinen betonielementeistä ja kahi-tiilistä rakennettu talo. Ei hissejä. Betonisokkeli. Paneloidut autotallinovat. Ikkunoissa puusäleikköjä. Bitumihuopakatteinen tasakatto. Seinät valkoiseksi maalatut, puuosat alunperin tummaksi maalatut, nyt vaaleat. Kellarikerroksessa kylmäkellari, pesutupa ja sauna. Parvekkeettomia yksiöitä kuusi.

Pitkä lamellitalo, jossa sokkelikerroksessa autotallit. Sisäänkäynnit voimakkaasti sisäänvedetty. Nauhajulkisivu. Ikkunanauhan suhde sileään osaan 1:1. Sisäänkäyntijulkisivussa sisäänvedettyjä parvekkeita, parvekekaide julkisivupinnan tasossa.

Puiston puoli. Katkaistu julkisivunauha. Julkisivussa sisäänvedot tuuletusparvekkeiden kohdalla. Ulosvedetyt betoniparvekekaiteet + teräspinnakaide julkisivun plastinen aihe. Julkisivussa kunkin ikkunanauhan päässä matalat tuuletusikkunaosot.

As. Oy Kotikonnuntie 9/ 1966

47032/5/1

Kotikonnuntie 9 B

Arkkitt. Matti K. Mäkinen 1965

Asuinkerrostalo

Seitsemänkerroksinen kolmilamellinen betonitalo. Beige betonisokkeli, ennen tummaksi maalattu. Päädyt valkoista siporexialta, seinät valkoiseksi maalattua betonia. Ikkunoiden puuosat ja autotallinovat mustat. Ullakkokerros plagan-levyä. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja pesutupa. Saunatilat ullakolla.

Parvekejulkisivu "kenno", joka perustuu parvekkeiden ulkoneviin kantaviin pielisieniin. Pieliseinät ulottuvat maahan saakka ja antavat sokkelille plastisen ilmeen. Sokkelissa autotallinovat. Sisäänkäyntien kohdalla teräs-lasiovet + lasi-ikkuna porrashuoneeseen.

Pihajulkisivu. Katkaistu nauhajulkisivu. Tuuletusparvekkeiden kohdalla sisäänveto. Voimakkaasti ulostyöntyvät tuuletusparvekkeiden parvekekaiteet, joissa sivulla teräspinnakaide ja vaakasuunnassa tuuletusteline. Ullakkokerros.

As. Oy Kotikonnuntie 9/ 1966
 47032/5/2
 Kotikonnuntie 9 A
 Arkkit.tsto Matti K. Mäkinen 1965
 Asuinkerrostalo

Seitsemänkerroksinen kolmilamellinen betonitalo. Beige betonisokkeli, ennen tummaksi maalattu. Päädyt valkoista siporexia, seinät valkoiseksi maalattua betonia. Ikkunoiden puuosat ja autotallinovat mustat. Ullakkokerros plagan-levyä.

Julkisivut samat kuin rakennuksessa 1.

KlInt. Oy Kontulankaari 14/ ATT 1971
 47033/1/1
 Kontulankaari 14
 Arkkit. Einari Teräsvirta 1970
 Asuinkerrostalo

Kahdeksankerroksinen nelilamellinen betonielementtitalo. Alkuperäiset materiaalit luonnonvaaleaa betonia ja painekyllästettyä puuta. Välipohjat massiivisia betonielementtejä ja ulkoseinät pesubetonipintaisia sandwich-elementtejä. Tasakatto, jossa singelipintainen huopakate ja räystäs tummanharmaaksi maalattua galvanoitua levyä. Maanpäällisessä kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna. Kaikki asunnot 3 h + k (73 m²) Yhteys parvekkeille keittiöstä.

Sisäänkäyntijulkisivussa porrashuoneiden kohdalla sisäänvedot ja valkoinen sileä seinäpinta. Porrashuoneissa vaakasuora ikkuna-aihe. Katolla hissien konehuoneet. Tyypillinen rouhe-elementtiin perustuva aukkojulkisivu.

Parvekkeet sisäänvedetty. Parvekekaide sileäksivalettu harmaa betonielementti. Kahden parvekkeen yksikkö jaettu puisella väliseinällä. Sokkelissa autotalleja. Päädyistä poistettu vanha sandwich-ulkokuori korvattu uudella kuviollisella punatiilimuurauksella.

KlInt. Oy Kontulankaari 14/ ATT 1972
 47033/1/3
 Kontulankaari 14
 Arkkit. Einari Teräsvirta 1970
 Asuinkerrostalo

Seitsemänkerroksinen nelilamellinen betonielementtitalo. Maanpäällisessä kellarikerroksessa kylmäkellari, pesutupa ja sauna. Parvekkeettomia kaksioita 21. Asuntoja yhteensä 77. Muuten kuten rakennus 1.

Julkisivut samat kuin rakennuksessa 1.

KlInt. Oy Kontulankaari 14/ ATT 1972
 47033/1/4
 Kontulankaari 14
 Arkkit. Einari Teräsvirta 1969
 Asuinkerrostalo

Seitsemänkerroksinen nelilamellinen betonielementtitalo. Maanpäällisessä kellarikerroksessa kylmäkellari, pesutupa ja sauna. Parvekkeettomia yksioita 20. Asuntoja yhteensä 75. Muuten kuten rakennus 1.

Julkisivut samat kuin rakennuksessa 1.

Leikkikuja 2/ VVO ja Haka 1975

47034/1/1

Leikkikuja 2

Arkkit.tsto Matti Hakuri 1973

Asuinkerrostalo

Viisikerroksinen kaksilamellinen harmaaksi maalattu betonielementtitalo. Hissit. Harmaa betonielementtinen kellarikerros. Huopakatteisella tasakatolla harmaaksi maalatut pysty-laudoitetut hissikonehuoneet. Kellarikerroksessa kylmäkellari ja sauna. Parvekkeettomia yksiöitä kymmenen.

Elementtiruudukkoon perustuva aukkojulkisivu. Sisäänkäynti ja porrashuone näkyy julkisivussa pienenä ulokkeena. Katolla hissikonehuoneet. Yksinkertaiset pelti-ippakatokset ja teräs-lasiovet.

Parvekejulkisivu perustuu ulkoneviin kantaviin betonipieliseiniin.

Leikkikuja 2/ VVO ja Haka 1975

47034/1/2

Leikkikuja 2

Arkkit.tsto Matti Hakuri 1973

Asuinkerrostalo

Viisikerroksinen viisilamellinen harmaaksi maalattu betonielementtitalo. Hissit. Harmaa betonielementtinen kellarikerros. Parvekekaiteet maalattu betonielementti. Huopakatteisella tasakatolla harmaaksi maalatut pysty-laudoitetut hissikonehuoneet. Kellarikerroksessa kylmäkellari, pesutupa ja sauna. Parvekkeettomia yksiöitä 20 ja kaksioita viisi.

Julkisivut samat kuin rakennuksessa 1.

LIITE 3: KONTULAN ASUINKERROSTALOISSA ALUNPERIN KÄYTETTYJÄ MATERIAALEJA

KOHDE	MATERIAALI	OSOITE
SOKKELI	yleensä puhtaaksi valettua tai käsittelemättöntä betonia	
	betonielementti	Keinulaudantie 3, Leikkikuja 2
SEINÄT	eri menetelmin käsiteltyä betonia tai betonielementtejä (harjattu, pystyynharjattu, maalattu, ohutrapattu, kenitex-pinnoitettu)	
	sandwich-elementtejä	esim. Keinulaudantie 1 ja 5, Kontulankaari 11 ja 14
	rouhepintaista betonia	Kontulankaari 2, 4, 7-9, 11 ja 14, Kaarenjalka 4, 6 ja 10, Kotikonnuntie 2, Ostostie 2, Kaarikuja 1 ja 5
PÄÄDYT	puhtaaksimuurattua kalkkiahkatiiltä tai puhtaaksimuurattua maalattua tiiltä	Tanhuantie 1, Kotikonnuntie 7, Kontulankuja 5
	siporex-elementtejä (+kenitex-käsittely)	Kontulankuja 3, Kotikonnuntie 4-8 ja 9, Kaarikuja 7, Leikkikuja 5
	eri menetelmin käsiteltyä betonia (mm. hierretty ja maalattu, rissattu ja maalattu)	Keinutie 7, 9 ja 11, Kaarenjalka 5, Keinutie 8
KATTO	suojakäsitelty huopa	
	galvanoitu pelti	
ULLAKKOKERROS	yleensä peltiä	
	minerit-levyä	
	maalattua betonia	Leikkikuja 5
HISSIKONEHUONEET (katolla)	betonielementti	Kontulankaari 14
	puuta	Leikkikuja 2
IKKUNOIDEN VÄLIT	keramipintainen minerit-levy	Tanhuantie 1, Kaarikuja 7, Keinulaudantie 4, 5 ja 7, Kontulankaari 7-9, Ostostie 1-5, Kotikonnuntie 4-8
	poimulevy	Kaarikuja 4, Kontulankaari 3
	polttomaalattu vaotettu julkisivulevy	Kontulankuja 5
	puupaneli	Leikkikuja 5
	maalattu betolevy	Keinulaudantie 4
	hierretty ja maalattu betonielementti	Keinutie 3, 5, 7, 9 ja 11
PARVEKEKAITEET (*Huom.)	yleensä eri menetelmin käsiteltyjä betonikaiteita (maalattu, pinnoitettu, hierretty, rissattu)	
	siporex-kaide	Kontulankaari 7-9
	betonikaide + teräsritilä	Kotikonnuntie 3
	teräspinnakaide	Keinulaudantie 1 ja 4
	verkkokaide	Keinulaudantie 5 ja 7

*Huom. Parvekkeiden takaseinät eri värisiä keraamisia minerit-levyjä (Tanhuantie 1, Keinulaudantie 1 ja 5, Kontulankaari 2 ja 11, Kaarenjalka 4 ja 10 sekä Kaarikuja 2).

Rakennusten ulko-ovet yleensä puu+lasi- tai metalli+lasiovia. Ovisyvennyksissä klinkkeriä (Keinutie 4, Kaarenjalka 3, 6 ja 10, Kontulankaari 2). Ovikatokset poimutettua polttomaalattua peltiä (Keinutie 6 ja 8, Kaarenjalka 5). Autotallinovat mäntypanelia (esim. Tanhuantie 1, Kotikonnuntie 7, 9 ja 10).

Kaavoittajat:

Pentti Ahola (1919-1972). Arkkitehti 1947. Arkkitehtitoimisto Pentti Ahola 1947-. Kymenlaakson aluesuunnitelma 1956, Rauman seutukaava 1963.

Riitta Thuneberg (1925-). Arkkitehti 1950. Arkkitehtitoimisto Harmia & Baeckman 1949-51. Arkkitehtitoimisto Jorma Järvi 1951-57. Arkkitehtitoimisto Blomstedt-Lampen 1957-58. Arkkitehtitoimisto Pentti Ahola 1958-70.

Pentti Väänänen (1933-1984). Arkkitehti 1964. Arkkitehtitoimisto Pentti Ahola 1956-. Joht. osakas, Arkkitehtitoimisto Le-Te-Vä 1965-.

Rakennussuunnittelijoita:

Hilding Ekelund (1893-1984). Arkkitehti 1916. Arkkitehtiprofessori. Arkkitehti-lehden päätoimittaja 1931-34. Helsingin kaupunginarkkitehtina 1941-49. Helsingin kaupungin asuntotuotantotoimikunnassa 1949-. Teknillisen korkeakoulun professori 1950-60. Tärkeimmät työt vuoteen 1965 mennessä: Helsingin Taidehalli 1927, Töölön kirkko 1929, Velodromi, Soutustadion, Olympiakylä 1939 yhdessä arkkitehti Välikankaan kanssa, Suomen Moskovan Suurlähetystö.

Matti Hakala (1927-1989). Arkkitehti 1954. Oma toimisto 1959-.

Matti Hakuri (1914-1987). Arkkitehti 1947. Arkkitehtitoimisto Matti Hakuri 1952-.

Olavi Maamies (1921-1985). Arkkitehti 1954. Kulutusosuuskuntien Keskusliiton toimistoarkkitehti 1959-. Oma toimisto 1958-.

Aarne Nuortila (1927-). Arkkitehti 1956. Eri arkkitehtitoimistoissa 1948-57. Oma toimisto 1958-77. Arkkitehtitoimisto Matti Hakala ja Aarne Nuortila 1960-69.

Lauri Silvennoinen (1921-1969). Arkkitehti 1949. Arava 1949-50. Arkkitehtitoimisto Alvar Aalto 1951-53. Oma toimisto 1953-. Silvennoinen oli kuusikymmenluvun eturivin kaavoittajia. Yhdessä Olli Kivisen kanssa suunnitellusta Pihlajamäen asuntoalueesta (1962-65) tuli elementtirakentamisen kunnianhimoinen pioneerityö.

Markus Tavio (1911-1978). 1950-luvun merkittävimpiä asuntosuunnittelijoita. Useat Tapiolan ja Herttoniemen kerrostalot ovat hänen suunnittelemaansa, samoin Maunulan Kansanasunnot Oy:n, Käärmetalon ja Helsingin Perheasunnot Oy:n asuinkerrostalot.

Jouko Ylihannu (1912-1987). Arkkitehti 1937. Kulutusosuuskuntien Keskusliiton arkkitehtiosaston päällikkö 1954-. Oma arkkitehtitoimisto 1946-.

Lähteet: Diplomi-insinööri- ja arkkitehtimatrikkelit vuosilta 1965, 1974, 1982 ja 1991
Putkonen Lauri, Herttoniemen rakennettu ympäristö. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 1994:23.

LIITE 5: ARKKITEHTI RIIHTA THUNEBERGIN HAASTATTELU

Arkkitehti Riitta Thunebergin haastattelu 12.4.1995 hänen kotonaan Tapiolassa. Haastattelijana arkkitehti Riitta Salastie. Yhteenvedon toimittanut tutkija Liisa Kuokkanen-Suomi.

Haastattelun pääteemana oli Kontulan kaavoittaminen, johon Riitta Thuneberg osallistui **Pentti Aholan toimistossa** ollessaan. Kaavoitustyön varsinaisena vastuuhenkilönä toimi **arkkitehti Pentti Väänänen** (1933-1984).

Riitta Thuneberg (RT): Olin vuodesta 1958 Aholan toimistossa. Meidän piti aina merkitä kuinka paljon mitäkin työtä teimme. Löysin tällaiset vanhat almanakat, joissa on merkitty kuinka monta tuntia olen mitäkin työtä tehnyt. Niiden mukaan olen tehnyt Myllypuroa ja Puotilaa hirveän paljon. Ne olivat minun päätyöni. Ensin Puotilaa eli Puotinharjua ja sitten Myllypuroa. Silloin kuin Myllypuro oli vielä meneillään, tein Myllypuroa sellaiset 46 tuntia jne., ja vielä lopuksi 78 tuntia, niin samanaikaisesti aloitettiin Kontulaa. Muistan sen kun Ahola tuli yhtenä aamuna töihin, se oli ehkä viikonlopun jälkeen. Hän sanoi, että tuossa se on se Kontula. Se oli semmoinen skitsipaperille piirretty värillinen suunnitelma ja siinä oli nämä kolme pääväylyä ja niiden välillä tällainen kiharainen kävelytie, jotka kaikki johtivat keskustaan. Sitten sanottiin, ettei sitä oikein muuta voi tehdä, kun tämä metroasema on tässä ja kaikkien pitää tulla metroasemalle. Ei voi tehdä niin ympyriäistä kuin Myllypuro, kun tämä on niin paljon suurempi alue.

Riitta Salastie (RS): Suunnittelussa oli jo alusta lähtien aika tärkeää metroaseman tulo?

RT: Aivan ratkaisevaa. Se oli semmoinen keskus siinä ja sitten se, miten siihen liitettiin ne ympäröivät alueet, Rajakylä ja Vesala, jotka olivat valmista kaupunkirakennetta. Metroasemasta se lähti. Siitä säteittäisesti eri suuntiin.

RS: Jostakin luin, että ostoskeskus oli matemaattisessa keskipisteessä?

RT: Näin oli. Ostoskeskus pantiin keskipisteeseen. Silloin oli jo kauppakamarilla sellainen pyrkimys, että liikkeitä pitää keskittää. Mm. Myllypurossa oli otettu sivuliikkeet kauppakamarin lausunnon johdosta pois. Akselin molemmissa päissä piti alunperin olla kauppoja. Kauppakamarilla oli aika merkittävä asema lausunnonantajana.

RS: Mutta Kontulaan tuli myös pieniä kauppoja?

RT: Niin tuli. Olikohan se siksi, että Kontula oli kuitenkin niin suuri alue. Aika paljon niitä pieniä myymälöitä oli. Nykyisin niin surullisen näköisiä, kun ne ovat ihan toimimattomia. Olen merkinnyt, että lokakuussa 1961 tein ensimmäisen kerran jotakin Kontulaan, kun Ahola toi sen idean. Ilmeisesti järjestin jotain karttoja ja sellaista. Olen silloin käyttänyt siihen 17 tuntia. Sitten seuraavan kerran olen käyttänyt tunteja vasta maaliskuussa 1962. Kontula ei ollut minun päätyöni, vaan sitä hoiti Pentti Väänänen.

RS: Pentti Väänänen, onko hän Kuopiosta? Eikö hän ole edelleen siellä ?

RT: Hän on kuollut. Väänäsiä on niin monta. Hän oli minua jonkin verran nuorempi. Syntynyt ehkä 1932 tai jotakin.

RS: Pentti Väänänen oli siis Aholan toimistossa Kontulan vastuuhenkilönä?

RT: Kyllä. Minun osuuteni oli tällaisia pieniä pirahuksia. Olen tehnyt vuonna 1962 seitsemän tuntia, 14 tuntia, 42 tuntia, kesäkuussa 72 tuntia, 32 tuntia ja sitten tällaisia ihan pieniä juttuja. Maaliskuussa 1964 olen viimeksi tehnyt Kontulaa, ilmeisesti juridisen kaavan neuvotteluja.

RS: Äsken tuli esiin Kontulan väljyys. Oliko Kontula väljempi kuin Myllypuro ja Puotinharju?

RT: Ei, kyllä se oli muistaakseni sama normi kuin muillakin alueilla. Se oli kaupungin normi, että asuntokorttelihehtaarilla tuli olla 300 henkeä. Olin jostain katsovinani 350, mutta luulen, että se oli 300.

RS: Mitä siinä asemakaavaillustraatioissa sitten oli? Jos ajatellaan esimerkiksi Silvennoisen korttelia Kontulassa niin siinä näkyy vähän sama ajatus kuin Pihlajamäessä. Onko tämä massoitteluperiaate peräisin jo Aholan kaavasta? Lyötiinkö koko alue periaatteessa lukkoon jo Aholan illustraatioissa? Oliko siinä periaatteessa jo rakennusten korkeudetkin määritelty?

RT: Kyllä me kaavoissa jouduimme jo vastaamaan talojen sijoittelusta. Myllypurossa meillä oli erittäin paljon enemmän 3- ja 5-kerroksisia taloja, mutta jotenkin ne haluttiin nostaa hissitaloiksi. Uskon, että Kontulassa oli sama linja. Me teimme Myllypurossa siihen raitin varten kolmikerroksisia. Yhtäkkiä lautakunta sanoi, että liikaa kolmikerroksisia. Viisikerroksinen oli taas niin epätaloudellinen hissien kannalta. Kun hissien kerran tekee, niin täytyyhän ne vetää ylemmäksikin. Siitä johtui nämä korkeat talot. Minulla ei ole paljoakaan dokumentteja Kontulasta. Minulla on kuitenkin vuoden 1966 ja 1967 puhelinluetteloiden kartat, joista näkyy mitä kaupungissa oli samanaikaisesti rakenteilla. Erittäin mukavasti näkyy, että tässä vuoden 1966 kartassa Puotila ja Myllypuro ovat valmiina, mutta Kontulassa oli vain tuon verran rakennettu.

RS: Porttitien alue? Ei, kun Hakurin alue. Oliko tämä ensimmäinen?

RT: Porttitietä ja Naapuritietä lähdettiin tekemään ensin ja sitten täällä perällä. Tanhuanatie oli vielä täysin rakentamaton. Vuoden 1967 kartassa näkyy jo paljon laajempaa, miten näitä on ryhdytty rakentamaan. Näitä teitä on jo sitten rakennettu tänne pidemmälle. Aika mielenkiintoisia karttoja, jos haluaa seurata yleisilannetta. Näistä saa aika mukavan yhtenäiskuvan.

RS: Puotilahan on asemakaavaltaan hyvin erilainen kuin Kontula tai Myllypuro? Siinä näkyy vielä 1950-luvun vaikutus. Puotilan kaavanhan laati Väinö Tuukkanen ja Airi-Maria Sundström (ent. Fröjdman). Te teitte siis Puotinharjua?

RT: Puotila tehtiin ensin. Puotila II oli yhtäkuin Puotinharju. Me teimme Aholan toimistossa vain Porvoontien yläpuolisia alueita.

RS: Oliko meidän raportissamme jotain sellaista, mikä olisi herättänyt joitain kysymyksiä?

RT: Ei oikeastaan. Tämä on minusta vähän niin kuin toteavaa. Te puhutte tässä tällaisesta veistokselisuudesta. Minä vähän yllätyin siitä.

RS: Teidän mielestänne sitä ei ole?

RT: Kyllä Te saatte niin sanoa, jos Teistä itsestänne tuntuu siltä. Tämä kun oli rakennusliikkeiden maata, niin jokaisella oli omat norminsa ja omat elementtinsä ja omat suunnitelmansa. Kukin oli jo tehnyt Pihlajamäkeä ja montaa muuta aluetta. Kun piti saada halvalla, tehtiin mahdollisimman suuria taloja. Se kyllä näkyy aika paljon. Kun nosturirata tehtiin niin sitä piti sitten jauhaa mahdollisimman pitkään. Täytyy sanoa, että rakennustekniikka määräsi erittäin paljon.

RS: Sehän on tavallaan yksi syy myös siihen, että kun Pihlajamäkeä esiteltiin edustavasti arkkitehtilehdissä, niin Kontulaa ei näy missään. Tavallaan arkkitehdit unohtivat koko alueen.

RT: Olisiko Pihlajamäki ollut niin ainutlaatuinen, ensikertainen? Kontula oli vähän sen toistoa. Se unohtui. Sitten vähän myöhemmin tulivat jo nämä uudet tuulet.

RS: Kun Te kävitte Kontulassa eilen, niin tuliko Teille käynnistä mitään ajatuksia? Esimerkiksi tämä saneerattu kortteli, mitä Te piditte niistä uusituista julkisivuista?

RT: Minusta ne julkisivut olivat paremmat, jotka eivät olleet kokonaan parvekkeiden peitossa. Kaikkiin asuntoihin ei näköjään oltu rakennettu parvekkeita?

RS: Ilmeisesti vain pieniin asuntoihin.

RT: Tässähän oli ne uudet talot. Kyllä minusta jotenkin tuntuu, että pitäähän sitä olosuhteita parantaa. Tämä ei ole sellainen muistomerkki, jota pitäisi ryhtyä suojelemaan. Jos voidaan tehdä nykyajan vaatimuksia vastaavaksi, niin tehdään. Parantaa alueen ilmettä kaikinpuolin. Aika oikeutettua se minusta olisi, mutta millä konstein. Eniten kiinnitti huomiotani piha-alueiden viimeistelemättömyys. Pysäköintialueita ei ollut milläänlailla jäsennöity. Jos niissä olisi pensasrivi, puurivi, jokin jaottelu. Tavattoman aukeita kenttiä. Pitäisi saada pieniä aitoja ja istutuksia. Tällä saneeratulla alueella kaikki oli sitten viety aivan loppuun saakka. Vähän liikaakin krumelluksia, esimerkiksi pergolat kerrostaloissa. Miksi porrashuoneet pitää jakaa? Kivillä oli nätisti jäsennöity pysäköintialue ja nurmenreuna. Teki huolitellun vaikutuksen.

RS: Kontulan talosuunnittelussa näkyy elementtirakentamisen vaikutus. Silvennoisen taloissa on vielä selvät nauhajulkisivut ja joissain muissakin taloissa. Kontulassa näkyy sitten elementtirakentamisen toinen ääripää, jossa on vain reikä keskellä elementtiä. Siellä näkyy, mihin sitten päädyttiin, kun ei ollut enää mitään arkkitehtuuria.

RT: Silvennoisen talot ovat samanlaiset kuin Pihlajamäessä. Hänhän oli Pihlajamäessäkin. Kuten selvityksessänne totesitte, eri firmoilla oli eri tekijöitä. He olivat jo kokeilleet muilla alueilla ja sitten ne talot tuotiin Kontulaan. Sato oli kokeillut jo Pihlajamäessä ja sitten ne talot siirrettiin tänne. Olin muuten erittäin vähän enää siinä vaiheessa tekemisissä Kontulan kanssa, kun näitä taloja sitten suunniteltiin. Kaupunkihan teki juridisen kaavan.

RS: Talosuunnittelu oli sitten ihan irrallaan kaavasuunnittelusta?

RT: Kyllä se yllättävän paljon oli irrallaan. Oletteko te löytänyt sellaista illustratiivista piirustusta, jossa olisi Aholan nimi alla?

RS: Emme ole.

RT: Kun niistä aina tehtiin sellainen illustratiivinen suunnitelma. Aholan työt ovat arkistoituna Rakennustaiteen museossa. Voisitte verrata suunnitelmaa ja juridista kaavaa. Juridinen kaava on ilmeisesti aika lähellä Aholan suunnitelmaa. Oliko siinä joka talolla rakennusala merkittynä?

RS: En muista, mutta meillähän on ne asemakaavat. Kun ajattelee Kontulaa asemakaavasommitelmana on siinä täytynyt olla jokin tarkempi suunnitelma pohjalla. Ei se muuten tulisi niin selvästi läpi, jollei rakennusten paikkoja olisi määritelty rakennusaloilla.

RT: Kannattaa tarkistaa juridinen kaava. Ja jos Rakennustaiteen museosta löytyisi esimerkiksi se ensimmäinen piirustus, joka oli pitkän aikaa seinällä, kun tätä Kontulaa lähdettiin tekemään. Siinä oli tämä alku idea.

RS: Voisitteko sanoa jotakin Pentti Aholasta, millainen hän oli työnantajana tai ihmisenä?

RT: Hyvin innostava ja mukava. Minähän olin valmistunut vuonna 1950. Sitten vuonna 1958 innostuin, että nyt haluaisin tehdä asemakaavoja. Sitä ennen olin tehnyt Jorma Järven toimistossa monia kouluja ja muitakin rakennuksia. Tulin Aholan toimistoon oppiakseni asemakaavoitusta.

RS: Jorma Järvihän oli hirveän hieno 1950-luvun arkkitehti.

RT: Hänen toimistossaan olin mukana suunnittelemassa monia Tapiolan rakennuksia. Sitten tulin Aholan toimistoon ja aloitin näissä kaavahommissa ja jos siellä oli jotain kouluja tekeillä, tein nekin. Olen ollut mukana yli kolmenkymmenen koulun suunnittelussa. Kaava-asiat olivat minulle kuitenkin kaikista tärkeimpiä. Taisin sanoa siitä jo Pekka Pakkalallekin, että minua joskus harmitti, että jokin suunnittelemani koulu oli aivan hullussa paikassa. Ajattelin, että olisi kivaa määrätä asemakaavavaiheessa niille kouluille paikat.

RS: Miten Kontulan asemakaavatyö poikkesi Myllypuron ja Puotinharjun asemakaavatyöistä? Oliko tehokkuustavoite Kontulassa määräävä?

RT: Se oli määrävä asia näissä kaikissa. Liikenteen erottelu oli myös aikamoinen päämotiivi. Puotinharju oli sen verran pieni, ettei siinä ollut kovin paljon siihen mahdollisuuksia, mutta Myllypurossa erottelu meni aika pitkälle. Jorma Järven toimistossa teimme Pohjois-Haagan ulkosyöttöisen Omegan. Tästä ideasta poiki Myllypuron työ aika paljon. Se on muuten esitelty Johanna Hankosen työssä.

RS: Eikö myös Kontulan asemakaavassa ole aika paljon tuota ideaa Kontulankaavassa?

RT: Myllypurossa kaikki saatiin aika yhtenäisenä. Kontulassa se on sektoreina, jossa jalankulku on keskeistä. (Näyttää kartalta). Tässä on yksi sektori ja tässä toinen. Tässä on kolme sektoria, joihin liikenne virtaa. Tässä näyttää olevan joku suuri väli tämän kallion takia, joka on jouduttu jättämään puistoksi (Porttikujan ja Naapuritien välinen puistoalue). Kontula oli niin paljon suurempi kuin muut, ettei liikennettä voitu kierrättää niin kaukaa.

RS: Mikä oli se ensimmäinen suunnitelma, se kilpailu?

RT: Se oli Pohjois-Haagan asemakaavakilpailu. (Asuntoreformikilpailu vuonna 1952, A-sarjan toteutusalue sijaitsi Helsingin Haagassa.)

RS: Ai, siis tämä Omega? Se on hurjan tyylikkään näköinen.

RT: Se oli hyvin pieni alue. Siinä oli ensimmäisen kerran ideana, että jalankulkijat tulevat näin ja autot jäävät ulkopuolelle. Tämä ei koskaan toteutunut näin. Revell osallistui kilpailuun "Sinisellä nauhallaan".

RS: "Sininen nauhan" on oikea klassikko. Arkkitehtilehdissä sitä ja Pihlajamäkeä aina rinnastetaan keskenään.

RT: Aholasta vielä, että hän oli innostava ihminen tekemään ja teettämään töitä. Teimme yhdessä ryhmätyönä. Meille tuli aina paljon ulkolaisia lehtiä toimistoon ja meillä oli melkein aina ulkomaalaisia arkkitehtejä toimistossa, että saisimme vaikutteita.

RS: Olisiko tämä liikenteen erotteluperiaate ollut niissä ulkomaalaisissa lehdissä?

RT: Saattaa olla, että se on jotenkin poikunut niistä.

RS: Tämä on niinkuin funktionalismista lähtöisin tämä toimintojen erotteluperiaate.

RT: Muistelen, että nämä olivat ensimmäisiä asemakaavakilpailuja jälleenrakennuskaudella. Seurasimme myös jatkuvasti, mitä Tukholman ympäristössä tapahtui, miten Tukholman esikaupungit rakentuivat.. Kävimme Tukholmassa varmasti joka toinen vuosi, jollei joka vuosi. Sitten olen itse ollut Göteborgissa, tutkinut sen tarkkaan. Joskus meitä oli kolme, joskus neljäkin henkeä. Pentti Väänänen oli silloin mukana, kun kävimme katsomassa Västeråsia, Tukholman lähiympäristöä, Upsalaa ja vähän muutakin. Sellaisen matkan aikana totesimme esimerkiksi, että Suomeen tulee ennen pitkään myös alueellista pientalorakentamista. Niin kuin sitten tulikin, kun lähiöt ja isot talot oli rakennettu.

RS: Millaisia reaktioita Kontulan valmistuminen aiheutti, kun se oli tällainen hyvin lyhyessä ajassa toteutettu kohde?

RT: Näkisin, että rakennusliikkeet tunsivat päässeensä huippuun tai suureen saavutukseen. Ihmiset olivat onnellisia siitä, että olivat saaneet oman talon ja asunnon. Siihen aikaan oli paljon muuttoliikettä maalta. Sitten Kontulaan tultiin myös Helsingin ahtaista hellahuoneista. Tämähän oli aivan autuaallista. Kiitettiin ja oltiin onnellisia.

RS: Oltiin arkkitehtikunnan keskuudessa jotenkin kriittisiä, kun Kontulaa ei mitenkään julkaistu?

RT: En muista. Pikemminkin oltiin sitä mieltä, että talot olivat oikein hyviä. Enkä muista, että asemakaavaakaan olisi silloin arvosteltu.

RS: Oltiin siis sitä mieltä, että Kontulassa oli myös hyviä taloja?

RT: Mitenkä minä sen nyt sanoisin. Ainakin jossain yhteydessä välähti, että nuo ovat Kontulan taloja, eikä niitä kritisoitu.

RS: Kun kulkee jossakin Porttitiien alueella, niin voi ajatella, että talot ovat kuin Tapiolasta. Eiväthän ne tietyllä tavoin niin erilaisia taloja ole.

RT: Samanlaisia taloja metsässä, mutta ei niin systemaattisessa järjestyksessä. Kun olen joskus noitunut näitä Tapiolan pitkiä matkoja ja tyhjiä väyliä ja kaikkea, olen huomannut ettei tämä niin ihmeesti poikkea muista alueista.

RS: Kontulan raitit eivätkä näkymät niiltä juuri poikkea Tapiolasta.

RT: Kontulassakin tavoiteltiin Tapiolan väljyyttä. Näiden ajoväylien väliin koetettiin aina panna nämä sisäiset raitit. Yllättävän paljon ihmiset käyttävät niitä. Saisivat olla vähän elävämpiä sekä paremmin hoidettuja ja rajattuja. Ne ovat vähän liian metsäisiä teitä, kuin jotain metsäautoteitä. Jokin päällyste olisi parempi. Minusta tässä kirkon edessä oli jo aika mukava veto. Kun täällä etelässä kulkee, niin jotenkin tämä laatoitettu homma tulee aika sitovaksi, vaikkei se kovin kauniilla tavalla nousekaan tähän ostoskeskukseen. Se on hieman ahdas.

RS: Tämä on ollut Paavilaisen idea, tämä raitin parantaminen ja laatoittaminen.

RT: Onko se vasta nyt tehty tämä laatoitus? Eikö hän sanonut tässä raportissa olevassa lainauksessa, että metsän keskeltä löytyi tori?

RS: Se oli lähinnä ehkä se mielikuva tai idea, joka hänelle tuli aukioista

RT: Tässä olivat ilmeisesti ne saneeratut talot, joissa oli sitä pikku piperrystä aika paljon. Tuohon oli saatu uudet talot. On ilmeisesti tehty uusi tonttijako? Onko nämä muuten kaupungin taloja?

RS: Se on vuokratilakortteli. Kaupunki on rakennuttanut nämä uudet talot.

RT: Kaikki on hyvin jäsenneiltyä. Tämä oli minusta todella edukseen pihajärjestelyjen ja tällaisten puolesta, vaikkakin joitain ylilyöntejä siinä olikin. Näytti siltä, että taloyhtiölle oli tullut ylimääräistä rahaa sen takia, että se oli antanut vähän lisärakentaa. Jotenkin yllätyin iloisesti. Tämä vastapäinen kortteli taas puolestaan on minusta kaamea. Se olisi ehdottomasti saneerattava ensimmäisenä. Tässä vastakohtaisuus tulee niin suuresti ilmi. Mielestäni niihin pitäisi saada jotain, joka piristäisi tätä keskustaa, eikä raja olisi niin kova Vesalan suuntaan.

RS: Millä tavalla Te suhtautuisitte tämän alueen täydentämISRakentamiseen, jos tänne väliin tulisi lisää taloja?

RT: Kaikki kaupungithan ovat hieman muuttuvia. Joka kaupungin kaupunkikeskustoissakin on täydentämISRakentamista. Vaikka tämä on alunperin yhtenäisesti suunniteltu ja samanaikaisesti rakennettu, on siinä omat virheensä. Ei ihan stemmaa nykypäivään. Minä näkisin, että jos vain löytyisi joku, joka osaisi taidokkaasti täydentää, niin se parantaisi asiaa. Alueen sosiaalinen rakenne on vähän semmoinen, että kaikki melkein ovat eläkeläisiä, ei kai niihin taloihin paljon uutta nuorta väkeä tule. Täydennysrakentaminen monipuolistaisi sosiaalista rakennetta. Kontula ei ole mikään helmi, jota pitäisi ruveta ehdottomasti säilyttämään.

RS: Mikähän teidän mielestänne olisi tällainen helmi?

RT: Eiköhän Pihlajamäki ole.

RS: Kyllä, vaikka siellä on pilattu julkisivuja lämpöeristeillä.

RT: Kuulin siitä, vaikka en ole käynyt siellä.

RS: Rakennussuunnittelijoista esimerkiksi Matti Hakurin ja Hilding Ekelundin taloissa on mukavia pieniä detaljeja ja pientä yritystä laatuun.

RT: Mitkä ovat Hakurin taloja? Miksi yksi Ekelundin talo on erilainen?

RS: Se oli korjattu. Tässä korttelissa on myös aika mukavia taloja.

RT: Ne ovat ihan samoja kuin Puotinharjussa. Kuka ne on tehnyt?

RS: Touko Neronen ja Antti Miettinen. Sitten on Jouko Ylihannu, joka on suunnitellut näitä korttelimyymälöitä. Esimerkiksi Porttikujan Elanto on lennokas le Corbusier-tyyppinen rakennus. Olitteko Te koskaan hänen kanssaan missään tekemisissä?

RT: En tiedä muuta kuin, että Ylihannu oli muistaakseni Suomen matkailijayhdistyksen arkkitehti.

RS: Entä tunsitteko Matti Hakuria tai Lauri Silvennoista?

RT: Hakuria en tuntenut ollenkaan. Silvennoisen tapasin joskus. Rakennusliikkeet saivat omat alueensa, jotka ne sitten suunnittelivat arkkitehtiensä kanssa. Kaavoitus tapahtui aika erillään rakentamisesta.

RS: Miten vertaisitte 1960-lukua ja 1990-lukua toisiinsa?

RT: Liian raju heiluri. 1960-luvulla asiallisuus ja tarkoituksenmukaisuus määräisivät. Asuntopohjat olivat aika hyviä, vaikka tehtiin ikkunattomia keittokomeroita, parvekkeettomia yksiöitä ja kaksioita. Eräs syy oli halpuus. Perheasunnot olivat yleensä kuitenkin hyviä. 1990-luku on pikkuisen liian oikukas. Ehkä kohta löydetään tasapaino, kun on menty äärimmäisyydestä toiseen. Kontulan täydennysrakentamisen tulisi tapahtua 1960-luvun hengessä.